

SECRETELE LUI

DRAGOSTE, BANI, EU & BERNIE

MADOFF

SHERYL WEINSTEIN

Cea mai cunoscută fraudă
din istoria bursei americane,
povestită de amanta celui care
a comis-o, Bernard Madoff.

REALITY

SHOCK

SECRET
BY
MADOFF

SECRETELE LUI

DRAGOSTE, BANI, EU & BERNIE

MADOFF

SHERYL WEINSTEIN

Cea mai cunoscută fraudă
din istoria bursei americane,
povestită de amanta celui care
a comis-o, Bernard Madoff.

Traducere din engleză de
Smaranda Nistor

REALITY

SHOCK

PANDORA

Editori: Magdalena Mărculescu
Vasile Dem. Zamfirescu
Silviu Dragomir
Fondator: Ion Mărculescu, 1994
Design: Radu Manelici
Redactor: Domnica Drumea
Director Producție: Cristian Claudiu Coban
DTP: Victoria Gârlan
Corectură: Rodica Petcu
Raluca Goția

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
WEINSTEIN, SHERYL

Secretele lui Madoff : dragoste, bani, eu & Bernie /
Sheryl Weinstein ; trad.: Smaranda Nistor. - București :
Pandora, 2010

ISBN 978-973-88901-7-6

I. Nistor, Smaranda (trad.)

821.111(73)-31=135.1

Titlul original: MADOFF'S OTHER SECRET:

LOVE, MONEY, BERNIE, AND ME

Autor: Sheryl Weinstein

Copyright © 2009 by Sheryl Weinstein

Copyright © Pandora M, 2010

C.P. 27-0490, București

T/F: +4 021 300 60 90

W: pandoram.ro

Pandora M face parte din grupul editorial Trei.

M

MOTTO

5

Zecilor de mii de investitori din toată lumea, oameni cinști, nevinovați și lipsiți de orice bănuială, care împărtășesc și înțeleg prea bine oroarea de-a se vedea decimați financiar și emoțional. Aștept cu nerăbdare ziua în care vom putea să lăsăm totul în urmă, să ne regăsim pacea, limpezimea și normalitatea și să ne bucurăm iarăși de viață lângă familiile și prietenii noștri. Chiar dacă el ne-a furat banii, nu-i vom permite să ne jefuiască și de sentimentul valorii personale, al fericirii și de speranțele de viitor.

M

MUĞUMIRI

9

Mi-am făcut câțiva prieteni noi și foarte speciali în timp ce scriam această carte — căci n-a fost deloc ușor. Dragă Lisa Pulitzer, nu cred că aș fi putut supraviețui în ultimele două luni dacă nu te-aș fi avut tot timpul lângă mine. De la prima îmbrățișare, am simțit cum se creează o legătură între noi. Nu doar că ești o scriitoare foarte talentată, ci, chiar mai important, ești o persoană absolut uluitoare. Chiar și în condiții de formidabilă presiune, nicio clipă nu te-ai arătat în vreun fel nerăbdătoare, intolerantă sau agasată. Abia aștept să faci parte din viața mea.

Lui Sally Richardson de la editură — ai devenit o oază de calm, de raționalitate și siguranță în viața mea, lucru pentru care îți voi rămâne pe veci recunoscătoare.

Lui Erin Casey — fără tine, probabil că n-ar fi existat niciodată propunerea de a transforma povestea mea într-o carte. Tu i-ai dat glas — glasul meu — și viață. Îmi pare rău că nu locuiești mai aproape, așa încât să fii aici nu doar la început,

ci și acum, la sfârșit. Mi-a făcut o enormă plăcere să lucrez cu tine și abia aștept să ne întâlnim din nou și să te îmbrățișez cu toată căldura, într-o zi, cât mai curând.

Lucrul pe care-l regret cel mai mult este că a trebuit să-i implic în povestea mea și pe soțul și pe băiatul meu, dar ei sunt o parte mult prea importantă din viața mea și n-aveau cum să rămână afară. Mare păcat că această poveste se concentrează pe anii care au reprezentat probabil cea mai rea perioadă a căsniciei noastre. De-atunci încocoace însă, am învățat amândoi să ne respectăm mai mult și să ne admirăm unul pe celălalt. Sincer vorbind, nici nu știu cum m-aș simți eu dacă situația s-ar inversa. Dar știu precis că soțul meu m-a susținut și mi-a fost alături mai mult decât sută la sută și-i sunt foarte, foarte recunoscătoare pentru dragostea lui, pentru sprijinul pe care mi l-a dat și pentru înțelegere.

Soțului și partenerului meu, Ronnie — știu că dragostea ta pentru mine n-a șovăit niciodată. Din moment ce nu pot schimba trecutul, iar ce-a fost mai rău să sperăm că a trecut, hai să privim acum spre viitorul nostru împreună. Știi cât de mult te iubesc.

Fiului meu, Eric, „omulețului“ meu, fără de care n-aș fi avut niciodată parte de profunzimea și bogăția afectivă a sentimentelor care însoțesc dragostea necondiționată și adorația infinită — să știi că mami a ta este aici și te iubește nespus, acum și-ntotdeauna!

Părinților mei, Edith și Murray Wasserman — vă mulțumesc că mi-ați inculcat valorile voastre și etica muncii. Țin fotografiile voastre pe noptieră, ca să vă am în gândurile mele seara, înainte de-a adormi.

Bunicii mele, Fannie — nicio clipă n-a încetat să-mi fie dor de tine! În cele mai însingurate momente ale mele, m-am înfășurat strâns în dragostea ta, ca să-mi fie cald și bine. Bunicule Sam, îmi pare atât de rău că maladia Alzheimer nu m-a lăsat să te cunosc așa cum erai odată...

Mătușii Ida și unchiului Marvin — cu adevărat ați fost ceilalți părinți ai mei, în toate sensurile acestui termen. Robbie, întotdeauna vei fi „gâgâlicea” mea.

Și rudei mele necunoscute de la care am moștenit gena memoriei — îți sunt pe veci recunoscătoare.

Ronnie și cu mine am învățat cât de importanți sunt prietenii în această perioadă dificilă. Am vrea să le transmitem profunda noastră recunoștință și dragoste tuturor prietenilor noștri care ne-au susținut nu doar emoțional, ci ne-au oferit și ajutor bănesc. (Știți cine sunteți.) Vă rog să fiți convinși că nu vom uita niciodată generozitatea pe care ne-ați arătat-o în cele mai negre momente ale existenței noastre. Spre imensa noastră ușurare, n-a fost nevoie să apelăm la banii pe care ni i-ați oferit, dar vrem să vă asigurăm că aveți pentru totdeauna un loc foarte special în inima noastră.

PRO LOG

15

REALITY SHOCK

Timp de aproape trei luni după arestarea lui Bernie Madoff, am rătăcit printr-un fel de ceață mentală permanentă. Zi după zi, mă trezeam apăsată de o greutate; un groaznic sentiment rău, prevestitor. Nu mă puteam gândi la nimic altceva; de fapt, aștept și-acum cu nerăbdare ziua în care voi putea să nu mă mai gândesc deloc la ce-a făcut Bernie din viețile noastre. Nu cred că ziua aceea va veni vreodată. Dar îmi păstrez speranța. Simt că Bernie nu ne-a furat doar banii, ci și visele de viitor, o parte din viitorul fiului meu, modesta moștenire pe care părinții mei mi-au lăsat-o și banii pe care soacra mea, o femeie de optzeci și opt de ani, ni-i dăduse ca să-i investim pentru ea.

Când a apărut în presă știrea despre fraudă comisă de Bernie, soțul meu, Ronnie, și cu mine am păstrat secretul asupra pierderii noastre. Am vorbit despre asta cu foarte puțini prieteni, doar cu cei care știau deja că ne depuseserăm banii în firma lui Bernie. Pentru mine, faptul că eram

o victimă mi-a provocat un sentiment de rușine și jenă, pe lângă lovitura suferită în amorul propriu — care este cealaltă față a monedei. O monedă care te face să te simți ca și cum ai fi comis un lucru rău, pentru care ești pedepsit. Nu voiam să știe nimeni. Niciunul din noi nu voia. Și am realizat și că va trebui să ne vindem apartamentul, deci nu era cazul să le dăm de veste potențialilor cumpărători cât de precară era situația noastră financiară și cât de vulnerabili eram.

În primele zile, umorul meu negru, ironic a pus stăpânire pe situație. Într-o seară, cum stăteam în camera mea și mă simțeam incapabilă să pricep tot ceea ce se întâmplase, un gând mi s-a ițit în minte: *Probabil că sunt unica persoană din lume căreia Bernie Madoff i-a tras-o de două ori.* Într-o primă fază, nu-mi stătea mintea decât la toți acei bani pe care-i pierdusem. Dublul sens al trădării nu l-am conștientizat de la bun început. Nu reușeam, de fapt, să pun degetul pe rană sau să cred cu adevărat.

În acea primă seară, fiul meu, Eric, a venit acasă la noi, la apartament. El avea o garsonieră în aceeași clădire, dar cu câteva etaje mai jos. Scena era de-a dreptul suprarrealistă. Stăteam toți trei în camera de zi, cu un pahar de vin în mână și încercând să găsim un sens logic în ceea ce făcuse Bernie. Mă simțeam răspunzătoare. Eu mă ocupasem de investirea banilor noștri. Chestiunile financiare fuseseră întotdeauna lăsate în seama mea. Eu insistasem ca Eric să-și țină fondurile de investiții și cele de pensie la Bernie. A mea fusese ideea, în urmă cu patru ani, să ne refinanțăm apartamentul și să-i dăm lui Bernie banii lichizi ca să-i investească. Deși Ronnie înțelesese motivul și fusese de acord, eu continuam să consider că era responsabilitatea mea. Iar mai târziu, când m-am simțit datoră să lămuresc cu soțul și cu fiul meu natura duală a relației mele cu Bernie, vă puteți imagina că răspunderea pe care-o simțeam apăsându-mi pe umeri era aproape de nesuportat.

Pe parcursul serii, telefonul a sunat de câteva ori. Prieteni de-ai noștri, care știau de investiția noastră în firma lui Bernie, voiau să verifice dacă suntem bine. Le eram recunoscătoare pentru grijă — în sinea mea însă, nu mă puteam abține să mă gândesc că se simt ușurați, în taină, că nu sunt ei în locul nostru. De-a lungul anilor, mulți dintre amicii noștri se interesaseră cum ar putea participa și ei la fondul lui Bernie. Îl întrebasem pe Bernie, cu ceva timp în urmă, dacă pot aduce un prieten sau doi. Atunci el îmi spusese că fondul era „închis”. Slavă Domnului că a fost așa! Nici nu vreau să mă gândesc cum m-aș simți știind că port răspunderea și pentru pierderile lor, nu numai pentru ale noastre!

N-am stat prea târziu în noaptea aceea. Eu am luat un medicament antianxiolitic și o pastilă de dormit și m-am dus devreme la culcare. Somnul era unica mea cale de scăpare din fața realității, de evadare din oribila situație în care ne aflam. Ciuleam întruna urechea la televizor, așteptând să înceapă știrile și să-i aud pe prezentatori spunând că e vorba doar de-o imensă eroare. N-a fost dimineață în care să nu dau căutare pe Google după cuvântul „Madoff”, ca să văd ultimele noutăți.

El ne furase toți banii, dar eu tot nu reușeam să-l urăsc — ura este un afect extrem de epuizant, iar eu trebuia să-mi păstrez toate puterile intacte, pentru ca eu însămi, viața mea și familia mea să nu se destrame. Era vorba despre sentimentele și amintirile adunate de-a lungul a douăzeci de ani. Nu le poți face să dispară așa, peste noapte.

Ronnie n-a avut cunoștință de întreaga mea poveste până spre mijlocul lunii ianuarie. Eu începusem să discut, la modul confidențial, cu anumiți oameni despre ideea de-a scrie o carte, și mă temeam ca subiectul să nu râsufle sau să apară într-o bună zi pe pagina mondenă a vreunui dintre ziarele mari. Am hotărât că era mai bine să-i spun înainte de a se întâmpla acest lucru. Aveam credința că Ronnie va

reacționa bine. Nu mă incomoda gândul de-a fi sinceră cu el. Nu eram mândră de ceea ce făcusem, dar, în cei aproape treizeci și șapte de ani de când eram căsătoriți, la atâta se reducea infidelitatea mea. În trecutul meu nu mai existau și alte „stafii“.

Într-o seară, după cină, ne-am așezat să discutăm. I-am spus că am ceva să-i împărtășesc. I-am spus că urmează să fie un monolog și că nu vreau să aud nicio eventuală mărturisire similară din partea lui. Câtă spovedanie reciprocă poate suporta un mariaj?

Înainte ca el să-mi poată răspunde, m-am aruncat cu capul înainte:

— Am avut o aventură acum cincisprezece ani.

N-a părut să fie nici șocat, nici furios, dar a întrebat:

— Cu cine?

Asta era partea cea mai grea.

— Cu Bernie, am răspuns.

— Glumești! a zis el, aproape izbucnind în râs. Cu Bernie?!

Cu el? Bine, dar Joey?...

Joey fusese iubitul meu din facultate, cu care păstrasem legătura de-a lungul anilor.

— Ce-i cu Joey? am întrebat eu.

— Credeam că, dacă e să ai vreodată o aventură cu cineva, despre el va fi vorba, a spus Ronnie.

— Nu, a fost Bernie.

I-am spus și fiului meu, Eric, o săptămână mai târziu. El s-a arătat afectuos și înțeleghător.

— Ei da, tata avea pe-atunci niște probleme, nu-i așa?

Pentru ca lucrurile să meargă înainte, am decis să-mi spun povestea. Sper din toată inima că Ronnie va putea să mă ierte pentru faptul de-a fi făcut publice aceste momente intime din viața noastră.

PI

PARTEA 1

21

CAPITOLUL 1

Era ora nouă dimineața, pe data de 25 februarie 1988, când m-am dat jos din taxi în fața clădirii placate cu oțel și granit roșiatic de la numărul 885 pe Third Avenue, am împins ușa și am intrat în holul imaculat și sclipitor, cu pereți din sticlă. Era faimosul Lipstick Building, „Bloc Ruj“, din New York, denumirea dată unui zgârie-nori cu treizeci și patru de etaje din East Side, care ocupă tot spațiul dintre Strada 53 și Strada 54.

De la terminarea ei, cu doi ani în urma, ultramoderna structură cu trei planuri verticale suprapuse își atrăsese mulți admiratori. După părerea lor, liniile curbate și cromatica fastuoasă, în nuanțe de roșu, a Blocului Ruj creau un bine-venit contrast cu designul colțuros, în alb și negru, al blocului învecinat, Citicorp Center. Arhitecții John Burgee și Philip Johnson erau lăudați pentru contururile zvelte, elipsoide și pentru ideea holului de la intrare, cu o neobișnuită formă ovoidală. Spațiul de recepție se ridica pe două etaje,

încorporând și o pasarelă pietonală. Pe-afară, structura era atât de fantezistă, dar plăcută ochiului, încât cu greu ți-ai fi putut imagina că între zidurile sale poate țâșni ceva atât de apocaliptic.

Curioasă să văd cu ochii mei, am pornit-o spre lifturile din holul de recepție. Mult lăudatul restaurant Toscana ocupa o porțiune consistentă a laturii dinspre Strada 54. Voiam doar să arunc repede un ochi înăuntru, ca să nu întârzii la întâlnirea fixată pentru ora nouă și un sfert la etajul optsprezece, cu directorul firmei de brokeraj care-i purta numele.

În calitate de directoare financiară a Fundației Hadassah, o organizație evreiască de caritate care reunea peste 350 000 de femei, mi se ceruse să le însoțesc pe trei dintre coordonatoare noastre voluntare la o întâlnire, la care urmau să se discute detaliile logistice ale unei donații. De regulă, nu mă ocupam de asemenea lucruri, dar aceasta nu era o tranzacție uzuală.

Donatorul, un domn în vârstă, pe nume Albert I., trăia în Franța și dorea să rămână anonim. El rezervase suma de șapte milioane de dolari pentru finanțarea unui centru medical care urma să fie înființat de unul dintre doctorii noștri. Singurele condiții puse de el — și, la vremea aceea, era vorba despre cea mai mare donație pe care Hadassah o primise vreodată de la un singur binefăcător — constau în cerința ca banii să fie folosiți pentru susținerea centrului medical și ca administrarea fondurilor să fie făcută de un broker din New York, pe nume Bernard Madoff.

Era pentru prima oară când un donator stipula modul în care să fie păstrați și investiți banii oferiti. În mod normal, fondurile intrau direct în contul Hadassah. Solicitarea era oarecum neobișnuită, dar perfect rațională. Era o sumă foarte mare, care, gestionată cum se cuvine, putea să crească și mai mult, chiar dacă era folosită pentru finanțarea activităților

Hadassah. Domnul Madoff urma să disponibilizeze banii pe măsură ce era nevoie de ei. Între noi, la fundație, îl porecliserăm în glumă pe Albert I. „filiera noastră franceză“.

Ajunsesem deja la a treia pastilă de Nicorette, când am auzit-o pe președinta noastră, Ruth P., strigându-mă din cealaltă parte a holului de recepție. Renunțasem la fumat cu peste un an în urmă, dar încă mai foloseam guma ca să-mi potolesc pofta de-a aprinde o țigară. Nu eram prea sigură că reușisem să mă las definitiv, fiindcă mai încercasem de vreo două ori înainte, fără succes. Îi promisesem fiului meu că voi mai face o încercare, după ce venise într-o zi plângând de la școală. Învățătoarea lui le ținuse o lecție despre pericolele fumatului, iar el era convins că mama lui va muri. Am făcut un pact personal cu mine însămi, pe principiul „psihologiei inversate“, în sensul că, dacă nu voi reuși de data aceasta, nu voi mai încerca niciodată să mă las. Până în ziua de azi, deci, după douăzeci și trei de ani, n-am mai fumat nicio țigară.

Iușind pasul pe lângă o colonadă de stâlpi din granit, cu tocurele tăcănind pe pardoseala din granit lustruit, am ajuns în dreptul lifturilor, unde mă așteptau Ruth și celelalte două coordonatoare. Trezoria noastră, Debbie K., și Bernice T., președinta diviziei Hadassah International, m-au salutat, în timp ce eu încercam să-mi trag sufletul. Bernice era cea care avusese contactul inițial cu donatorul nostru, în timpul unei călătorii la Paris. Voia să participe la întâlnire ca să finalizeze tranzacția și ca să-l cunoască pe cel care avea să gestioneze fondurile.

Niciuna dintre noi, cele de la Hadassah, nu auzise vreodată de Bernard Madoff și nici de firma lui, Bernard L. Madoff Investment Securities. Din câte se pare, donatorul nostru îl cunoscuse printr-o relație personală, cu ceva ani în urmă. Pe toate ne-a surprins puțin faptul că donatorul refuzase și cel mai neînsemnat semn public de recunoștință: nici tu placă onorifică, nici tu inscripție comemorativă, nici măcar

un certificat de mulțumire frumos înrămat. Deși mi s-a părut cam ciudat, nu mi-a declanșat niciun clopoțel de alarmă, cu toate că, privind în restrospectivă lucrurile, îmi doresc să fi pus atunci mai multe întrebări despre dorința lui de a rămâne într-un deplin anonim.

Scotoceam deja prin poșetă după încă o pastilă de gumă Nicorette când ușile liftului s-au deschis la etajul optsprezece. Birourile erau în stil modern și sobru, cu pereți din sticlă care împărțeau spațiul plan. Cromatica era masculină: negru și argintiu peste tot, până la prospectul de emisiune și la alte materiale de publicitate financiară împrăștiate pe măsuțele din zona de recepție. Am fost conduse într-o sală de consiliu cu ferestre imense, prin care se zărea o fabuloasă panoramă a orașului.

— Vă rog să așteptați aici, domnul Madoff va veni în câteva clipe, ne-a spus recepționera.

Știam de la întâlnirile anterioare că lui Ruth nu-i plăcea să stea cu spatele la ușă, așa că am așteptat-o să-și aleagă ea mai întâi locul la masa de consiliu, după care m-am așezat direct în fața ei. În felul ăsta, puteam și să observ orice eventuale semnale nonverbale pe care ea mi le-ar fi telegrafiat în timpul discuției, dar și să mă bucur de priveliștea orizontului cu creste de zgârie-nori al Manhattanului, dincolo de ferestrele cu geamuri duble.

Ne aflam în sala de consiliu de vreo cinci minute, când am simțit pașii cuiva pe coridorul din spatele meu. Nu l-am văzut pe domnul Madoff când a intrat în încăpere, dar am privit-o pe Ruth cum face ochii mari, apoi buzele subțiri i se desfac într-un zâmbet încântat. Întorcându-mă și eu spre el, am remarcat că nu poartă costum, ci un pulover închis cu nasturi. Vestimentația lui părea intenționat relaxată, în mod subtil, ca și cum ar fi transmis mesajul: *Sunt perfect destins și stăpân pe situație, puteți avea încredere în mine!* A fost una din puținele dăți când aveam să-l văd într-o ținută atât de lejeră.

— Bună ziua, doamnelor! Sunt Bernie Madoff, a spus el, îndreptându-se cu pași mari spre capul mesei de consiliu, unde s-a oprit, și-a așezat mâinile pe masă, s-a aplecat ușor înainte și a dat din cap în chip de salut.

Când privirea i-a căzut pe mine, a clipit și a părut un pic surprins. Sunt sigură că se aștepta la un grup de băbuțe evreice, iar eu, cu siguranță, eram o excepție de la regulă. La cei treizeci și nouă de ani ai mei, eram cu două decenii mai tânără decât colegile mele. Pe fața lui s-a desenat un surâs de întâmpinare bucurios, un surâs pe care nu-l voi uita niciodată. Nu era unul libidinos și lasciv, ci vag seducător și aproape fericit. Mi-am dat seama pe loc că e atras de mine.

Deși simțisem un val instantaneu de comunicare subliminală, n-aș putea spune că eram deosebit de atrasă de el — n-avea trăsăturile adolescente pe care le prefer la un bărbat. Și totuși, avea ceva care-mi stârnise interesul.

După câteva minute de la debutul întrevederii, Bernie a trebuit să iasă, ca să vorbească la telefon. Nici nu s-a închis bine ușa în urma lui, că femeile de la masă au și început să comenteze.

— Nu mi-am închipuit ce bărbat bine o să fie, a spus una din ele.

Pe mine m-au surprins puțin remarcile lor. Mie nu mi se păruse că ar arăta nu știu cât de bine. Eu reacționasem la ceva mult mai profund. Intuiția mea feminină îmi spunea că bărbatul acesta ascunde în el și altceva; avea un aer de senzualitate înnăscută, în același timp atrăgătoare și fermecătoare. Și totuși, îl simțeai cumva alunecos, pe sub aparența lui binevoitoare, lucru care pe mine mă deconcerta. După reluarea discuției, Bernie mi-a tot prins privirea într-un fel care era diferit de cel în care se uita la celelalte femei din încăpere. Iar când nu se uita la mine, mă trezeam admirându-i profilul distinctiv.

Până la sfârșitul primei noastre întâlniri, Bernie și cu mine schimbaserăm între noi cărți de vizită. Dat fiind că eu aveam în grijă finanțele organizației Hadassah, urma să luăm legătura ocazional, pentru a discuta modul de investire a fondurilor. Știam însă și că Bernie mă va căuta oricum. Femeile au un al șaselea simț în chestiuni de genul ăsta, așa că n-am fost deloc surprinsă când, după vreo câteva zile, m-a sunat la serviciu ca să mă anunțe că se făcuse transferul donației.

— Albert a depus banii, a spus el. N-ai vrea să ne întâlnim și să discutăm despre niște strategii de investiție?

— Cum să nu, i-am replicat eu.

— Ce-ar fi să vii încoace și să luăm prânzul împreună, la mine la birou? Așa o să stăm de vorbă în liniște.

CAPITOLUL 2

Odată ajunsă la biroul lui Bernie, am fost din nou escortată spre sala de consiliu. Masa era pusă de prânz, cu farfurii, pahare și tacâmuri pentru două persoane. În cele câteva minute cât l-am așteptat pe Bernie să mi se alăture, m-am întrebat dacă voi resimți aceeași senzație intensă de comunicare subliminală ca la prima noastră întâlnire. Privind în depărtare spre clădirile metropolei, mă gândeam și cât de plăcut este să te vezi remarcată de un bărbat, mai ales unul atât de influent și cu atâta succes ca Bernie.

Eram căsătorită de șaisprezece ani, dar mă simțeam singură de multă vreme îndelungată. Soțul meu, Ronnie, putea fi un om foarte dificil. Avea un temperament vulcanic și schimbări de dispoziție bruște și dramatice. Ba era în al nouălea cer, ba îl vedeai tunând și fulgerând din cauza vreunui lucru fără importanță — în niciun caz care să merite o bătaie pe viață și pe moarte.

Ronnie era personificarea contradicțiilor. Un partener de viață cu nenumărate calități, făcea curățenie, gătea și nu trecea o zi în care să nu-mi aducă la pat cafeaua de dimineață. În plus, era și un părinte devotat trup și suflet fiului nostru, Eric. Când Eric era mic, Ronnie petrecea ceasuri de-a rândul jucându-se cu el. Dimineața, se trezea primul, cu noaptea-n cap, ca să-i pregătească micul dejun. În castronelul cu cereale al lui Eric nu vedeai niciodată cocoloașe. Avea cele mai curate urechiușe din orașul New York. Când eu trebuia să plec din oraș, în interes de serviciu, Ronnie îl ducea la grădiniță și apoi la școală, iar când era destul de mare, îl pregătea pentru plecarea în tabăra de vară.

La suprafață, Ronnie era un om fermecător și sociabil. Oamenii care nu-l cunoșteau prea bine îl considerau un tip calm și relaxat. Dar cei apropiați și dragi îi văzuseră și „latura întunecată“. O furie neagră își arăta colții, când lui Ronnie i se părea că a pierdut controlul. Îi plăcea ca totul să fie ordonat și pus la punct. Dacă Eric nu-și aranja lucrurile, Ronnie își pierdea răbdarea și se enerva.

Când se simțea tensionat, își descărca nervii pe mine. Eram paratrăsnetul perfect. Ani buni, încercasem fără succes să-i reduc din stres, asumându-mi responsabilitatea pentru chestiunile financiare, pentru căsnicia noastră și necesitățile de zi cu zi. Mă străduiam din răspuțeri să nu-l calc pe „bătăturile“ despre care știam că-l vor face să explodeze, dar eforturile mele de a-l calma deveneau tot mai puțin eficiente și tot mai epuizante.

Devenisem conștientă de comportamentul teribil de instabil al lui Ronnie încă dinainte să ne căsătorim. Fusese evident după doar câteva luni de ieșit împreună. Schimbările bruște de dispoziție ale lui Ronnie erau adesea imprevizibile. Cât ai clipi din ochi, se putea transforma dintr-o persoană surâzătoare și drăgălașă într-un zmeu încruntat și mânios. Prima dată când s-a întâmplat, eram la un club, unde ne

duseserăm să dansăm; eu am obosit și am plecat de pe ringul de dans, fără a-i da lui suficient timp ca să observe. Ronnie s-a înfuriat, considerând că l-am pus într-o situație penibilă. Era extraordinar de sensibil și se supăra foarte ușor.

Altă dată, ne aflam la schi. Eu eram începătoare și, pe măsură ce ne apropiam de munte, mi se făcea teamă. Ronnie, pe de altă parte, era un schior de mare clasă. Dat fiind faptul că fusese student la Universitatea Denver, avusesese parte de antrenament din belșug. Când traversa pârtia dintr-o parte în alta, era însăși imaginea grației și a fluidității. Eram amândoi pe pârtia pentru începători și el se străduia, cu binișorul, să mă facă să cobor. Eu am încercat să fac plugul în zăpadă, dar nu m-am putut opri și am sfârșit prin a intra în el, doborându-l la pământ. S-a înfuriat teribil, având senzația că l-am făcut să pară caraghios. S-a ridicat și-a plecat în trombă de lângă mine, îmbufnat.

Puțin mai târziu, în aceeași seară, la cabană fiind, la un moment dat eu i-am spus că în facultate fusesem o jucătoare redutabilă de ping-pong. Era în ajunul Anului Nou. Eu purtam o rochie lungă, de seară, iar el m-a provocat la un meci de ping-pong. Cred că am jucat vreo cincisprezece sau șaisprezece seturi. Când i-am spus că sunt moartă de oboseală, și-a ieșit din sărite și m-a silit să joc mai departe, până când a câștigat el.

Ca să pot face față stresului din căsnicia mea, m-am distanțat de Ronnie în plan spiritual și emoțional. Mi-am clădit o carieră profesională de succes, care-mi permitea să călătoresc și să am o viață proprie, numai a mea. De-a lungul anilor, am întreținut o relație pseudoafectivă cu fostul meu iubit din colegiu, Joey. Mă întâlneam periodic cu el, pentru că, spre deosebire de relația cu soțul meu, lui Joey puteam să-i fac confidențe despre experiențele nefericite din viața mea. Mă simțeam bine în prezența lui, iar o parte din mine

și-ar fi dorit să reluăm vechea relație. Dar mi-era prea teamă, din cauza a ceea ce se întâmplase între noi.

Aveam optsprezece ani și eram virgină când l-am cunoscut pe Joey, în al doilea semestru al primului meu an de studenție, la Universitatea de Stat New York din Buffalo. Comemoram șase luni de la moartea bunicii mele. În anul precedent, i se pusese diagnosticul de cancer și murise cu două zile înaintea plecării mele la colegiu.

Încă mai purtam doliu în ziua aceea de martie din 1967, când l-am întâlnit pe Joey. Mă dichisese puțin, ca să-mi mai ridic moralul, iar Joey a observat imediat. El era cu un an înaintea mea la facultate și se număra printre cei mai buni studenți de la economia afacerilor. Era foarte, foarte slab — ceea ce până atunci nu mi se păruse niciodată că ar fi prea atrăgător la un bărbat. În liceu, întotdeauna ieșisem numai cu fotbaliști bine clădiți.

În primul rând m-a atras personalitatea extravertită a lui Joey. Citea cu nesaț și-i plăceau la nebunie conversațiile care să-i stimuleze mintea și dezbaterile cu argumente inteligente. Era un adevărat rechin intelectual, veșnic în căutarea a ceva nou de învățat. Nicio clipă nu te-ai fi putut plictisi lângă el. Încă de la prima noastră întâlnire romantică, mi-a spus că noi nu vom putea niciodată să ne căsătorim. El era evreu sirian și trebuia să-și găsească o nevastă din cadrul comunității lui. Eu eram evreică așkenazi. Părinții lui n-ar fi fost sub nicio formă de acord. Eu nu l-am luat în serios. Mi s-a părut că vrea doar să pară mai interesant. Timp de peste un an am ieșit împreună, adeseori dormind amândoi în același pat. Ne pipăiam, dar fără sex oral sau de alt fel. Pur și simplu, nu eram pregătită emoțional ca să fac marele pas.

Trecuse deja mai mult de un an de când eram prieteni până să facem în sfârșit sex. Ne-am culcat unul cu celălalt vreo doi ani până să am prima oară orgasm. Mi s-a părut o

senzație cu adevărat extraordinară, dar atât de naivă eram, încât nici nu mi-am dat seama ce se întâmplase.

Oricât de ciudat ar părea, abia după ce ne-am despărțit am descoperit și eu arta masturbării și a provocării unui orgasm.

Renunțarea la virginitate a fost o ocazie foarte specială pentru mine. M-am simțit în totalitate legată de Joey, emoțional și fizic, și eram sigură că până la urmă ne vom căsători. Genul acesta de angajament mă făcea să mă simt incredibil de vulnerabilă. Nu cred că Joey a înțeles vreodată cât de mult mă durea când el dispărea, fără un cuvânt, timp de mai multe zile sau chiar săptămâni. Mă duceam să-l caut în stânga și-n dreapta, speriată de moarte că s-a întâmplat ceva rău. Prima oară când „s-a dat dispărut“, eram amândoi acasă, în vacanța de vară. Îmi închipuiam că-l voi vedea foarte des, cu toate că eu locuiam în Long Island, iar el își petrecea vara în Brooklyn. Într-o seară, m-a scos în oraș, în centrul New Yorkului. A fost prima mea ieșire romantică oficială „în oraș“. Am cinat la restaurantul Toots Shor, după care ne-am dus la clubul de noapte Copacabana. Când m-am scuzat ca să mă duc la baie, Joey mi-a întins un dolar pentru bacșișul supaveghetorei. Rareori mai fusesem în Manhattan și habar n-aveam că există toalete pentru doamne cu personal de supraveghere. Joey îmi deschidea în fața ochilor o lume în întregime nouă, una de care m-am îndrăgostit pentru tot restul vieții mele.

În următoarele câteva săptămâni, ne-am întâlnit în continuare, după care, într-o zi, m-a sunat ca să-mi spună că-mi lăsasem jacheta în mașina lui. Și că venea să mi-o aducă el, în Long Island. M-am emoționat toată la gândul că-l voi vedea, iar când a sosit, am țâșnit nerăbdătoare să-i deschid ușa. El mi-a spus că pleacă la San Francisco pentru tot restul verii. Eram doar o puștoaică de optsprezece ani cu inima frântă. Brusc, mi-am dat seama că era modul lui de-a se

despărți de mine, dar fără s-o spună direct. Am simțit cum se prăbușește totul în jurul meu când, stând în picioare pe întineric în camera mea și uitându-mă pe fereastră, am văzut o misterioasă pasageră aflată pe locul din dreapta al mașinii lui cum se întinde spre el, îl îmbrățișează și-l sărută cu foc.

Joey și cu mine am dat unul peste celălalt în campus când ne-am întors la facultate, în toamnă, iar prin decembrie relația noastră era din nou pe roate. Povestea noastră de dragoste cu năbădăi s-a întins pe aproape patru ani, cu drame similare desfășurate pe parcurs. De fiecare dată când mi se părea că ne apropiem unul de celălalt, se întâmpla ceva sau apărea altă față. Privind lucrurile în retrospectivă, mentalitatea escapistă a lui Joey era parțial vinovată pentru problemele lui în materie de angajament și intimitate. Și poate că încerca să se supună dorinței părinților lui de-a se însura cu o evreică siriană. Toate acestea ar fi explicat lungile și dureroasele lui absențe. Pe-atunci însă, eu mă simțeam responsabilă și întotdeauna încercam să „repar totul“, crezând că e ceva în neregulă cu mine. Am sfârșit prin a mă transfera la Universitatea New York în al treilea și penultimul an de facultate ca să fiu cu el, după ce aflasem că el nu se mai întoarce la cursuri în Buffalo. N-am știut acest lucru atunci, dar el trebuia să fie în New York ca să-și rezolve niște probleme legate de recrutare. Războiul din Vietnam era în toi, iar pe bărbații tineri îi luau în armată. Cum îi stătea în obicei, a așteptat până în seara dinaintea plecării mele pentru semestrul de toamnă ca să-mi spună că se transferase la altă facultate din orașul New York. Am fost de neconsolat.

Când l-am cunoscut pe Ronnie, mă simțeam ca o mașinărie stricată. În căutarea unei soluții ca să mă simt mai bine, mă dusesem la o clinică, cerând să mă vadă un psihoterapeut. M-a consultat un rezident. Mi-a pus o serie de întrebări foarte intime și personale despre mine însămi și despre experiențele mele sexuale. Apoi mi-a spus că voi

primi o înștiințare de la serviciul de evidență al spitalului, cu o trimitere la medicul de specialitate. Câteva zile mai târziu, rezidentul m-a sunat și m-a întrebat dacă vreau să ieșim împreună. M-am simțit siluită. Eu mă dusesem acolo ca să cer ajutor și, când colo, el intra cu picioarele în viața mea privată. I-am spus că nu, iar în final am făcut o reclamație scrisă pe adresa spitalului.

Era în vara anului 1970, iar Joey dispăruse iarăși. Prietenul nostru comun, Harold H., mi-a spus că plecase la Boston. După ce am locuit o vreme în căminul Centrului Evreiesc pentru Tineret de pe Strada 92, m-am mutat în primul meu apartament închiriat. Era pe Strada 80, la intersecția cu First Avenue, și îl împărțeam cu alte trei fete. Am fost de acord s-o însoțesc pe una dintre ele într-un bar de pe First Avenue, în speranța că voi da peste Joey. Pe toată porțiunea de bulevard dintre intersecția cu Strada 61 și Strada 64 erau aliniate o mulțime de restaurante, cum ar fi Maxwell's Plum, Friday's și Proof of the Pudding. În fiecare exista un spațiu generos de bar, unde persoanele singure se puteau așeza ca să asculte muzică și să bea ceva.

Am hotărât să ne ducem la Mr. Laffs, un bar unde patronii erau doi jucători profesioniști de baseball, unul de la Yankees, iar celălalt de la Mets. Proprietarii ne făceau uneori cinste cu ceva de băut și ne puneau să stăm în spatele feres-trei, fără îndoială ca să atragă clienți bărbați. Ajunseserăm acolo doar de câteva minute, când l-am zărit pe Ronnie așezat la capătul îndepărtat al barului. Arăta fantastic: aproape un metru nouăzeci înălțime, athletic, cu un bronz de milioane! M-am dus la bar și am comandat o Coca-Cola, băutura mea preferată la vremea aceea. Ne-am zâmbit unul celuilalt. Pe urmă am tot schimbat priviri, dar el n-a făcut nicio încercare să intre în vorbă cu mine. După un timp, m-am plictisit să tot aștept și am ieșit afară, să socializez cu niște amici, pe trotuar. Eram acolo de vreo câteva minute

când a apărut, în sfârșit și Ronnie. Abia mult mai târziu a recunoscut că îi luase o groază de timp pentru a-și face curaj să-mi vorbească.

Când Joey s-a întors în cele din urmă la New York, în vara aceea, i-am spus că am cunoscut pe altcineva. N-a existat niciodată vreo discuție finală între noi doi. Pe durata relației mele cu Joey, mă alesesem cu un început de ulcer la stomac, migrene și manifestări de colon spastic, toate aceste simptome dispărând după ce am încetat să mă mai văd cu el. Cred că ele au fost rezultatul asimilării sentimentului meu de umilință. Am continuat să vorbim. Odată, s-a nimerit el și cu Ronnie ca să ajungă în același timp în holul de la intrarea în blocul meu. Coborând, i-am găsit pe amândoi acolo, stând și așteptându-mă. Ulterior, Joey a pomenit ceva de genul că Ronnie arată foarte bine. Cred că s-a simțit intimidat până-n măduva oaselor.

Dar eu știam că trebuie să-l las în urmă pe Joey, iar în toate celelalte privințe, lui Ronnie nu-i lipsea nimic din ceea ce îmi doream eu de la un iubit. Era frumos și charismatic și mă făcea să mă simt în siguranță. Știam că pot conta pe el în fiecare sâmbătă seară și mă trata cu un respect desăvârșit. Mai important decât atât, lumea din jur avea să vadă că nu se poate să fie ceva în neregulă cu mine, din moment ce aveam alături pe cineva atât de atrăgător. Nimeni nu și-ar fi putut da seama că sunt o femeie cu probleme emoționale când eram cu Ronnie. Curând, Ronnie și cu mine practic trăiam împreună. Ajunsesem la punctul în care nu mă întorceam în apartamentul meu decât o dată la patru săptămâni, când îmi venea rândul să fac curățenie. Colegele mele de apartament așa îmi și ziceau: „fata care face curat“.

Cu Ronnie nu m-am simțit niciodată umilită la modul în care m-am simțit cu Joey. Venea acasă în fiecare seară; îmi dădea banii câștigați din salariu. Puteam conta pe el; s-a însurat cu mine; nu a dispărut niciodată. Dar și Ronnie,

la fel ca noi toți, își avea bubele lui. Iritabilitatea lui cronică m-a marcat profund, poate nu foarte tare în primii ani de căsnicie, căci putem tolera multe când suntem tineri, dar, pe măsură ce timpul trecea, era tot mai rău. Mereu am avut senzația că este nefericit lângă mine, fiindcă mereu găsea ceva de criticat. Tot ce făceam eu părea să-l scoată din sărite. În momentul când l-am cunoscut pe Bernie, îndurasem mulți ani de abuz emoțional. Era un abuz strict verbal, dar întotdeauna existase posibilitatea latentă de-a se transforma și într-unul fizic. Ronnie este un bărbat înalt, iar statura lui impunătoare mă făcea să mă simt timorată. Mă domina amenințător, la propriu, când se înfuria, tunând și fulgerând, urlând la mine și potopindu-mă cu reproșuri. Tot mai des îmi trecea prin minte gândul să-l părăsesc. Financiar vorbind, ajunsesem la punctul în care mi-aș fi putut permite, în sfârșit, să mă descurc singură.

Aventura mea emoțională cu Joey îmi oferise, cât de cât, puțină ușurare. Probabil că, dacă el ar fi inițiat din nou și o legătură fizică între noi, mi-aș fi făcut curaj să-l las pe Ronnie. Dar nu voi ști niciodată. Efectul emoțional pe care Joey îl avusese anterior asupra mea mi se părea prea înfricoșător ca să îndrăznesc să fac un asemenea pas. Cred că, în subconștient, căutam o cale de scăpare. Unul dintre psihoterapeuții mei mi-a spus că oamenilor le vine mai ușor să plece dacă există și o a treia persoană în schemă. Puțini sunt cei care părăsesc o căsnicie disfuncțională ca să fie singuri. Joey se recăsătorise de curând. Mi-a spus că, până la urmă, din cauză că fusese cu mine, îi devenise imposibil să se mai însoare cu o evreică siriană. Și uite-așa, la aproape patruzeci de ani, eu încă mai căutam un companion care să fie bun cu mine.

Atunci a intrat în scenă Bernie Madoff.

Pierdută în gânduri, am tresărit brusc, auzind glasul lui Bernie în spatele meu.

— Bună, Sheryl, a spus el pe un ton coborât și ușor răgușit.

Întorcându-mă de la fereastră, l-am privit cum traversează în pas elastic sala de consiliu, ca să dea mâna cu mine. Pe loc, am știut că imaginația nu-mi jucase feste atunci când îi ghicisem atracția față de mine. Același surâs larg și plin de dorință i se desena pe față, iar atmosfera din încăpere era înfierbântată. De data aceasta, purta un costum de culoare bleumarin și o cămașă bleu, care-i făcea ochii gri-albaștri să pară și mai ispititori decât îmi aminteam eu. Când i-am întins mâna s-o strâng pe-a lui, el mi-a luat-o și s-a aplecat să mă sărute pe obraz.

— Nici nu știi cât mă bucur că ai putut veni.

Ne-am așezat la unul din capetele mesei de consiliu; Bernie și-a ocupat locul în capul mesei și eu m-am așezat în dreapta lui, ca să mă pot delecta cu panorama orașului. În spatele meu era peretele din sticlă care dădea spre un coridor.

Pentru masa noastră de prânz, Bernie comandase sandviciuri de la restaurantul Quilted Giraffe de pe Madison Avenue, care, deși delicioase, erau o mare problemă din punctul meu de vedere. Bernie a ridicat din sprâncene văzându-mă că dau pâinea la o parte. După ce-am îmbucat de vreo două ori, m-am simțit datoare să-i explic. Peste câteva săptămâni urma să aibă loc petrecerea de Bar Mitzvah a fiului meu, iar eu, de când mă știu, țin dietă cu conținut scăzut de carbohidrați. Nu mă simțeam grasă, dar tare-aș mai fi dat jos câteva kilograme.

— Nu pari deloc să ai nevoie de vreo dietă, din câte văd eu, a spus el și a zâmbit jucăuș. Mie mi se pare că ești perfectă!

Am simțit că roșesc. De ani buni nu mai flirtasem cu cineva și nu eram obișnuită ca bărbații să-mi acorde mai mult decât un compliment superficial. Era în același timp flatant și alarmant. Un bărbat bogat, puternic și mai în vârstă decât mine, cu niște minunați ochi albaștri, mă băga în seamă. Ceea ce n-am sesizat eu atunci era că, în spatele acelor ochi albaștri, se ascundea un interes nemărturisit. Încerca să mă seducă, folosindu-se de donația caritabilă ca pretext pentru a nu întrerupe contactul cu mine? Bernie Madoff, maestrul suprem al combinațiilor...

— Mulțumesc, am spus eu și mi-am concentrat din nou atenția pe sandviciuri.

M-am simțit ușurată când Bernie a adus conversația înapoi la tema planurilor mele pentru Bar Mitzvahul lui Eric. În timp ce vorbeam și mâncam, nu m-am putut abține să remarc că Bernie clefăia zgomotos, savurându-și sandviciul. Avea maniere impecabile la masă, mai puțin plescăitul din buze.

Pe toată durata întâlnirii noastre de prânz, am discutat foarte puține chestiuni de afaceri. Am vorbit despre mult iubitul nostru oraș, iar Bernie mi-a povestit o mulțime despre familia lui. În urmă cu câțiva ani, el și soția lui, Ruth, se mutaseră în Manhattan, venind din Roslyn, Long Island, și profitau la maximum de multele posibilități pe care metropola newyorkeză le avea de oferit.

Bernie crescuse într-o familie mic-burgheză din Queens și o cunoscuse pe Ruth când ea avea treisprezece ani, iar el, șaisprezece. La vremea când ne-am cunoscut eu și cu el, foștii amorezi din liceu erau deja căsătoriți de aproape treizeci de ani. Bernie se apropia de aniversarea a cincizeci de ani. Mi-a explicat că în firmă lucrau și soția lui, și fratele lui, Peter, și fiul lui mai mare, Mark. Fiul mai mic, Andrew, urma să absolve în primăvară Facultatea Wharton din ca-

drul Universității Pennsylvania, cu o diplomă în economie, și toată lumea îl aștepta să se alăture firmei.

— A, la Wharton mi-am terminat și eu cursurile de contabilitate, am spus eu. Pe-atunci, locuiam cu soțul meu în Philadelphia.

Bernie m-a întrebat de cât timp lucrez la Hadassah și mi-a spus că firma lui s-a instalat în Blocul Ruj încă de la inaugurarea clădirii, cu doi ani în urmă. Îmi făcea plăcere conversația cu el și mă simțeam extraordinar de bine. Ne-am descoperit multe interese comune, printre care dragostea pentru cinema, restaurante și teatru. Țin minte că am râs mult cu Bernie în acea zi.

La finalul mesei noastre de prânz, tot n-ajunseserăm să discutăm vreo strategie de investiții. Singurul subiect de afaceri pe care-l atinseserăm, în treacăt, era dacă Bernie s-ar fi arătat dispus să investească și o parte din banii proprii ai organizației Hadassah, pe lângă donația lui Albert. Bernie a admis că ar fi și asta o posibilitate, iar eu i-am spus că voi testa ideea cu voluntarele noastre.

— Mulțumesc pentru masă, Bernie, a fost perfect.

— Cu plăcere. Data viitoare voi încerca să-ți ofer ceva care să ți se pară mai apetisant.

— Dar a fost foarte bun, zău. Niciun regim nu ține la infinit, am spus eu zâmbind.

M-a condus până la lift și m-a sărutat din nou pe obraz când ne-am luat la revedere.

— Ținem legătura, a spus el.

În taxiul care mă ducea înapoi la birou, m-am simțit iar ca la optsprezece ani. Timpul petrecut împreună nu se deosebise cu nimic de o primă întâlnire între doi oameni care se plac. Tihnită, dar în același timp provocatoare și insinuantă.

Câteva zile mai târziu, Bernie m-a sunat la birou și am fost surprinsă de cât de fericită mă simțeam că mă caută.

— Cum merge regimul de slăbire? a spus el, chicotind amuzat.

Tonul ușor voalat al vocii lui mi-a gădilat plăcut auzul.

— Foarte bine, mulțumesc.

— Sunt convins că ai să arăți fantastic. Eric se va putea lăuda cu cea mai frumoasă mamă de la petrecere.

Vorbea cu o voce moale și sexy și am simțit cum încep să-mi ardă obraji.

— Mulțumesc. Știi, am discutat cu voluntarele de la fundație și cu trezoria noastră. Ne-ar conveni dacă ai putea să ne investești o parte din banii organizației.

— Nicio problemă. Ce-ar fi să treci pe la mine pe la birou mâine după-amiază? Din moment ce n-am apucat să atingem subiectul data trecută, o să-ți explic atunci strategia noastră de investiții. Pe urmă am putea să bem ceva, dacă ai timp?...

Am fost de acord fără nicio ezitare.

— Bine, atunci te aștept mâine după-masă, pe la cinci.

CAPITOLUL 3

În săptămâna aceea, îl sunasem pe brokerul nostru de la Prudential Bache, ca să aflu mai multe informații despre Bernie Madoff. Era un lucru pe care-l făceam în mod obișnuit, atunci când Hadassah începea să lucreze prima oară cu cineva. În acest caz însă, nu era foarte urgent, pentru că implicarea lui se făcea la cererea donatorului nostru. Totuși, eram intrigată. Avea ceva misterios acest om. Abia așteptam să-l revăd. Era o aventură inedită, ceva care să mai adauge un pic de sare și piper în viața mea.

Era după-amiaza târziu când am ajuns, pentru a treia oară, în fața Blocului Ruj. Voiam să arăt foarte bine, așa că, de dimineață, mă îmbrăcasem cu taiorul meu roz preferat. De când mă angajasem la Hadassah, în 1984, îmi umplusem dulapurile de haine cu nuanțele calde pe care le adoram. Îmi dădea o senzație de eliberare să pot scăpa de taioarele negre și gri din trecutul meu corporatist. Aveam tendința să mă arăt conservatoare în materie de vestimentație, preferând

ținutele Dana Buchman și Ellen Tracy, tocurile înalte și cele câteva bijuterii moștenite în familia mea. După aproape un deceniu de muncă în lumea afacerilor, puteam în sfârșit să fiu eu însămi în această slujbă.

La serviciul meu anterior, de contabil-șef al faimosului așezământ Lincoln Center, aparținând de Primăria orașului New York, mediul profesional era atât unul corporatist, cât și unul cu o atmosferă îmbibată de politicianism. Ca femeie, trebuise să mă lupt din greu ca să-mi dovedesc valoarea. Lucram ca asistent contabil de vreo șase luni când mi s-a oferit funcția de contabil-șef. Era un post de mare importanță, în care toată lumea stătea cu ochii pe tine. Eram prima femeie care ajungea să-l ocupe. Eu l-am privit ca pe încă o victorie de răsunet în bătălia dusă de femei pentru distrugerea barierelor invizibile — până când mi-a ajuns la urechi ceea ce se spusese într-o întâlnire ultraconfidențială.

M-a deranjat cumplit când am aflat că unul din membrii marcanți ai consiliului de conducere se opusese promovării mele. Comentariul lui fusese că „nu se poate” ca o femeie să primească funcția de contabil-șef al Centrului Lincoln. Ne aflam la începutul anilor '80, iar sexismul făcea ravagii în mediul de muncă. În cele din urmă, am fost totuși promovată și am primit funcția de contabil-șef, dar conducerea a angajat simultan și un bărbat, care să fie director financiar. Deși eu eram răspunzătoare pentru activitățile contabile ale tuturor departamentelor instituției și aveam în subordine douăzeci de oameni.

Lucram la Lincoln Center de doi ani când am fost abor-dată din partea organizației Hadassah. Celor de acolo le fusese recomandat prin firma de contabilitate Peat Marwick, unde lucrasem ca să-mi fac orele de practică necesare pentru obținerea diplomei profesionale. M-am codit inițial, fiindcă Lincoln Center era un loc mai mult decât prestigios, dar nu

mai voiam să muncesc în acel mediu misogin. La vremea aceea, consiliul de administrație al Centrului era amestecat în multe povești neplăcute. (La un moment dat, am primit un telefon de la un reporter al revistei *New York*, care voia să dea o lovitură de presă cu „adevărul gol-goluț”. Eu eram perfect la curent cu întreaga poveste, dar voiam să-mi las loc de bună ziua. Revista a publicat articolul, dar fără nicio informație de la mine.)

Hadassah era o organizație de foarte mari dimensiuni. Când am preluat rolul de director financiar, mi-am văzut salariul anual cum sare de la 35 000 de dolari direct la 52 000. Pe mine și pe Ronnie, plusul de venit ne-a ajutat să-i plătim mai ușor taxele lui Eric, înscris la școala particulară Collegiate School, de pe Strada 77 Vest, și taberele din vacanța de vară. De asemenea, ne-am permis astfel și luxul unei babysitter pentru serile de sâmbătă. Angajarea la Hadassah a fost ca intrarea într-o Țară a Minunilor. Era un mediu strict rezervat femeilor. Puteam să port taioare roz, iar responsabilitățile față de familie erau sacrosancte.

La Hadassah aveam un program rezonabil, puteam pleca de la birou în timp util ca să-l iau pe Eric la terminarea activităților de după ore. Nu mai trebuia să vin cu scuze pentru urgențe personale. O slujbă minunată, care-mi satisfăcea atât de multe din trebuințe! Hadassah era o organizație a femeilor evreice care susținea ferm Israelul. Pe mine mă încuraja să fiu soție, mamă și o profesionistă pasionată de munca ei. Odată eram în toiul unei ședințe de negocieri sindicale, pentru prima dată în viața mea, când m-au sunat de la școala lui Eric; băiatul avea febră și trebuia să fie trimis acasă. Președinta noastră, Ruth P., mi-a dat imediat ordin să mă duc la băiatul meu. A aranjat să-mi fie trimisă o mașină care să mă ia și să fim așteptați acasă cu sandviciuri proaspăt pregătite. Spre seară, mi-a telefonat ca să se intere-

seze dacă Eric se simte mai bine. Era echilibrul perfect între muncă și viața de familie.

La puțin timp după ce m-am alăturat organizației Hadassah, am făcut prima mea călătorie în Israel și mi-am regăsit rădăcinile evreiești. Hadassah se număra printre angajatorii importanți din Țara Laptelui și a Mierii, cu o sumedenie de angajați și de relații peste tot. M-am întâlnit cu secretari de stat, cu membri ai Cabinetului, cu ambasadori și cu oameni de la cele mai înalte niveluri ale societății. Atunci am început pentru prima oară să capăt încredere în propria-mi persoană. Atunci au ieșit la iveală aptitudinile mele manageriale și de rezolvare a problemelor, iar eu am început să strălucesc — mă simțeam apreciată.

Secretara lui Bernie, Eleanor S., era pe picior de plecare când am sosit eu în după-amiaza aceea. Am ciocănit la ușa biroului lui, înainte să pășesc înăuntru. Speram în taină să-i văd iarăși zâmbetul și nu m-a dezamăgit. Bernie stătea așezat la masa lui de lucru, dar s-a ridicat imediat în picioare când m-a văzut intrând.

— Te rog, hai înăuntru.

A traversat toată camera ca să-mi iasă în întâmpinare și să mă sărute pe obraz. Punându-mi ușor o mână pe spate, m-a condus către o pereche de fotolii. Biroul lui Bernie era parțial orientat spre răsărit, dând spre East River. Grație designului curbat al clădirii, încăperea, la fel ca toate celelalte de pe palier, era ovală. Pereții erau din sticlă transparentă, iar prin ei se putea vedea nestingherit spațiul unde lucrau traderii firmei. Nu aveai unde să te ferești de priviri indiscrete. Biroul lui Eleanor era chiar în anticameră, lângă ușă. Era o senzație ciudată să stai într-o încăpere în care toată lumea putea să vadă ce faci. Mă simțeam complet expusă. Biroul meu de la Hadassah avea o suprafață de două mai

mare, iar atunci când voiam puțină intimitate, tot ce trebuia să fac era să închid ușa.

În clipa când m-am așezat, atenția mi-a fost atrasă de o statueta grotescă, plasată pe măsuta de alături. Semăna cu un șurub uriaș. Era neagră ca tăciunile și emana o aură de răutate. Probabil că era faimoasă și foarte scumpă, dar arăta sinistru și-mi dădea fiori reci pe spinare.

După câteva minute de pălăvrăgeală cu tentă de flirt, am revenit la treburile serioase. De data aceasta, Bernie mi-a explicat cum anume va investi fondurile Hadassah. În sfârșit, am putut să pricep teoria pe care se baza planul lui investițional. În principiu, portofoliul urma să fie alcătuit dintr-un coș de bază, cu acțiuni de la aproximativ douăzeci de societăți foarte sigure, cotate printre cele mai bune de la bursă; în paralel, se achiziționau și opțiuni de vânzare și de cumpărare pe acțiuni din indicele Standard&Poor's 100, care să servească drept „acoperire la termen” sau „marjă de siguranță” contra riscului de fluctuații bruște ale cotațiilor, în sus sau în jos. Principiul strategiei era simplu: cu toate că nu vei da nicicând lovitura, nici nu vei fi scos afară din joc — acoperirea la termen limita, pe de o parte, orice câștig major, dar, împiedica și orice pierdere semnificativă. Suna perfect; era exact genul de afacere pe care și-o dorea Hadassah: consecvență cu minimum de volatilitate.

La un moment dat, am avut nevoie să merg la baie. Bernie m-a condus spre toaleta lui privată.

— Numai membrii clanului Madoff pot s-o folosească, mi-a explicat el.

Era ca și cum mi-ar fi acordat în exclusivitate permisiunea de-a intra în sanctuarul familiei lui. Mi s-a părut o chestie cam pompoasă, dar m-am făcut că nu bag de seamă.

Baia semăna cu peștera lui Batman. Faianța de pe pereți era de culoare închisă, iar obiectele sanitare erau toate negre. Felul cum arătau clăbucii de săpun pe chiuveță, după

ce m-am spălat pe mâini, mi s-a părut deconcertant. Mi-am făcut un semn în minte să nu folosesc niciodată obiecte de porțelan negru în baie.

După ce m-am întors, ne-am reluat conversația. Din nou, pălăvrăgeam fără nicio grijă. Parcă petreceam timp cu un vechi prieten, nu cu un partener de afaceri. Bernie era politicos și amabil, dar, în același timp, emana un aer de duritate care mie mi se părea foarte incitant. Se vedea imediat că zorzoanele luxoase ale succesului financiar nu reușiseră să-i polizeze de tot originea mic-burgheză. Persoana lui întruchipa perfect noțiunea de diamant neșlefuit; era un tip pragmatic, dar nu fără pretenții. Întotdeauna îți va arăta clar ce și cum are, dar și de unde a venit. Era o trăsătură de caracter pe care eu o găseam fermecătoare. A existat un scurt moment de tăcere când eu am menționat că brokerul nostru de la Prudential Bache n-a auzit niciodată de el. În catalogul firmelor financiare nu găsisese nicio intrare pentru Bernard L. Madoff Investment Securities. Eu mă întrebam de ce.

— Am să-ți trimit eu ceva, a spus el și a zâmbit.

Îmi făcea plăcere discuția noastră și am fost dezamăgită când m-a anunțat că nu va putea ieși apoi să bem ceva împreună.

— Soția mea mi-a spus că avem planuri pentru diseară la cină. Îmi pare foarte rău.

Ce voia el să spună era că soția lui se ocupă de calendarul lor social.

— Nicio problemă, am spus eu.

După-amiaza petrecută împreună confirmase comunicarea naturală fără cuvinte care exista între noi. Nu-mi făceam niciun fel de iluzii că ar putea apărea ceva mult mai personal. Îmi trecuse prin minte gândul că el ar putea deveni un mentor potrivit pentru mine, un prieten care ar putea da o mână de ajutor la progresul meu în carieră. Indiferent că ieșeam sau nu să bem ceva, eram sigură că îl voi revedea.

— Mulțumesc frumos, Bernie, am spus eu, întinzându-mă să-mi iau jacheta. Cred că am înțeles destul de bine strategia ta de investiții.

— Mă întreb dacă nu cumva te-aș mai putea învăța și altceva...

Din tonul vocii lui, era clar că nu se referea nici pe de parte la investiții financiare. Nu-mi scăpase felul subtil în care-mi atinsese mâna de câteva ori pe parcursul discuției noastre. N-aș fi putut spune dacă era doar un simplu flirt sau avea intenții mai serioase. Trebuie să recunosc că eram flatată. Oricât de obtuză aș fi fost, n-aveam cum să nu-i sesizez insinuările cu tentă sexuală. Dar nu știam cum să reacționez la avansurile lui.

Din fericire, înainte ca eu să-i pot răspunde, el s-a scuzat din nou pentru anularea ieșirii la un pahar.

— De fapt, și eu trebuie să plec. Vino cu mine, am să-i spun șoferului că trecem să te lăsăm și pe tine acasă. Oricum, ți-ar fi foarte greu să prinzi un taxi la ora asta.

Bernie și Ruth locuiau la o distanță de cam zece cvartale față de biroul lui, într-un bloc-turn placat cu cărămidă cafenie, la intersecția dintre Strada 64 și bulevardul Lexington. Până la apartamentul meu mai erau de parcurs vreo douăzeci de cvartale spre nord. Ronnie și cu mine închiriaserăm un apartament de trei camere într-o clădire cu portar de pe Strada 82, colț cu bulevardul York.

— Mi-a făcut mare plăcere să te văd, Sheryl, a spus Bernie, făcându-mi cu mâna, după ce eu coborâsem pe trotuar. Sper să ne întâlnim iar, cât mai curând.

— Și mie mi-ar face plăcere, am spus eu.

Mă simțeam ușor amețită și zâmbeam cu gura până la urechi, ca o școlăriță, când am intrat în casă. A fost cât pe aci să scap cheile din mână; din camera de zi se auzea televizorul mergând. Înainte să-mi pot măcar scoate jacheta de

pe mine, Ronnie a apărut în hol. După figura lui încruntată, se vedea clar că e cu capsă pusă.

— Sheryl, știi că ți-ai lăsat castronul de cereale în chiuvetă azi-dimineață, da?

Am simțit cum mi se face stomacul ghem, în timp ce îmi storceam creierii după un răspuns care să-l calmeze. Deși eram căsătorită de-o vecie, tonul mânios al lui Ronnie reușea și acum să mă întoarcă instantaneu pe dos.

— Ai dreptate, Ronnie, am spus, încercând să-i dezamorsez iritarea.

— De ce nu poți să-l pui direct în mașina de spălat vase?

Nu voiam decât să trec pur și simplu pe lângă el, să-mi iau cămașa de noapte și să mă întind în pat. Dar el se proțăpise amenințător acolo, dominându-mă cu statura lui. Niciodată nu știam din ce-o să-i sară țandăra, dar, cu cât înaintam în vârstă, îmi era clar că modul meu de a proceda trebuia să fie acela de a nu-l stârni și mai tare. A mă apăra era echivalent cu călcatul pe-o mină. Ronnie abia aștepta să găsească un motiv de ceartă, de obicei vreun fleac absolut minor și neimportant. Delictul cu pricina putea fi orice: un fir de păr rătăcit pe smalțul din cadă, faptul că Eric folosește prea multă spumă de păr sau că a lăsat cineva lumina aprinsă. Nu tolera slăbiciunile nimănui, dar pentru ale lui găsea întotdeauna o scuză. Cea mai mare parte a existenței mele adulte mi-am trăit-o alegând să nu dau glas lucrurilor care mă nemulțumeau, pentru că întotdeauna sfârșeam prin a fi tot eu vinovată de reacțiile lui exagerate.

Ronnie era genul de om veșnic pornit să caute nod în papură cuiva. Eu veneam dintr-o copilărie în care mult prea repede îmi asumam responsabilitatea. Ne-am tot dus la consiliere maritală, din timp în timp, dar comportamentul haotic al lui Ronnie n-a primit niciodată un diagnostic clinic propriu-zis. Ori de câte ori eu descriam câte un episod exploziv, el dădea vina pe mine, considerând că de la mine a pornit toată

situația care-l scosese pe el din fire. Una peste alta, făcea din mine un catalizator. Dar eu eram mereu timorată, între-bându-mă cu teamă ce mai urmează să mi se spargă în cap.

G4

54

CAPITOLUL 4

Strategia lui Bernie părea foarte simplă. Cumpăra acțiuni... încasa în plus și dividendele pe ele, iar ca să-și protejeze portofoliul de fluctuații... cumpăra opțiuni de vânzare și vindea opțiuni de cumpărare, de pe urma cărora cred că făcea nițel profit. Randamentul pe care-l obțineam eu nu era exorbitant. Mă rog, bineînțeles că, dacă stai acum să te gândești, felul cum reușea el să realizeze niște randamente așa de bune și de constante, atâția ani la rând, ar fi trebuit să ridice mai multe semne de întrebare, dar, mă rog, la momentul respectiv, mie mi s-a părut totul perfect legal când lucram ca trader acolo.

— Adam Cohen, fost trader la firma Madoff Investment Securities, vorbind la postul de televiziune CNBC în anul 2009.

La vreo săptămână după întâlnirea mea cu Bernie, am primit la birou o scrisoare din partea lui. Era o copie xerox după prezentarea lui din catalogul societăților financiare.

La începutul paginii 1 012 din catalog era un paragraf cu diversele lui acreditări profesionale, iar toată pagina 1013 era ocupată cu o reclamă la firma lui de brokeraj. În partea din dreapta jos a copiei xerox, Bernie mângălise cu mâna un mesaj:

Dragă Sheryl, prietenul tău de la Bache ar fi trebuit să se uite în catalogul potrivit.

*Cu drag,
Bernie*

Observația era ușor malițioasă, dar pe mine m-a surprins modul familiar în care se semnase. În final s-a dovedit că omul nostru de la Bache lucra cu clienți care făceau investiții în nume propriu sau, cum se spune în branșă, era un „broker de retail“. Așadar, el se ocupa în primul rând de tranzacții individuale, pe când Bernie tranzacționa în numele firmei sale pachete mari de acțiuni, aparținând mai multor clienți mici, deci era un „dealer de pachete mari“. Ceea ce explica și de ce nu apărea numele lui în catalogul pe care-l verificase brokerul de la Bache.

Spre sfârșitul aceleiași săptămâni, am avut o ședință de lucru cu Ruth P. și cu trezoria noastră, Debbie K. Ele erau entuziasmate că Bernie acceptase să investească o parte din banii Hadassah. La fel ca donatorul nostru din Franța, Albert I., Bernie puneă și el câteva condiții. Era dispus să investească banii organizației, dar nu va fi la dispoziția consilierilor noștri financiari care ar dori să-i pună întrebări. Când l-am întrebat de ce, mi-a spus că activitatea de consultanță financiară a firmei lui era foarte redusă, aluzia fiind aceea că, pentru noi, el făcea acest lucru ca pe o favoare deosebită și că nu voia să fie sâcâit cu nenumărate întrebări. Pe mine nu m-a preocupat peste măsură acest aspect, pentru că suma pe care i-o dădeam noi reprezenta doar o parte foarte mică

din portofoliul global al organizației. Am decis să investim câteva milioane de dolari și să vedem cum merge. Ne simțeam cu toatele încrezătoare. La urma urmei, un donator cu bună reputație ne trimisese pe noi la Bernie, iar Bernie lucra în domeniu încă din 1960.

La sfârșitul lunii martie, banii au fost virati în contul firmei Bernard L. Madoff Investment Securities. Bernie a sunat ulterior ca să confirme că fondurile fuseseră primite și investite.

— Acum sunt plecat din oraș, dar mă întorc peste două-trei săptămâni, a spus el înainte să închidă telefonul. Pot să-mi trec în agendă un prânz cu tine?

Bernie și cu mine am început să ne facem un obicei din a lua prânzul împreună. El mă suna la birou aproape în fiecare săptămână sau cel mai târziu după două săptămâni, dacă fusese cumva plecat din țară.

— Investițiile merg conform planului, spunea el de fiecare dată când eu preluam legătura telefonică.

— Bernie, chicoteam eu, știi prea bine că eu nici măcar nu te întreb despre asta.

Telefoanele lui au devenit atât de frecvente, încât în final l-am rugat să n-o mai pună pe secretara lui să mă sune. Se întâmplase de câteva ori ca secretara mea, Gladys F., să mă sune pe interfon ca să mă anunțe că-mi transferă un apel de la Bernie, eu să ridic receptorul și să spun ceva familiar, doar ca să constat că la celălalt capăt al firului este Eleanor. Impresia mea era că depășiserăm deja stadiul unei relații formale de afaceri și i-am cerut să mă sune direct.

Lui Bernie îi plăcea să vorbească la telefon. Durata conversațiilor noastre depindea de eventualitatea ca el să fie liber pentru o întâlnire la prânz în săptămâna respectivă. Dacă nu urma să ne vedem, petreceam câteva minute pălăvrăgind și punându-ne în general la curent cu ultimele

noutăți. Bernie era veșnic ocupat cu diverse întâlniri și părea să călătorească în mod constant cu soția lui, Ruth. După toate aparențele, ducea o viață foarte plină și variată.

De-a lungul anilor, am început să sesizez un anumit tipar, iar după o vreme mi-am dat seama și singură unde și când va călători. La fiecare câteva săptămâni, el și Ruth plecau din oraș pentru vreo conferință sau o întâlnire de afaceri cu cineva, la care mai adăugau și câteva zile de vacanță. Călătoreau întotdeauna la clasa întâi, vizitau destinații exotice și stăteau la hoteluri de cinci stele; era un stil de viață la care eu nu puteam decât să visez cu ochii deschiși.

Totuși, noi doi am continuat să ne vedem ca să luăm prânzul împreună, iar eu abia așteptam aceste ocazii. Întotdeauna ofereau un plus de culoare în viața mea și îmi dădeau aceeași senzație, devenită familiară, de neliniște și exaltare.

Nu cred că Bernie își dorea ca eu să-mi fac prea des apariția la firma lui, pentru că Ruth era acolo tot timpul. Tatăl ei fusese contabil, iar ea lucrase ani buni în firma lui. Ruth absolvise Queens College. N-aș putea spune cu siguranță ce rol avea ea în firma soțului ei, dar am presupus că trebuie să aibă legătură cu contabilitatea. Ca să evităm orice suspiciune și să nu încălcăm regulile bunei-cuviințe, Bernie și cu mine am început să luăm masa la restaurant. Bernie era cel care se ocupa de partea logistică. El alegea localul și făcea rezervările, iar eu nu trebuia decât să mă prezint. Și, pentru că eu organizam totul la birou și acasă, măcar era un lucru mai puțin pe care-l aveam de îndeplinit. Îmi plăcea la nebunie!

De obicei, luam masa prin zona de centru a Manhattanului, în localuri de lux: Michael's, Bice, Aquavit, restaurantul Oak Room din Plaza, Mondrian, Essex House și Lespinasse din St. Regis Hotel (unul dintre restaurantele de cinci stele din oraș).

În anumite perioade ale anului, evitam însă zona de centru de pe lângă Bergdorf Goodman, pentru că acolo se ducea Ruth să cumpere cadouri. Cu Ruth vârâtă în toate cele, lui Bernie nu-i surâdea deloc ideea ca ea să ne vadă luând masa împreună. Eu nu eram nici pe departe stereotipul „bătrânei doamne evreice“ de la Hadassah, ci o femeie atrăgătoare de patruzeci și ceva de ani, care ieșea în oraș cu soțul ei.

Ruth îl ținea strâns în lesă pe Bernie. Pe el părea să-l sperie cu-adevărat posibila ei reacție dacă ne-ar fi văzut împreună. La vremea aceea, mi s-a părut cam ciudat. În fond, nu făceam altceva decât să luăm prânzul. Niciunul dintre ceilalți parteneri de afaceri bărbați cu care aveam întâlniri pe-atunci nu-și exprimase vreodată o astfel de îngrijorare. Poate se temea că nevasta lui putea să-i citească gândurile. Nu se ducea decât rareori undeva de unul singur. Ea îl însoțea la dineuri și la alte evenimente sociale și în aproape toate călătoriile de afaceri. M-am întrebat dacă era din cauză că trăiau de atâția ani împreună sau dacă el îi dăduse vreodată un motiv întemeiat ca să stea cu ochii pe el.

Bernie sosea întotdeauna la restaurant înaintea mea, ca să ochească o masă perfectă, cu așezarea ideală. Era și el la fel ca Ruth P.: nu se simțea deloc în largul lui dacă stătea cu spatele spre restul încăperii. Avea nevoie să vadă cine intră și cine iese. Odată, șeful de sală ne-a repartizat la o masă unde Bernie trebuia să stea cu spatele spre intrarea în restaurant. Tot timpul s-a uitat în jur sau și-a aruncat privirea spre oglinda aflată pe peretele din spatele meu. Ori era din fire o persoană gregară, ori căuta în permanență potențiali clienți. Îi plăcea profund să nu poată vedea ce se petrece în spatele lui. Incapacitatea lui de a se concentra pe conversația noastră a fost atât de supărătoare, încât până la urmă am insistat să facem schimb de locuri.

Dacă dădeam întâmplător peste persoane cunoscute, făceam pur și simplu prezentările: eu eram Sheryl Weinstein,

directoarea financiară de la Hadassah, iar el era Bernie Madoff, consultantul nostru de investiții. Era acoperirea perfectă. Nimeni nu bănuia că prânzurile noastre erau interludii romantice. Telefonul lui suna de nenumărate ori pe durata mesei. De obicei era Eleanor. Am presupus că știa când să sune și când nu. Veșnicile întreruperi m-au determinat să sugerez că poate ar fi bine să ne vedem la cină, și nu la prânz. Lui Bernie i-a surâs ideea și, nu după mult timp, am început să ne întâlnim către sfârșitul după-amiezii, la un pahar de băutură și o îmbucătură de ceva.

Bernie era un om orgolios, iar eu îi sesizasem fără întârziere rădăcinile sociale. Ajunsese un om bogat prin munca lui, și recunosc că era un lucru care mi se părea teribil de atrăgător. Întotdeauna era îmbrăcat impecabil, cu costume făcute pe comandă. Pantofii îi luceau de-ți luau ochii, iar cămășile cu manșete late erau perfect călcate. Purta cravate Hermès și butoni confecționați manual, în formă de nod, din mătase. Habar n-aveam că face colecție de butoni. Ori de câte ori ne întâlneam, el purta aceiași butoni din mătase împletită. I se părea că modelele mai elaborate, din aur și argint, nu cadrau cu aura de discreție a industriei financiare. Purta foarte puține bijuterii: doar o verighetă simplă din aur și un ceas de mână fără nimic ostentativ, cu o curea neagră din piele.

Bernie era aidoma unui diamant cu multe fațete — un om cu mai multe chipuri — și avea câteva defecte vizibile. De asemenea, avea nu puține excentricități. Cu mai multe ocazii când luaserăm masa la restaurant, nu lăsase bacșiș decât vreo zece la sută sau chiar mai puțin. Eu am crezut că a fost o greșeală din partea lui, că pur și simplu n-a dat atenție.

— Cred că ai calculat greșit, i-am semnalat eu.

Era un obicei de-al meu. Întotdeauna verificam încă o dată calculele făcute de Ronnie, fiindcă se mai întâmpla, din când în când, să adune greșit. Eu sunt prin definiție cineva

care le poartă altora de grijă, și nici în ruptul capului n-aș fi vrut să văd pe cineva păcălit.

Bernie a părut să aprecieze gestul meu.

— O, da, mulțumesc.

Ocazional, tot eu îi corectam „erorile de calcul” atunci când socotea bacșișul taximetristului. În ciuda averii impresionante pe care-o poseda, Bernie folosea o agrafă metalică de birou ca să-și țină banii la un loc. Știa să comande vinuri de soi, dar el nu punea gura pe alcool.

— Nu beau absolut deloc, a recunoscut el când am luat prima oară masa amândoi la restaurant. Am încercat odată, dar nu m-am simțit deloc bine.

De obicei comanda Coca-Cola dietetică, apă Pellegrino sau, ocazional, o bere fără alcool. Eu nu l-am presat nici odată în privința asta. Mi se părea că nu-i treaba mea să-l iscodesc, deși admit că mă făcuse curioasă. Poate că avusese vreodată o problemă cu alcoolul, pe care nu voia s-o discute. Ori poate că era genul de bărbat care avea nevoie să se simtă permanent stăpân pe situație. Acum, că stau să mă gândesc, sunt convinsă că avea legătură în primul rând cu multele secrete pe care le păzea cu strășnicie. Nu-și putea permite să lase garda jos și să-i scape ceva ce nu era cazul să se afle. Trebuia să fie permanent în stare de alertă.

Mi-au trebuit două sau trei luni ca să-mi dau seama că pe Bernie îl interesa cel mai mult să vorbească despre el însuși. Era un narcisist desăvârșit, total absorbit de propria-i persoană. Vorbea despre locurile pe unde fusese, despre călătoriile pe care le sponsoriza, despre conferințele de specialitate din toată lumea și despre oamenii cu care se întâlnea pe parcurs. Îi cam plăcea să-și dea importanță, pomenind, chipurile în treacăt, tot felul de nume ale persoanelor pe care le cunoștea, dar pe mine nu mă deranja chestia asta. Erau nume interesante, dintre care unele de care eu nu mai au-

zisem. Vorbea adeseori despre alții din lumea investițiilor financiare, cum ar fi Charles Schwab, proprietarul societății de brokeraj care-i poartă numele, Michael Bloomberg și Arthur Levitt, pe atunci președintele Comisiei Valorilor Mobiliare¹ și anterior asociat la firma Carter, Berlind, Weill&Levitt. Cred că îi dădea un sentiment de putere faptul că lumea se bătea pentru serviciile lui financiare.

Făcea paradă de „numele grele” pe care le cunoștea în tot felul de consilii ale organizațiilor de binefacere: Joanne Woodward, de la Compania de Balet a orașului New York, și Howard Squadron, un avocat și filantrop foarte cunoscut și influent, șeful unei importante firme de avocatură din New York. El și Bernie erau prieteni apropiați. Squadron îl prezentase pe Bernie celor care conduceau o serie întreagă de fundații caritabile foarte importante, iar Sandy Gottesman, fondatorul unei societăți de administrare a portofoliului financiar, First Manhattan din New York, îl rugase să colaboreze cu Universitatea Yeshiva. Până la urmă, Bernie a funcționat ca trezorer al consiliului de încredere și ca președinte al consiliului de administrație pentru Facultatea de Economia Afacerilor Sy Syms din cadrul universității, până la punerea lui sub acuză în decembrie 2008.

Bernie îl detesta profund pe Donald Trump. Mi-a zis că mai demult, într-un cinematograful din Florida, Trump ar fi pus să fie izolate cu cordoane locurile pe care urmau să le ocupe el și alaiul lui de însoțitori. După părerea lui Bernie, Trump nu era decât un dobitoc îngâmfat. Când am auzit la știri că Trump declarase că Bernie a încercat să-l convingă să bage bani în firma lui, nu prea mi-a venit să cred — deși nu se știe niciodată. Șmecheria lui Bernie consta în a-i face pe oameni să vină ei la el. De ce să se expună la o respingere? Nu-l prea avea la inimă nici pe fostul primar al New

¹ În orig., Securities and Exchange Commission (SEC). (N.r.)

Yorkului, Rudolph Giuliano. Mie mi-a spus că acesta le făcuse „necazuri“ câtorva dintre amicii lui, cu niște ani în urmă, pe când era procuror federal.

În 1990, când Bernie a devenit președintele pieței electronice de titluri de valoare NASDAQ, s-a arătat mult mai impresionat decât mine de noua lui funcție. A fost un titlu pe care l-a deținut din nou în 1992 și 1993.

Bernie nu era un om credincios, din punct de vedere religios. Din câte știu eu, el și soția lui nu făceau parte din congregația niciunei sinagogi. De fapt, li se întâmpla adesea să plece în voiaj spre Franța de Yom Kippur, cea mai sfântă zi de sărbătoare a anului calendaristic evreiesc. Stăteau la Plaza Athénée, un hotel de cinci stele aproape de Champs-Élysées. Parcă mi-amintesc că Bernie spunea ceva despre cumpărarea unui apartament la Paris, dar mai târziu, când l-am întrebat dacă și-a luat apartamentul, a negat că ar fi spus așa ceva.

Conversațiile noastre nu se axau decât foarte rar pe partenerii noștri de viață. Bernie n-a afirmat niciodată în fața mea că ar fi avut o căsnicie nefericită. Soția lui făcea parte integrantă din viața lui și din firma lui, la fel ca și cei doi băieți ai lor. Mi-a dat de înțeles că putea fi câteodată prost crescut și tăios cu Ruth. A recunoscut că, în unele ocazii, putea chiar s-o aducă în pragul lacrimilor.

— N-am renumele de tip prea sensibil, a comentat el.

Bernie spunea că soția lui se simte intimidată în cercurile sociale pe unde se duceau. Îi lipsea siguranța de sine și devenea uneori timorată, în atmosfera de mentalitate exclusivistă a bogătașilor din Upper East Side sau în prezența unor femei foarte frumoase. Bernie ținea minte că, odată, când erau în străinătate și se plimbau într-o ricșă, după câteva momente, Ruth a izbucnit în plâns și a insistat să se oprească, tulburată de ideea că se plimbă într-o trăsurică la care este înhămată o altă ființă umană. Apoi i-a cerut soțului

ei să-i plătească omului banii pentru toată cursa. Pe Bernie l-a enervat nu doar faptul că a plătit tot tariful, ci și că a trebuit să mai scoată din buzunar și un bacșiș gras. Deși povestea era menită să pună în lumină o latură sensibilă a lui Ruth, spunea tot atât de multe și despre Bernie. Din punctul lui de vedere, a fost un prilej în care a cheltuit degeaba o grămadă de bani. Am înțeles ce fel de persoană era Ruth, dar mi s-a părut și că el întorsese în așa fel istoria, încât să se refere nu doar la Ruth, ci și la propriile lui sentimente, de iritare sau de generozitate.

Bernie a continuat prin a-mi povesti cât de mulți dintre clienții lui o priveau pe Ruth ca pe o fiică. De asemenea, erau destui și cei care se gândeau la Bernie ca la un fiu. El era extrem de încântat că are niște relații atât de apropiate cu clienții lui. Se vedea că-i face o deosebită plăcere faptul că acești oameni influenți îl aveau la suflet. În contrast, rareori vorbea despre părinții lui sau despre anii copilăriei. La vremea aceea, mi s-a părut un mare mister.

Pe timpul verii și al toamnei, își rezervau weekenduri lungi în Montauk pentru a primi oaspeți. El îi numea „prieteni“, dar întotdeauna era vorba despre clienți. Cum să devii fiul sau fiica unor oameni dacă nu-i poștești la tine acasă?

Într-o zi, la masa noastră de prânz, i l-am prezentat lui Bernie pe economistul Henry Kaufman. Din câte știu eu, Henry l-a reîntâlnit pe Bernie mai târziu, prin mijlocirea amicilor lui de la Palm Beach Country Club.

Pe mine, purtarea grandomană a lui Bernie nu m-a deranjat niciodată. Cred că voia să facă impresie asupra mea și, în același timp, să-și gâdile orgoliul. Pe de altă parte, nici eu nu eram chiar un nimeni. Dețineam o poziție de seamă în lumea filantropiei. La vremea aceea, bugetul Hadassah număra sute de milioane de dolari. Organizația avea în proprietate și în administrare spitale și școli din Israel. După

guvernul țării, era cel mai mare angajator al Israelului. Și deținea propria clădire pe Strada 58 Vest, la numărul 50.

Bernie îmi spunea mereu că eu am o viață profesională interesantă.

— Într-o zi de muncă de-a ta, se întâmplă o mulțime de lucruri, obișnuia el să remarce.

Îi eram recunoscătoare că vedea situația în acest fel. Bernie avea, de asemenea, relații cu mulți dintre donatorii noștri importanți. Era foarte măgulitor că mă simpatiza; o senzație minunată de reconfortantă pentru propriul meu orgoliu. Nu exista niciun fel de presiune emoțională, nicio vibrație negativă. Chiar dacă toate conversațiile noastre se concentrau pe persoana lui, erau destinate și chiar amuzante. Fără discuții în contradictoriu, fără stres. Niciodată nu emitea pretenții.

Cu Ronnie, niciodată n-ajungeam să vorbesc îndeajuns de repede. N-avea niciun pic de răbdare să asculte. Dacă mie îmi stătea ceva pe creier, el spunea:

— Și ce vrei să fac eu?

— Nu trebuie să faci nimic, îi spuneam. Nu trebuie decât să mă ascuți. Nu vreau nimic altceva de la tine decât să-ți împărtășesc un gând de-al meu, fără ca tu să mă ataci.

La care el se îmbufna imediat.

— Treci la subiect. Care-i subiectul?

În căsnicia noastră nu prea existau nuanțe de gri; totul era fie alb, fie negru. Întotdeauna se simțea un curent subteran de tensiune. Bernie era agreabil și atent. Nici că se putea să fie mai drăguț sau mai bine-crescut. N-avea nevoie să mă ademenească în vreun fel. Mi se părea că firile noastre se potrivesc perfect. Personalitatea mea venea să se completeze în mod foarte natural cu a lui — cel puțin cu cea pe care voia el să mi-o arate.

65

66

CAPITOLUL 5

La vreo șase luni de când începuserăm să ne vedem, ajunsesem să bag de seamă câteva din excentricitățile lui Bernie. În mijlocul unei discuții, începea să clipească des și necontrolat. Tot timpul își dregea vocea. Chiar și atunci când vorbeam la telefon, auzeam zgomotele acelea ca un cloncănit de curcan. Am presupus că se simțea din ce în ce mai în largul lui cu mine, deci nu se mai străduia atât de mult să-și controleze ticurile — ori poate că era chiar pe dos. Poate că prezența mea îl făcea să se simtă mai agitat. Rămân convinsă până-n ziua de azi că Bernie suferă de sindromul Tourette² sau de vreo altă afecțiune neurologică, nediagnosticată, cum ar fi tulburarea obsesiv-compulsivă.

² Conform Institutului Național de Tulburări Neurologice și Atac Cerebral, sindromul Tourette este o afecțiune neurologică ale cărei simptome caracteristice sunt manifestările involuntare și repetitive, motorii sau vocale, denumite ticuri. Boala poartă numele neurologului francez

Bernie nu-și manifesta decât rareori vreo trăire afectivă. Eu nu-mi amintesc decât o singură dată când și-a exprimat îngrijorarea. Tocmai i se spusese că nepotul lui are simptome caracteristice tulburării obsesiv-compulsive. Băiețelul era încă foarte mic, dar Bernie s-a simțit responsabil și s-a temut că poate de la el s-a moștenit gena vinovată. Bernie mi-a mărturisit că, în copilărie, obișnuia să-și alinieze toți ciorapii în sertar. Când el și Ruth erau proaspăt căsătoriți și se pregăteau să se mute în altă casă, dezordinea și haosul i s-au părut atât de greu de suportat, încât el a tras un pui de somn, cât timp prietenii lor s-au ocupat să le transporte lucrurile. Dușmanii lui erau perturbațiile și dezordinea.

Lui Bernie îi făcea plăcere să-mi împărtășească toate aceste neajunsuri ale lui. Cred că era modul lui de-a simți că intră în legătură cu cineva. Pe mine nu m-a scârbit deloc — dimpotrivă, eram flatată că nu se ascunde de mine. Bernie era extrem de superstițios. Niciodată nu-și citea răvașul din plăcintă când luam masa la Shun Lee Palace, restaurantul chinezesc de lux din East Fifties. Se temea că i-ar putea purta ghinion.

Altă tendință obsesivă de-a lui se axa pe garderobă. Hainele erau una dintre pasiunile lui Bernie.

George Gilles de la Tourette, un pionier al domeniului, care a observat pentru prima oară această afecțiune la o doamnă din nobilimea Franței, spre sfârșitul secolului al nouăsprezecelea. De obicei, simptomele apar la copiii cu vârste între șapte și zece ani, se pot accentua în adolescență și pot să dispară sau să se atenueze în perioada adultă. Bărbații sunt de trei până la patru ori mai susceptibili să fie afectați. Ticurile pot fi simple sau complexe. Printre cele mai comune se numără clipitul rapid și alte manifestări faciale necontrolate, cum ar fi strâmbăturile. Ticurile vocale simple pot cuprinde dresul vocii și proferarea unor cuvinte murdare sau injurioase. Starea de excitație nervoasă și neliniștea pot să înrăutățească ticurile, la fel ca anumite senzații fizice, cum ar fi un guler la cămașă prea strâns. Deși nu se cunoaște cauza bolii Tourette, mulți dintre cei afectați de această tulburare pot avea și alte probleme neurocomportamentale, cum ar fi neatenția, hiperkinezia și impulsivitatea, hiperkinezia cu deficit de atenție și simptome obsesiv-compulsive, cum ar fi gânduri intruzive și comportamente repetitive ca spălatul mâinilor, din cauza fricii nevrotice de murdărie și microbi. Acest comportament ritualic poate fi asociat cu îngrijorarea că s-ar putea întâmpla lucruri neplăcute. (N.a.)

— Am câte douăzeci și cinci de costume din fiecare culoare și toate sunt numerotate, a recunoscut el.

Costumele și le făcea pe comandă la Kilgour, de pe Savile Row din Londra; douăzeci și cinci bleumarin și douăzeci și cinci gri, aliniate ca niște soldați în dulapurile lui din casa de Strada 64. Erau identice și numerotate, astfel încât să poată potrivi pantalonul cu haina. Mie chestia asta mi s-a părut foarte bizară.

Odată mi-a spus că fiul lui mai mare, Mark, era „obsedat” de îmbrăcăminte. Propriul meu fiu, Eric, a fost martor ocular al acestei obsesii, câțiva ani mai târziu. Se angajase la firma de brokeraj pe perioada vacanței de vară, ca să-și facă practica pentru studiile de colegiu. Mark l-a făcut cu ou și cu oțet pe Eric într-o zi, când s-au ciocnit accidental unul de celălalt, iar fiul meu l-a stropit cu un pic de cafea. Fără să bage în seamă scuzele lui Eric, Mark Madoff s-a întors cu spatele și-a plecat îmbufnat.

Judecând după cele ce-mi povestea Bernie, băieții lui păreau să fie tare răzgâiați și nesuferiți. Veșnic se plângea de năravul lor de-a cheltui fără măsură. Spre deosebire de tatăl lor, care crescuse într-un cartier modest din Queens, cei doi fii ai lui Bernie fuseseră crescuți într-o suburbie cu pretenții de pe North Shore, în Long Island. Roslyn era o zonă de oameni înstăriți, predominant evreiască, unde locuiau doctori, avocați și finanțiști de pe Wall Street. Pe Bernie îl enerva teribil că Mark și Andrew țineau cu tot dinadinsul să ia avionul de fiecare dată când voiau să se ducă la casa de vacanță a familiei, aflată în partea de est a insulei. Între Manhattan și casa de pe plajă din Montauk nu erau decât două ore și jumătate de mers cu mașina — hai, trei, în traficul aglomerat de pe perioada verii. Dar băieții n-aveau niciun chef să-și piardă din timpul lor prețios, mergând cu mașina.

Pe Bernie părea să-l amuze permanenta frică de răpire a lui Mark. După toate aparențele, Mark credea că averea

familiei Madoff face din el o țintă vulnerabilă și se temea pentru siguranța lui și a copiilor.

Vara era pe sfârșite când Bernie m-a invitat să luăm prânzul la Four Seasons. Ca de obicei, a sosit înaintea mea și a obținut o masă bine situată în Grill Room. Eu eram emoționată, iar fiorii din stomac îmi dădeau o ușoară senzație de greață. Ținuta mea era perfectă. Îmi luasem obiceiul să arăt mai mult decât impecabil atunci când mă vedeam cu Bernie, iar în ziua respectivă nu făcusem excepție. Purtam un taior negru cu mici buline albe și o bluză cu decolteu rotund, iar Bernie m-a întâmpinat călduros, cu acel surâs de care ajunseseam să mă atașez.

Imediat ce m-a văzut, Bernie s-a ridicat de la masă, mi-a luat mâinile într-ale lui și m-a sărutat pe obraz. Făcând un pas înapoi, m-a măsurat cu privirea de sus până jos.

— Sheryl, știi cât de incredibil de sexy ești?

În loc să spun ceva chiar atunci, am zâmbit. *Cum crezi tu că pot răspunde la o asemenea întrebare?* mi-am zis în sinea mea. Chiar așa, ce răspuns poate da orice femeie la această întrebare? Bernie părea fermecat de sexualitatea mea.

După ce ne-am așezat fiecare la locul lui, chelnerul a venit și ne-a adus un pahar de vin pentru mine și o Coca-Cola dietetică pentru Bernie. În timp ce-mi sorbeam vinul, m-am lăsat pătrunsă de ambianța restaurantului. Avea niște ferestre maiestuoase, pe două niveluri, și lambrouri din lemn pe pereți. Acesta era locul unde se născuse „prânzul de afaceri” în variantă elitistă și se număra printre preferatele lui John F. Kennedy Jr și ale lui Jackie O. Cine voia să conteze ca persoană pe scena socială din Upper East Side trebuia să semneze regulat condica la Four Seasons, dar pe teritoriul restaurantului Grill Room nu se discuta decât afaceri.

După ce am comandat, Bernie și-a apropiat scaunul de al meu.

— Sheryl, îți dai seama, probabil, că te consider o femeie foarte frumoasă, a început el, uitându-se fix spre masă, nu la mine. Mai ești și o profesionistă desăvârșită, o adevărată femeie de afaceri. Combinația perfectă care să înnebunească un bărbat.

Am zâmbit și i-am mulțumit pentru compliment. I-am spus lui Bernie că soțul meu și cu mine plecăm la Atlantic City, unde participăm la o conferință de specialitate.

— Mie nu prea-mi place de fapt la Atlantic City și nu-mi plac jocurile de noroc, am recunoscut cinstit. Ție îți place să joci?

— Nu, eu nu mă duc la cazinou, a spus el. Nu vreau să arăt ca nătărăii care stau ca momăile la mese.

Brusc, s-a aplecat mult spre mine, ca și cum ar fi fost pe cale să-mi șoptească un secret.

— Ce-ai zice dacă noi doi am pleca undeva împreună?

Dacă tocmai aș fi luat o înghițitură de vin, probabil că m-aș fi înecat cu ea. Gânditoare, m-am lăsat înapoi pe spătarul scaunului. *Să fie acesta pasul numărul doi?* m-am întrebat. În mod evident, el credea că aștept o propunere din partea lui și nu voia să mă decepționeze. Cinstit vorbind, eu nu mă așteptasem nicio clipă ca el să facă acest pas. Am fost totalmente uluită. Ca să invoc o expresie de pe vremuri, mă lăsase paf. Flirtul reciproc dintre mine și Bernie nu era decât o simplă cochetărie nevinovată — nici mai mult, nici mai puțin. Eu nu eram genul care să poată uita de tot și de toate pentru o partidă de sex.

Atracția reciprocă dintre noi îmi făcea o mare plăcere și chiar îmi trecuse prin minte, pasager, ideea unei aventuri, dar numai gândul de-a împinge prietenia noastră dincolo de granița flirtului mă speria. Și, chiar dacă soțul meu putea să fie imposibil câteodată, aveam în continuare simțul loialității

față de el. Știam că e o foarte mare diferență între a mă bucura de compania lui Bernie și a face acel pas următor.

În cele din urmă, m-am uitat la el și am izbucnit în râs.

— Nu prea cred. Nu-mi surâde ideea de adulter. Așa ceva nu-mi stă în caracter. În toată viața mea n-am fost decât cu doi bărbați: soțul meu și iubitul meu din facultate. Nu știu ce ți-ai putut închipui despre mine, Bernie.

— Bine, atunci putem sta liniștiți, a spus el, lăsându-se pe spate în scaun.

Arăta extraordinar de ușurat. Brusc, a vrut să afle totul despre mine, când l-am cunoscut pe soțul meu, toată istoria vieții mele. A fost surprins cât de limitată era experiența mea de viață. Făceam parte din generația anilor șaiszeci, iar și el considerase de la sine înțeles că dusesem o existență mai liberă și mai plină de varietate. Trăisem atmosfera anilor șaiszeci, dar n-am subscris la amorul liber — cu toate că, uneori, îmi pare rău că n-am făcut-o. Aveam în continuare un picior bine înfipt în anii cincizeci, ca să zic așa, și nu mă simțeam pregătită să-l scot afară. Nu că aș fi fost vreo pudibondă. Multe dintre prietenele mele aveau mai mulți parteneri. Eu însă am trecut de la o relație îndelungată la următoarea. Și eram monogamă.

Aperitivele noastre au sosit, iar noi am schimbat repede subiectul. În anii care au urmat conversației noastre provocatoare, am reluat în minte de zeci de ori comentariul lui Bernie. Multă vreme n-am reușit să înțeleg ce anume a vrut el să spună cu „putem sta liniștiți”. Dar acum sunt convinsă că s-a simțit eliberat de orice așteptări sexuale din partea mea — nu trebuia să fie el agresorul. Puteam să ne des-tindem și să fim noi înșine.

În următorii câțiva ani, Bernie și cu mine am mers mai departe cu prietenia noastră „intimă”. Ne întâlneam să luăm prânzul când el era în oraș, iar când era plecat, țineam legătura prin telefon. El îmi răspundea la apeluri chiar dacă Ruth se afla în aceeași încăpere. Odată, l-am căutat la birou când el și Ruth erau cu nepoțelul lor. Lui Bernie părea să-i facă o mare plăcere să petreacă timp cu nepoții lui. În mai toate zilele de miercuri, el și Ruth se duceau cu mașina la Connecticut să-l vadă pe băiețel. Cîstit vorbind, controlau totul. Încă de la primul nostru prânz împreună, mi-am dat seama că pe Bernie îl preocupa enorm familia lui. Ulterior, am auzit și alte lucruri care mi-au întărit această impresie. Una din problemele principale care au dus la divorțul fiului său, Mark, a fost reproșul că Bernie și Ruth s-ar fi amestecat în absolut toate amănuntele din viața fiului lor; calitatea de membru al clanului Madoff devenise, se pare, insuportabilă.

Conversațiile noastre la telefon rareori se refereau la afaceri. Din unele puncte de vedere, faptul că-i respinsesem avansurile ne-a permis să devenim mai apropiați.

— Hai pe la mine să bem ceva după program, spunea el.

Discutam nestânjeniți despre viețile noastre, adesea fără a omite niciun detaliu. Când ne întâlneam, exista întotdeauna flirtul acela, acel curent subteran de tensiune sexuală, și preludiu verbal din belșug.

— Ah, ce mi-ar plăcea să te iau chiar acum pe sus, într-o cameră, și să profit de tine! mă tachina el, dacă ne întâlneam la vreun bar sau la un restaurant de hotel.

Eu luam adesea prânzul și cu alți bărbați: brokeri, traderi, avocați. Eram o femeie într-o lume a bărbaților. Dar ei întotdeauna mă tratau cu deferența cuvenită clientului.

Bernie era altfel. Tot timpul făcea aluzii cu tentă sexuală. În jurul lui se aflau nenumărați ariviști versați, din elitista zonă Upper East Side, oameni care urcaseră până sus pe scara socială și ale căror zeități supreme erau puterea și banii. După care apărusem eu: o femeie care trudea din greu pentru banii ei și care nu urmărea interese ascunse. Bernie și cu mine aveam în comun originea mic-burgheză, de clasă mijlocie cu bun-simț pragmatic, care ne oferea legătura perfectă. Născut pe data de 29 aprilie 1938, Bernie Madoff și-a petrecut copilăria în Laurelton, Queens, unul dintre districtele orașului New York. Era o comunitate insulară, o mică și tihnită enclavă evreiască. Bernie nu prea vorbea despre părinții lui. N-am nici cea mai vagă idee cu ce se ocupa tatăl lui, dar am aflat ulterior, dintr-un articol apărut în revista *Fortune*, că Ralph Madoff își trecuse pe certificatul de căsătorie, la rubrica ocupației, „creditare”. În cadrul articolului, un fost coleg de liceu de-al lui Bernie își amintea că Ralph fusese „ceva gen curtier sau omul clientului”. În articol era explicat faptul că „omul clientului” însemna pe atunci echivalentul a ceea ce azi numim consultant sau reprezentant

de relații cu clientul. De asemenea, scria că Ralph Madoff, despre care un altul dintre prietenii lui Bernie susținea că „arăta ca un camionagiu“, s-a dus ulterior să lucreze în firma de brokeraj a fiului său. Tatăl lui Bernie, le-a spus celor de la revistă un prieten, era „un tip cam dur și scandalagiu — soiul de om cu care era de preferat să nu te pui rău“.

Ralph Madoff, conform revistei *Fortune*, se războise la un moment dat cu autoritățile federale, din pricina unui impozit datorat și neachitat. Seniorul Madoff, împreună cu alte trei persoane, datorau statului suma de 13 245,28 de dolari (ceea ce echivalează cu o sută de mii de dolari la valoarea de azi), motiv pentru care „fiscul a pus sechestru asigurător asupra locuinței familiei Madoff“. În articol se spunea că impozitele au fost calculate în anul 1956, dar că sechestrul n-a fost ridicat decât după vânzarea casei, în anul 1965, „ceea ce sugerează că Ralph fie a contestat în instanță datoria fiscală, fie n-a fost capabil s-o plătească“. Lucrul care mie mi s-a părut cel mai interesant este acela că, după evidențele Comisiei Valorilor Mobiliare, a existat o firmă de brokeraj, cu sediul social în Laurelton, înregistrată pe numele mamei lui Bernie, Sylvia, în anii șaizeci. Firma respectivă, Gibraltar Securities, s-a numărat printre cele câteva aflate în anchetă sub acuzația că „nu au depus toate rapoartele financiare“. Când Sylvia Madoff și-a retras dosarul de înregistrare, comisia a scos firma de sub anchetă. Nu este deloc clar dacă mama lui Bernie s-a ocupat efectiv de activități financiar-bursiere sau Ralph Madoff a înregistrat compania pe numele ei, din cauza problemelor pe care el le avea cu fiscul. Deși articolul din *Fortune* susținea că Ralph Madoff a lucrat pentru un timp la firma de brokeraj a fiului său, eu nu pot să confirm acest lucru, căci nu am niciun fel de date aprofundate despre trecutul lui.

Bernie susținea că strămoșii lui veniseră din Anglia și din România. După spusele lui, familia mamei se trăgea de pe

meleagurile Albionului, dar eu n-aș putea spune că i-am dat vreodată crezare cu adevărat. Mi se părea mai probabil ca ei să fi emigrat din Europa de Est. Cred că unul din motivele pentru care nu prea vorbea despre copilăria lui era acela că intra în discordanță cu imaginea pe care el voia s-o întruchipeze în viața lui adultă. Chiar mi-am pus această întrebare, la vremea aceea. Puținul pe care totuși l-am aflat despre copilăria lui a dat la iveală faptul că bunicii lui Bernie aveau o baie publică în Brooklyn, iar Bernie și frații lui veneau adesea să stea acolo. Lui Bernie îi plăcea la nebunie apa și înota în bazin după ce baia se închidea pentru public. Mi-a povestit că bunicul lui avea o curea cu *lukshen*, de care el era înspăimântat. *Lukshen* înseamnă tăiței lungi în idiș, iar după descrierea făcută de Bernie, se pare că erau un fel de curelușe din piele tăbăcită. Lui Bernie îi era o frică de moarte de cureaua bunicului său. De-a lungul anilor, Bernie a manifestat o dorință macabră de-a fi pedepsit. Prefera masajul „dureros” asupra ȧesutului de profunzime, în locul celui suedez, relaxant, și făcea referiri la sexul sado-masochist — un lucru pe care noi nu l-am explorat niciodată în cadrul relației noastre.

Între copii, Bernie fusese la mijloc ca vârstă. Nu părea să fie teribil de atașat de sora lui mai mare, Sondra. Când vorbea despre ea, n-ai fi zis deloc că sunt prea apropiați. Bernie era cu șapte ani mai mare decât fratele lui, Peter. Întotdeauna vorbea despre el cu multă afecțiune. Peter era responsabil cu controlul normelor legale și director executiv în cadrul firmei de brokeraj atunci când l-am cunoscut eu pe Bernie.

Lui Bernie îi plăcea nespun să povestească despre cum își înființase el firma de brokeraj, cu cele- cinci mii de dolari economisite cât muncise ca salvamar și ca instalator de aspersoare. Conform datelor făcute publice, firma lui a început să se dezvolte cu ajutorul socrului său, contabilul Saul Alpern, care se pare că i-a trimis lui Bernie drept clienți

diverși prieteni și membri ai familiei. Ca să poată concura cu firme care erau membre ale Bursei de Valori din New York și care, deci, puteau face tranzacții în ring, compania lui Bernie a început să folosească o tehnologie informațională computerizată, aflată încă în fază de pionierat, pentru comunicarea cotațiilor. Tehnologia respectivă a devenit mai târziu sistemul pieței electronice de tranzacționare a titlurilor de valoare NASDAQ.

Bernie se baza în foarte mare măsură pe fratele lui, pentru că Peter era „tehnicianul”. Avea o licență în drept de la Universitatea Fordham din New York și se alăturase firmei după absolvire, în 1970. Peter a fost cel care s-a ocupat aproape în totalitate de computerizarea activităților firmei.

Părinții lui Bernie erau amândoi morți, deja, când ne-am cunoscut noi. Bernie m-a făcut să cred că mama lui suferise de astm și că murise în urma unei complicații respiratorii.

— N-a fost deloc un mod grozav de a muri, a spus Bernie pe un ton meditativ.

Bernie a început să iasă cu Ruth când mergea la liceul Far Rockaway. După absolvire, în 1956, a plecat din New York la Universitatea Alabama. N-a rezistat decât un an acolo. În toamna următoare, s-a întors la New York. Conform celor relatate în presă, decizia lui Bernie de a se transfera la Universitatea Hofstra (pe-atunci era Colegiul Hofstra) din Hempstead, Long Island, la depărtare de numai un sfert de oră pe șosea față de căminul copilăriei mele, a fost motivată de dorința de-a fi mai aproape de Ruth. El și-a luat diploma în științe politice în 1960, după care s-a înscris la Facultatea de Drept din Brooklyn. Dimineața se ducea la cursuri, iar după-amiaza instala și repara sisteme de aspersoare. N-a terminat niciodată dreptul, renunțând după primul an.

Bunica lui Bernie n-a plăcut-o pe Ruth la început. Credea că Ruth este o *shiksa*, termenul idiș care desemnează o femeie neevreică, fiindcă era blondă cu ochi albaștri.

Bineînțeles că ea era dintr-o familie de evrei. Nici părinții lui Ruth n-au fost prea încântați de ginerele lor. Tatăl lui Ruth era contabil și câștiga bani frumoși, cât să asigure familiei o existență confortabilă, iar mama lui Ruth și-ar fi dorit un bărbat cu studii pentru fata ei. „N-o să se aleagă nimic de capul lui“, spuneau cei doi socri. Tinerii însurăței i-au însoțit pe părinții lui Bernie în escapada lor anuală din Munții Catskill. Aveau o rudă care deținea un hotel acolo și era o tradiție de familie să petreacă vara „la munte“. Lui Ruth nu-i făceau plăcere aceste excursii, așa că le-a pus capăt la puțină vreme după ce ea și Bernie s-au căsătorit, în 1959.

În toamna anului 1990, l-am pierdut pe tata. A fost îngrozitor de greu. Avea dureri cumplite și se hotărâse pentru o operație de protezare a șoldului. După intervenție, a făcut un cheag de sânge, a intrat în comă și, șase săptămâni mai târziu, a murit. Avea șaizeci și șase de ani. Bernie și-a exprimat condoleanțele și mi-a spus că îmi va oferi un umăr pe care să plâng. Mie întotdeauna mi s-a părut că este genul de om incapabil să facă față crizelor emoționale, așa că m-am îndoit de sinceritatea ofertei lui.

Am fost foarte apropiată de tatăl meu în copilărie și în adolescență. Era fiu de imigranți, un bărbat înalt, depășind cu mult un metru optzeci. Îi plăcea la nebunie muzica de operă și m-a învățat de foarte mică să joc șah. Tatăl meu a fost mitralior și operator radio în Aviația Militară, pe durata celui de-al Doilea Război Mondial, când avea optsprezece ani. A primit numeroase medalii și a fost distins cu Crucea de Onoare a Piloților Militari. A suferit de ceea ce numim azi tulburare de stres posttraumatic. Noi n-am știut că el fusese „îndepărtat“ când s-a întors acasă, după satisfacerea staagiului în armată. A fost un lucru pe care el a decis, din motive numai de el știute, să nu-l împărtășească nimănui. De fapt, noi nu l-am aflat decât după moartea sa.

După război, tata n-a mai vrut să zboare niciodată. Considera că a avut parte de tot norocul pe care și-l poate dori cineva de la soartă, în timpul celor treizeci de misiuni terifiante deasupra Germaniei și a altor părți din Europa.

Purtarea lui putea fi câteodată cam nepotrivită. Tot timpul mă strângea în brațe, mă atinge și se juca în părul meu. Veșnicul meu refren în copilărie era „lasă-mă-n pace!”. Lui i se părea amuzant.

Am avut niște părinți cu probleme și o copilărie la fel. M-am născut pe 19 ianuarie 1949, la Spitalul Evreiesc Brooklyn. Am fost copil unic. Familia mea locuia în Brooklyn, într-o casă cu patru camere la intersecția de pe Strada 93 Est și Șoseaua Kings. Bunicii mei, Fradel și Sam, aveau propria casă, tot cu patru camere, pe Strada 95 Est. Bunicul meu deținea o companie de îmbuteliere a sifonului și a băuturilor carbogazoase. Când s-au căsătorit, părinții mei, Murray Wasserman și Edith Katzman, erau foarte tineri și nu se potriveau absolut deloc. Un prieten le-a făcut cunoștință.

N-a fost o căsnicie ușoară. Părinții mei nu erau simpli muncitori, dar erau oameni cu nevoi simple. Mama mea făcea contabilitate primară; tatăl meu era controlor de calitate în renumita industrie a confecțiilor textile din New York și era activ în cadrul sindicatului. Nu câștiga prea mulți bani. Muncea șase zile pe săptămână și stătea în picioare cât era ziua de lungă. Tatăl meu putea fi iute la mână. Îmi amintesc certuri violente între părinții mei, când eu eram foarte mică. Disputele s-au rărit pe măsură ce eu creșteam. Tata nu se înfuria decât rareori pe mine. Dar acest lucru s-a schimbat complet după ce am început să ies cu băieți. În mod evident, nu era deloc fericit că mă maturizam.

Sora mai mare a mamei, Ida, și soțul ei, Marvin, locuiau în apartamentul de la parter, cu verișorul meu mai mic, Robbie, și eu îmi petreceam majoritatea după-amiezilor la ei. Mătușa Ida nu lucra nicăieri și era tot timpul acasă. Pe când

eu am împlinit șapte ani, mama s-a întors la muncă. Și-a găsit un post de funcționară contabilă — la firma Prudential Financial din Manhattan, care mai târziu și-a schimbat numele în Prudential Bache —, ca să adunăm niște bani pentru o casuță numai a noastră în North Massapequa. Era un cartier tipic pentru clasa mijlocie de origine italiană, în zona South Shore a districtului Long Island. Bunicii mei ne-au ajutat cu avansul la credit.

Mătușa Ida și unchiul Marvin s-au mutat și ei cu noi, cumpărând casa imediat învecinată. A lor a fost gata prima. După ce ei s-au mutat, n-a mai fost niciun adult care să mă spravegheze în lungile după-amiezi petrecute în Brooklyn. Eu eram totuși prea mică pentru a fi lăsată de capul meu, așa că aproape imediat am dat de bucluc. Mama pleca de acasă dimineața devreme, iar eu trebuia să mă pregătesc singură pentru școală. Necazurile de-aici au pornit. Am început să chiulesc de la primele ore și am descoperit chibriturile. Aveam acasă niște cutii cu chibrituri mari, din lemn, iar mie îmi plăcea să alerg prin cartier și să arunc chibrituri aprinse în grămezile de frunze uscate. Mirosul de fum al frunzelor care ardeau înăbușit mi se părea îmbătător. Într-o după-amiază, am azvârlit un chibrit aprins în debaraua de pe hol, unde țineam măturile. N-a fost chiar un incendiu devastator, a ieșit doar un pic de fum.

Cel mai mare foc al meu l-am pus în luna noiembrie a aceluia an. Pe masa din sufragerie era corespondența din cutia poștală. Am cules toate plicurile nedesfăcute și m-am dus în baie. Am pus hârtiile în vasul de toaletă, le-am aprins și am lăsat la loc capacul. M-am așezat jos pe pardoseală, uitându-mă la flăcările de un oranj strălucitor cum pătrund prin crăpătura dintre vasul de toaletă și capac. Pe neașteptate, colacul a luat foc. Am reușit să sting vâlvătaia la timp, dar am lăsat în urmă destule stricăciuni. Nu știam că într-unul din plicurile pe care eu le făcusem scrum se afla

cecul cu economiile pentru Crăciun ale mamei mele. Am aflat ulterior acest lucru.

După acel episod, nu m-am mai jucat niciodată cu focul. Dar am făcut alte trăsnaî în anul respectiv. Am furat o grămadă de accesorii pentru păpușa mea Revlon, din magazinul de jucării al lui Ike. Ani buni, m-am temut că Ike va afla de cleptomania mea și-și va face apariția la noi acasă. De fiecare dată când venea o mașină la noi pe stradă, eram sigură că din ea va coborî Ike. Nu știu cum, dar n-am fost prinsă niciodată. Mai important, mama n-a observat toate acele obiecte furate pe care le adunasem. Cam la atât se reduce experiența mea infracțională.

Mi-am sărbătorit cea de-a noua aniversare în căsuța noastră din Long Island. Camera mea avea în dotare un sistem de ventilație încrucișată. Părinții mei nu erau oameni ordonați. Fumau amândoi foarte mult, iar scrumierele veșnic dădeau pe-afară cu mucuri de țigară. În casă era mizerie. Părinților mei nu le plăcea să fie prea multe lumini aprinse odată și nici să țină storurile ridicate, pentru că lumina soarelui strica aspectul mobilei. Casa noastră se afla de obicei pe partea fără soare.

Toate după-amiezile mi le petreceam alături, la mătușa Ida. Ușa casei ei era mereu deschisă. Ea și mama erau două surori care nu se certau niciodată. Până și tata se înțelegea bine cu unchiul Marvin. De la mătușa mea am învățat cum se fac treburile de bază dintr-o gospodărie. Se pricepea să tricoteze și tot ce făcea cu mâna ei ieșea foarte bine — fiindcă îi plăcea să muncească.

Mama mea, pe de altă parte, nu era o femeie de casă din niciun punct de vedere.

Dintotdeauna am avut impresia că mama mea suferea de tulburarea deficitului de atenție: pur și simplu, n-avea astâmpăr. În permanență pufăia din țigară și sorbea dintr-o ceșcuță de cafea. În plus, mama veșnic își rățăcea cheile și

ochelarii. Avea o fire sociabilă, iar oamenii se simțeau în mod natural atrași spre ea. Dacă intra în vreun local de cartier, până la sfârșitul mesei, toată lumea din birt se împrietenise cu ea. Mama avea douăzeci și unu de ani când m-am născut eu și, timp de câțiva ani, lumea ne-a luat drept surori. Când ieșeam cu câte un băiat, ea mă inspecta din cap până-n picioare cu un ochi critic. O preocupa felul cum arăt, dar nu-și manifesta afecțiunea decât de la distanță — n-am avut parte de sărutări și îmbrățișări de la mama.

La vârsta de zece ani, am fost molestată. Într-un weekend, părinții mei au ieșit în oraș cu mătușa Ida și cu unchiul Marvin. Eu nu eram destul de mare ca să fiu lăsată singură, așa că în drumul lor m-au lăsat acasă la sora tatălui meu, în Old Bethpage, ca să „înnoptez” acolo. Îmi plăceau mătușa Laura și unchiul Nat, deși nu ne vedeam prea des. Ei locuiau într-o casă mare și confortabilă, cu șase camere, dintr-un orașel învecinat, și aveau doi băieți mititei.

După cină ne-am așezat în salon, la televizor. Eu eram pe canapea lângă unchiul Nat, când mătușa Laura s-a dus în bucătărie să spele vasele. Brusc, unchiul Nat m-a tras lângă el, mi-a luat mâna și mi-a băgat-o între picioarele lui, după care și-a vârât limba în gura mea. M-am zbatut până am reușit să mă smulg de lângă el, dar n-am spus nimănui din familie despre „incident”. Inutil s-o mai spun, după aceea am găsit nenumărate pretexte ca să evit ocaziile de „înnoptat”.

Când ți se întâmplă un asemenea lucru, ți-e rușine și te întrebi ce rol se poate să fi jucat chiar tu în ceea ce s-a întâmplat. Nu cumva tu ești de vină, fiindcă l-ai provocat? Într-un târziu, când eram mult mai mare, i-am povestit mamei mele. Ea mi-a spus că toată lumea din familie știa de purtarea necuviincioasă a unchiului Nat. O pățiseră cele mai multe dintre ele, inclusiv mama mea. Sunt convinsă că ea s-a gândit că voi fi în siguranță, mătușa Laura fiind acasă.

Am dus o viață de-a dreptul insulară, până când am plecat la colegiu. N-am avut de-a face cu lumea largă. Părinții mei nu ieșeau în oraș la New York, nu mergeau la teatru. Duceau o existență foarte cuminte. Mai mereu mâncam în localuri publice, dar abia după ce am devenit studentă am aflat că există lucruri cum ar fi cordon bleu-și grătar „mediu spre în sânge“.

Părinții mei l-au plăcut enorm pe Ronnie, soțul meu. El își pierduse copilăria în Roslyn, unde îi crescuseră și Bernie și Ruth pe băieții lor. Tatăl lui Ronnie era vicepreședintele unei companii de curățătorie industrială care-și avea sediul în Bronx. Era întotdeauna fericit atunci când bea, și bea mult. Mama lui Ronnie este și acum o femeie foarte frumoasă. Relația noastră n-a demarat sub auspicii prea călduroase, dar, de-a lungul anilor, am ajuns să ne respectăm și să ținem una la cealaltă.

Când l-am cunoscut pe Ronnie, el lucra în departamentul de marketing al unui producător de confecții pentru copii, din New York. Curând după aceea, a plecat de acolo și s-a angajat în firma unde lucra și tatăl lui, în Bronx. După nouă luni de la angajare, i s-a oferit o promovare. Conducerea companiei nu era deloc încântată de managerul general al fabricii de furnituri textile din Washington, D.C., și i-a oferit lui Ronnie acest post. Ronnie a fost entuziasmat de idee și mi-a cerut să mă mut cu el la Washington.

— Hai să ne căsătorim, a spus el.

Mi-a dat inelul de logodnă în ajunul Crăciunului, în 1971, întrebându-mă:

— Ești sigură că vrei s-o faci?

Locuiam deja la Washington, împreună, de câteva luni.

— Sigur, i-am răspuns eu.

Le ceruse părinților lui banii primiți de Bar Mitzvah, ca să-mi cumpere un inel. Ei i-au spus că banii aceia fuseseră

deja cheltuiți pentru studiile lui, dar că vor plăti ei inelul. M-au întrebat ce fel de piatră mi-ar plăcea. Eu le-am spus că un diamant oval. Dar când am deschis cutiuța îmbrăcată în catifea albastră, m-am trezit uitându-mă fix la o piatră în formă de pară.

Ronnie și cu mine ne-am căsătorit în luna mai, în sâmbăta derbiului de curse din Louisville, Kentucky. Părinții mei ne-au organizat o nuntă superbă la Woodbury Country Club, pe malul nordic în Long Island. Rochia de mireasă mi-o alesesem împreună cu soacra mea. Mama se ducea la serviciu, plus că n-avea pic de răbdare pentru mersul la cumpărături și nu se simțea în stare să concureze cu soacra mea. A doua rochie pe care am probat-o, am cumpărat-o. Avea un guler înalt, mâneci lungi și o trenă generoasă, dar detașabilă, pentru când voiai să dansezi.

Am avut aproape două sute de invitați, o orchestră formată și un meniu de prima clasă. Ronnie și cu mine am dansat pe melodia „We've Only Just Begun“, a formației The Carpenters. Pe urmă ne-am dus în parcare cu amicii noștri, am fumat iarbă și ne-am întors înăuntru ca să dansăm pe *adevărata* noastră melodie de nuntă: „I Want to Take You Higher“, cântată de Ike și Tina Turner.

N-am plecat în luna de miere. Ronnie făcea parte din trupele de rezervă ale armatei americane și nu voia să plece prea departe, ca să se poată prezenta la concentrarea obligatorie de peste vară, cu durata de două săptămâni. Am petrecut câteva zile la Regency, un hotel elegant de pe Strada 61, lângă Park Avenue. În apropiere, la centrul de conferințe de pe Strada 59, în Piața Columb, avea loc o expoziție comercială de specialitate, la care Ronnie voia să meargă cât timp ne aflam la New York. Ne-am invitat niște prieteni sus în apartamentul de la hotel și am comandat pizza de la Ray's, localul de pe Bulevardul 3 colț cu Strada 77.

Îmi imaginez ce mutre trebuie să fi făcut cei de la recepție văzându-l pe băiatul care livra pizza, cu șorțul lui pătat de sos, urcând spre apartamentul nostru! Am petrecut trei zile în Manhattan, după care ne-am întors la Washington. La sfârșitul săptămânii, Ronnie a plecat spre tabăra militară Camp Drum din Watertown, statul New York, pentru cele două săptămâni de instrucție. Planul era ca eu să vin acolo în weekendul următor, pentru un fel de a doua „lună de miere“. El și prietenii lui stăteau la un motel din afara orașului Watertown. Când am sosit, Ronnie mi-a dat de știre că apăruse o modificare. Îi promisese unui camarad de arme că va împărți o cameră cu el, pe perioada celor două săptămâni, și a presupus că eu voi sta pur și simplu cu ei. Ceea ce nu s-a întâmplat. I-am spus să plătească o cameră separată pentru noi doi, iar amicului său să-i dea partea de bani pentru camera cealaltă.

Din clipa în care ne-am căsătorit, Ronnie venea acasă în fiecare vineri seară cu un neglijeu nou pentru mine. Câteodată petreceam jumătate din seară storcându-ne creierii ca să ne dăm seama cum trebuie pus. Era atât de adorabil felul cum aducea el acasă aceste „ofrande“ pentru mine! De obicei, erau din mătase artificială roșie sau neagră. N-am reușit să promovăm la mătase naturală decât ani mai târziu...

Am avut o viață foarte tristă la Washington. Pe-atunci, adică în 1971, era un oraș liniștit și conservator. Seara, totul adormea, iar mie îmi lipsea teribil viața de noapte a New Yorkului. După ce am sosit acolo, ne-am luat un apartament în Arlington, statul Virginia, la nici măcar un kilometru distanță de Pentagon. După un an, ne-am mutat în Rockville, statul Maryland, și până la urmă ne-am făcut niște prieteni acolo. Ronnie nu se simțea deloc mulțumit la noua lui slujbă. Nu era pregătit pentru un post de management, nici profesional, nici emoțional. Eu eram o fată de la oraș, aterizată în

suburbii, cu un soț extraordinar de stresat și pe care eșecul îl înspăimânta la culme. Mi-am găsit un post la Institutul Tehnic ITT, de reprezentant de vânzări pentru cursuri de specializare, și am început să obțin rezultate foarte bune. Curând, câștigam mai mulți bani decât Ronnie, ceea ce lui îi intensifica și mai mult sentimentul de nesiguranță.

„Lasă că ai să vezi tu, o să câștig mai mulți bani decât tine“, mă amenința el, deși mie niciodată nu mi s-a părut că ar fi fost ceva de care să mă tem. Eu nu vedeam deloc unde-ar fi problema. Nu m-ar fi deranjat nici cât negru sub unghie ca el să câștige mai mulți bani; de fapt, nici nu înțelegeam de ce ar reprezenta acest lucru o amenințare pentru mine.

Ronnie mi-a făcut viață grea din cauza discrepanței dintre veniturile noastre. În plus, îl irita teribil faptul că eu lucram și seara, și la sfârșit de săptămână. M-a bătut întruna la cap, să renunț la serviciu, iar în final eu m-am întors la școală. Primul meu curs de contabilitate l-am urmat la Universitatea Maryland și am început să lucrez ca funcționar de evidență contabilă primară la o grădiniță din campusul Colegiului Popular Prince George. În cele din urmă, Ronnie s-a acomodat pe postul lui și a început să exceleze. Eu mă simțeam în continuare foarte singură și le duceam dorul celor din familia mea și prietenilor din New York. Eram însărcinată cam în șase luni cu Eric când lui Ronnie i s-a oferit un post la Newburgh, statul New York, în care avea șanse reale să devină partener în companie. Ne-am strâns catrafusele și ne-am mutat într-un apartament care avea și grădină, în Spring Valley, o suburbie aflată la nici cincizeci de kilometri depărtare spre nord față de New York City.

Eu eram fericită să mă întorc în sânul familiei, dar Ronnie dădea iar semnele uzuale de stres, în noua lui funcție. Ocupa acel post de vreo șase luni, când a început să aibă probleme cu patronul firmei. Într-o după-masă, când eu eram în

camera de zi, schimbând copilul, l-am văzut sosind acasă cu crosele lui de golf și cu o cutie mare de carton în care avea lucrurile personale de la birou.

— Mi-am dat demisia, m-a anunțat el.

Am rămas cu gura căscată. Nu mă speria ideea că el nu și-ar putea găsi altă slujbă. Dar cine-și părăsește serviciul, fără a avea o altă variantă de rezervă, mai ales atunci când îl așteaptă acasă o nevastă și un copil mic, de trei luni? În săptămâna următoare i s-a oferit un post la Philadelphia. Parcă mi-a căzut cerul în cap — el îmi promisese că vom rămâne la New York.

— Nu vreau să merg, i-am zis.

— Eu mă duc, a spus el. Tu nu ești obligată să vii.

— Mi-ai promis că rămânem la New York, i-am reamintit eu.

— Ei și? Am mințit, s-a răstit el.

Ronnie avusese rezultate slabe la școală și crescuse cu teama permanentă că va ajunge în final un ratat. Era un băiețel scund și grăsuliu, care mai mereu dădea de bucluc. Tatăl lui îi spusese că nu se va alege mare lucru de capul lui, că va sfârși ca șofer de camion sau la săpat de șanțuri. Ronnie s-a străduit din toate puterile să nu transforme profeția aceasta într-una care se confirmă singură.

Pennsylvania a fost cea de-a treia mutare a noastră într-un răstimp de douăsprezece luni. Iritabilitatea și frecvențele schimbări bruște de dispoziție ale lui Ronnie m-au convins să-mi reiau studiile, la puțină vreme după nașterea lui Eric. Fusesse o mare surpriză pentru mine să descopăr cât de mult mi-a plăcut cursul de contabilitate urmat la Universitatea Maryland. Voiam să am o meserie adevărată, așa încât să mă pot întreține și pe mine, și pe copilul meu. Mă săturasem de atâta mutat și să fiu la cheremul toanelor soțului meu.

În luna ianuarie a acelui an, am început să urmez cursurile Școlii Superioare Wharton de la Universitatea Pennsylvania. N-a fost ușor să împac rigorile studiului cu cerințele maternității.

Pentru Ronnie, orice stres declanșa un acces de mânie: dacă un client se declara nemulțumit, dacă pierdea o comandă. În principiu, eu voiam să-l feresc pe cât posibil de orice situație stresantă. Ca să pot obține certificatul profesional, trebuia apoi să lucrez timp de doi ani în domeniul auditului contabil. Mi-am făcut un plan care urma să ne readucă pe toți la New York. Am închiriat un apartament cu două camere pe Strada 82 Est, unde am stat cu Eric, în timp ce Ronnie a rămas la Philadelphia. Nu mult după aceea, am ajuns la spital din cauza unui acces grav de inflamație pelviană și, timp de aproape două luni, ba mă externam, ba trebuia iar să mă internez. Aveam un abces de mărimea unei mingi de tenis. Până la urmă, a trebuit să mă operez.

Ronnie făcea naveta la New York în weekend, ca să fie cu Eric. Dimineata îl duceam la creșă, iar după-amiaza era în grija unei menajere pe care o angajasem ca să-mi pregătesc revenirea la serviciu. A fost o perioadă extraordinar de stresantă.

M-am numărat printre primele femei angajate de firma Peat Marwick, după procesul în nume colectiv care îi fusese intentat în anii șaptezeci. Obținerea postului n-a fost deloc ușoară. Habar n-aveam cum se desfășoară procedurile de angajare. Îmi trimiseseam CV-ul la mai multe firme. Deși absolvisem toate cursurile cu notă maximă, n-am primit nicio invitație la interviu.

Mi se părea absurd. Am dat telefon la Peat Marwick și am spus:

— Am terminat școala cu note maxime, dar nu mă cheamă nimeni la interviu. Ce se petrece, de fapt?

Cineva de la recrutare m-a sunat înapoi și m-a invitat să stăm de vorbă. Nu știam că potențialii candidați la angajare erau inițial intervievați încă de pe băncile colegiilor și ale universităților. Firmele aveau agenți de recrutare care băteau în lung și-n lat campusurile celor mai bune instituții școlare, în căutarea posibilibor candidați. Nici nu băgau în seamă CV-urile pe care nu ei le ceruseră. Al meu fusese trimis direct firmei.

A fost un interviu în două etape. În prima fază, m-am întâlnit cu managerul de personal din divizia de audit contabil. O săptămână mai târziu, am fost invitată să iau prânzul la un restaurant drăguț din centrul Manhattanului, cu un manager superior din cadrul departamentului. Reușisem să programez interviul între ședințele de tratament cu antibiotice, injectate intravenos la spital. Bineînțeles, nu voiam ca potențialul meu viitor angajator să afle despre problemele mele de sănătate. După două săptămâni, am primit prin poștă o ofertă de angajare. Salariul de pornire se ridica la 16 000 de dolari. Am fost extaziată. Peat Marwick se număra printre cele mai mari opt firme din domeniu. Făcea parte din elita companiilor de audit financiar-contabil.

Am fost una dintre foarte puținele femei care ocupau un asemenea post fiind căsătorite și având copil mic. În jurul meu, la firmă, erau numai bărbați și femei de douăzeci și unu, douăzeci și doi de ani. Ronnie și-a lăsat în cele din urmă slujba de la Philadelphia, ca să-și demareze propria afacere la New York, și am angajat pe cineva care să vină după-amiaza și să vadă de Eric. Eu trebuia să fiu la birou până-n nouă fără un sfert dimineața, iar după-amiaza plecam cel mai devreme la cinci și jumătate, cu o pauză de patruzeci și cinci de minute la prânz. Firma îți cerea să pondezi minimum patruzeci de ore pe săptămână. Mie îmi convenea, pur și simplu, faptul că puteam să-mi încep cariera profesională. Cât eram acolo, am început să mă specializez

în auditul organizațiilor nonprofit, ceea ce mi-a deschis calea pentru slujba de la Lincoln Center.

Abia începusem munca la Lincoln Center, când Eric a început să aibă dureri de articulații. La Woodstock, unde ne cumpăraserăm o casuță de vacanță ca să ne petrecem weeken-durile, exista o pădure. Eric făcuse urticarie, niște bășici rotunde și roșii, cu un punct ca de înțepătură în mijloc, și avea febră. Ne-am speriat foarte tare. Nimeni nu știa ce-ar putea să fie, dar se cunoștea faptul că existau mai mulți copii în zona New Yorkului care manifestau aceleași simptome. Unii se însănătoșeau, dar alții nu.

Din fericire, pediatria noastră i-a dat lui Eric un antibiotic. Sărmanul copil, abia dacă mai putea să meargă. I-au trebuit câteva luni ca să revină la normal. Pe atunci, doctorii nu știau care era problema. Abia ani mai târziu am aflat că avusese borelioză sau boala Lyme, de la o mușcătură de căpușă.

În perioada aceea, am sesizat un anumit lucru. Ori de câte ori eram supărată, îmi spuneam în sinea mea: „Eric e OK“. A devenit refrenul meu permanent. Rugăciunea mea și concluzia finală. Indiferent ce s-ar fi întâmplat, era cu totul neimportant, câtă vreme lui Eric îi mergea bine.

Niciunul dintre psihoterapeuții la care m-am dus de-a lungul anilor n-a fost vreodată în stare să-mi explice comportamentul meu. Pe urmă, am citit o carte intitulată *Femei care iubesc prea mult*, de Robin Norwood, și mi-am dat seama că descrierea de acolo mi se potrivește mănuișă. Eram genul de persoană care tot timpul se străduiește să se schimbe pe sine, pentru a-i face pe alții să se simtă bine. Cartea aceea m-a ajutat să înțeleg că există, de fapt, o explicație logică a trăirilor mele, a felului contradictoriu în care mă vedeam pe mine însămi. În momentul când am citit-o, eram deja măritată de mulți ani. Rezultatele muncii mele de contabil profesionist autorizat păreau să-mi confirme valoarea personală. Sentimentul acela contrazicea felul în care mă simțea

acasă, ca soție. Diferența flagrantă m-a determinat să citesc alte cărți, despre relațiile interumane caracterizate prin abuz verbal. Dintr-odată, am început să-mi formeze o perspectivă clară asupra căsniciei mele disfuncționale.

67

94

CAPITOLUL 7

Era în toamna anului 1992 când am călătorit la Paris, pentru absolut prima oară în viața mea, cu treabă pentru Hadassah. De-a lungul anilor, Ronnie și cu mine petrecuserăm clipe splendide în Italia, Anglia, Caraibe și Florida, dar nu fuseserăm niciodată în Franța. Locuiam în Manhattan și ne bucuram de o căsuță de vacanță în afara orașului, ca mulți dintre vecinii noștri din Upper East Side. Prima noastră casă de weekend a fost „ofertă specială pentru pasionații de bricolaj“, cum preferă agenții imobiliari să numească dărapănăturile care au mare nevoie de reparații, în zona orașului Woodstock din statul New York. Am dat 35 000 de dolari pe ea în 1981. Avea o mochetă verde oribilă, arsă peste tot cu țigara și cu nenumărate pete de proveniență dubioasă, dar noi ne-am simțit minunat acolo. Cinci ani mai târziu, am vândut-o și ne-am cumpărat o viluță standard, într-un mic cartier rezidențial amplasat într-o zonă împădurită din nord-vestul Connecticutului.

Cartierul se numea Lakeridge și era împrejmuit, având barieră de intrare și ocupând o suprafață de 235 de acri lângă pitorescul orașel Litchfield. Ronnie și cu mine ne-am petrecut acolo fiecare weekend timp de mulți ani, ieșind la un grătar în aer liber și socializând cu prietenii. Eram un grup de vreo treizeci de cupluri, cărora le făcea mare plăcere să piardă vremea împreună, înotând și jucând tenis. Aveam vârste cuprinse între aproape patruzeci și aproape cincizeci de ani, iar cei mai mulți dintre noi aveau slujbe în Manhattan. Acesta era căminul nostru de weekend. Aveam scutere și ieșeam adeseori cu ele la plimbare prin cartier. Seara, primeam oaspeți sau ne duceam noi la petreceri foarte reușite.

Eu am început să fac călătorii în interes de serviciu după ce m-am angajat la Hadassah. Într-o primă fază, nu lipseam decât cel mult o săptămână, maximum zece zile odată, cam de trei ori pe an. Mă duceam cel puțin o dată în Israel, ca să lucrez la un proiect de-al nostru, și participam la conferința din decembrie a organizației, care se ținea la hotelul Concord din Monticello, statul New York. Mai era și convenția națională a organizației, care avea loc în vreunul din orașele mari ale Statelor Unite. Aveam interacțiuni cu o mulțime de oameni interesanți: demnitari, politicieni, profesori universitari și doctori de la spitalul din Ierusalim.

La început, nu prea îmi făcea mare plăcere să călătoresc. Eric era încă prea mic, iar eu intram într-o teribilă stare de nervi înaintea plecării. Detestam să zbor cu avionul. Aveam senzația că pierd controlul asupra situației. De obicei însă, odată instalată în limuzina care mă ducea la aeroport, mă relaxam treptat și mă împăcam cu gândul. Pe măsură ce Eric creștea, anxietatea pe care o resimțeam plecând de lângă el s-a estompat.

Perspectiva de-a mă duce singură la Paris mi s-a părut incitantă. Aranjasem să mă întâlnesc cu misteriosul nostru donator, Albert I., în capitala franceză, apoi să-mi continui

drumul spre Ierusalim. Trezoria noastră de atunci, Marlene P., era deja în Orașul Luminilor. Se dusese împreună cu soțul ei, care participa la un congres medical. Marlene nu-l întâlnise niciodată pe Albert și abia aștepta să-l cunoască.

Eu îl cunoscusem pe Albert, în treacăt, cu ocazia unei vizite anterioare la Ierusalim, în 1990. A fost o coincidență faptul că amândoi ne-am aflat în Israel în același timp. Eu eram acolo cu treburi pentru Hadassah, iar el își vizita niște rude din Ierusalim. Când am aflat că are în plan să ia prânzul cu doi dintre doctorii noștri de la spitalul Hadassah, am întrebat dacă pot și eu să mă alătur lor.

Evident, eram curioasă la culme să-l întâlnesc pe Albert. În fond, el fusese cel care făcuse legătura între organizația Hadassah — prin propria-mi persoană — și Bernie Madoff. De fapt, unul din doctorii noștri, Henri A., îi vorbise prima dată lui Albert despre Hadassah. Ei doi se cunoscuseră la un Simpozion Spinoza, iar după ce-l auzise pe Henri vorbind, Albert își exprimase dorința de-a afla mai multe despre cercetările lui de ultimă oră în domeniul biologiei umane. Donația lui Albert fusese în mod expres făcută pentru finanțarea centrului de biologie umană condus de Henri la spitalul Hadassah din Ierusalim.

Albert se apropia de optzeci de ani și era un om rafinat, cu un aer elegant și rezervat. Arăta ca un profesor blajin, cu părul alb. Prânzul pe care l-am luat atunci la cantina spitalului a fost unul scurt și agreabil. În timpul mesei, am aflat că apăruseră niște complicații în cadrul centrului de cercetare pe care el îl înzestrase cu atâta generozitate și, după ce am discutat cu mai multe cadre de răspundere din personalul spitalului, mi-am dat seama că Albert nu beneficiase de tratamentul pe care eu consideram că se cuvine să-l primească un donator de calibrul lui. Părea să existe dificultăți în demararea proiectului, israelienii punând sub semnul în-

trebării anumite aspecte ale planurilor de construcție pentru clădirea finanțată de Albert.

Am fost dezamăgită de felul cum personalul spitalului îl trata pe Albert și am hotărât să-l reîntâlnesc la Paris pentru a-i exprima recunoștința organizației Hadassah de o manieră mai profesionistă. M-am consultat cu Bernie asupra etichetei de rigoare în ce privește contactarea lui Albert. Bernie îmi destăinuise că Albert era un om cam retras, așa încât nu eram prea sigură că va fi de acord să-i fac o vizită. Bernie s-a oferit să ia legătura cu el în numele meu.

Eu știam că Bernie se ducea cu oarecare regularitate în Franța, ca să-l vadă pe Albert. Aveam impresia că Albert era unul dintre cei mai importanți clienți ai lui Bernie. La urma urmei, Bernie îmi spusese cât de apropiați sunt ei doi. Albert îl trata ca pe un fiu, susținea Bernie. Deși asta spunea despre mai toți clienții lui. De-a lungul anilor, l-am ascultat pe Bernie descriindu-mi toate amănuntele escapadelor sale la Paris. El și Ruth stăteau întotdeauna la hoteluri somptuoase, nu prea departe de Champs-Élysées. Preferatul lor era Plaza Athénée, de cinci stele, aflat pe malul drept al Senei. Lista întocmită de Bernie, cu locurile de văzut neapărat, era frumos împăturită în poșeta mea când am plecat spre aeroport. Strângând în mână pașaportul, am iuțit pasul în terminalul de pe JFK International, ca să prind avionul care urma să aterizeze la Paris vineri dimineață devreme. Întâlnirea mea cu Albert fusese stabilită pentru aceeași zi, spre seară. După un mic carambol cu bagajele mele, m-am văzut în taxi și am pornit spre hotel. Marlene și cu mine stăteam la InterContinental Paris-Le Grand, în arondismentul IX, lângă Operă. Am ajuns la hotel în timp util ca să mă spăl, să mă schimb și să mă odihnesc un pic, după care dr. A. a sosit și m-a dus cu mașina acasă la Albert. Apartamentul lui se afla într-o clădire nu departe de Turnul Eiffel. Era genul acela de apartament vechi și grandios, cu tavane înalte și stucatură

complicată. În seara aceea, se lăsase ceață; de la fereastra salonului lui Albert, prin vălătucii alburii, aveam o perspectivă directă, fără niciun alt obstacol, asupra bazei Turnului Eiffel.

Albert m-a întâmpinat cu căldură. Ne-am așezat în salon și am gustat cu poftă din prăjiturile de casă făcute de Doris, soția lui. Doris parcă era o umbră; după un salut grăbit, a intrat în cameră, a lăsat prăjiturile și a dispărut. Știam de la Bernie că și soția lui Albert este o persoană retrasă. Era americană, dar trăia de mulți ani la Paris. Posibil să fi suferit de agorafobie — rareori părăsea apartamentul. Bernie o poreclise „Miss Marple“, după numele personajului din romanele Agatei Christie.

Timpul petrecut în compania lui Albert a fost o încântare. Circulasera niște zvonuri cum că, în trecut, funcționase ca trezorier al unui partid politic secret din Franța. Se născuse în România și trăia la Paris încă dinainte de al Doilea Război Mondial. Venise aici ca să studieze ingineria. După izbucnirea războiului, încercase să se întoarcă în România, dar i se refuzase intrarea în țară, din cauza originii evreiești. A fost o experiență atât de traumatizantă, încât mi-a spus că nu mai poate vorbi românește. A intrat în Rezistență și, printr-o minune, a supraviețuit războiului. S-a stabilit în Franța și a intrat în afaceri cu ciment. Și-a dat seama că e mai profitabil să lucrezi ca intermediar decât să fii tu proprietarul cimentului, și, după toate aparențele, mare parte din avere și-o construise în acest fel.

În timpul discuției noastre, i-am promis lui Albert că voi face tot ce-mi stă în putință pentru ca proiectul de la spitalul din Ierusalim să se desfășoare cu cât mai puține hopuri.

— Te vezi cu Madoff? m-a întrebat el.

— Ne întâlnim ocazional, i-am răspuns eu.

— Bernie e foarte norocos că are prilejul să te vadă.

Albert mi-a povestit pe scurt cum l-a cunoscut pe Bernie. Avea o părere foarte bună despre el.

— Poți avea încredere în el, m-a asigurat. E un om de ispravă.

Marlene a sosit și ea, către finalul întâlnirii mele cu Albert. Împreună, i-am înmănat două cadouri: o statueta din poliacril transparent Lucite și o cutie *tzedakah* (cutia milei). S-a bucurat ca un copil de darurile primite.

Mai târziu, în seara aceea, Henri A. ni s-a alăturat acasă la Albert, iar Marlene și cu mine am plecat cu el să luăm cina la Les Deux Magots, faimosul restaurant franțuzesc de care a auzit toată lumea, din Saint-Germain-des-Prés. Mâncarea a fost fabuloasă! În seara următoare, soțul lui Marlene și încă un cuplu ni s-au alăturat pentru o noapte petrecută la nu mai puțin celebrul Moulin Rouge. Am fost la Operă, m-am delectat cu un tur în autobuz al orașului și am vizitat Galeries Lafayette, cel mai mare magazin universal din Paris.

A fost un weekend nebun și vijelios, care-a trecut mai repede ca vântul, și încă nu-mi revenisem din entuziasm când m-am urcat, duminică, în avionul spre Israel. Aveam în față o săptămână întreagă de întâlniri profesionale la Ierusalim.

Ulterior, am aflat că, pe lângă donația generoasă către Hadassah, Albert a înființat o fundație caritabilă în Israel, purtând numele filosofului din secolul al șaptesprezecelea Isaia Horowitz.

Soarele răsărea peste East River când m-am întors acasă de la Ierusalim, într-o dimineață de noiembrie. Portarul clădirii noastre m-a salutat și mi-a deschis ușa. Am lăsat bagajele să-mi fie aduse sus și m-am îndreptat spre lift. În treacăt, am observat că omul de la recepție ridică receptorul în clipa când am trecut pe lângă el. Ardeam de nerăbdare să ajung în casă și să mă reped sub duș. Eram extenuată și mă simțeam cam murdară, după zborul transatlantic. În 1989, Ronnie și cu mine cumpăraserăm splendidul apartament de trei camere aflat la etajul al șaisprezecelea, într-o clădire de

pe Strada 72 și aproape de First Avenue. Apartamentul acela era tot ce-mi doream — sau credeam că voi fi capabilă vreodată să-mi permit. Că nu era pe Park Avenue, n-avea nicio importanță.

Eric a fost extraordinar de încântat când ne-am mutat acolo. Aveam mai mult spațiu, plus o terasă deschisă în trei părți și loc suficient pentru o măsuță cu scaune. Când tata a venit să ne viziteze prima oară în noua locuință, a re-marcât: „O, dar e ca o căsuță la țară!”. Tocmai terminaserăm de amenajat un hol de primire pardosit cu plăci de granit și de renovat baia principală — prima din multele îmbunătățiri pe care speram să le putem aduce de-a lungul timpului. Când ușile liftului s-au deschis la etajul meu, l-am văzut pe Ronnie, în halat de baie, așteptându-mă pe palier.

— Dumnezeuule mare! am exclamat cu inima cât un purice. M-ai speriat de moarte! Ce cauți aici? Cine-i bolnav?

— Nu te alarma, toți suntem bine, m-a liniștit el. Dar a fost un mic accident.

Din câte se pare, soțul meu îi dăduse ordin omului de la recepție să-l sune imediat ce mă vede sosind. Voia să mă pregătească pentru ceea ce urma să descopăr în clipa când pătrundeam în apartament. Stomacul mi s-a făcut ghem, în timp ce-mi adunam toate puterile ca să fac față dezastrului iminent. Lucrările de renovare fuseseră terminate înainte de plecarea mea la Paris, iar eu angajasem o firmă de specialitate să curețe covoarele din casă. Ronnie n-a vrut să piardă toată ziua blocat în casă, așteptându-i pe muncitori, așa că a lăsat cheile la portar. Într-un colț al dormitorului, noi aveam un mic lampadar cu halogen. Ghinionul a făcut ca muncitorii să-l mute sub draperiile de la fereastră. Căldura de la bec a aprins ciucurii draperiilor. Panicați, oamenii au dat buzna afară din apartament, strigând: „Foc! Foc!”. Cineva i-a auzit și a sunat la pompieri.

În graba lor să iasă din apartament, muncitorii au lăsat cheile pe dinăuntru, iar yala s-a închis automat în urma lor. În momentul când pompierii au ajuns acolo și au spart ușa, flăcările apucaseră să măture întreg dormitorul. Totul fusese complet distrus, până la betonul din pereți!

Nu-mi venea să cred că Ronnie îi lăsase pe muncitorii de la firma de curățătorie singuri în apartamentul nostru, dar n-am îndrăznit s-o spun cu voce tare. Ar fi declanșat o avalanșă de furie dincolo de orice închipuire.

Mai târziu, în aceeași dimineață, cum stăteam în mijlocul aceluși dezastru, am primit un telefon de la secretara mea, Gladys.

— Bernie Madoff a sunat și te-a rugat să-l cauți, mi-a spus ea.

În timp ce formam numărul lui, mi-a fost teamă că voi izbucni în plâns, din clipa în care îi voi auzi vocea.

— Bună, Sheryl, bine ai venit acasă! Ce mai faci?

— Stau aici, în dormitorul meu de-acasă, am replicat, simțind cum mi se pune un nod în gât. Care a ars complet, scrum s-a făcut!

— Lasă că vin eu și te ajut să cureți, a spus el.

Am stat de vorbă câteva minute, timp în care eu i-am dat toate amănuntele despre cea mai recentă calamitate din viața mea.

— Să-mi spui cu ce te pot ajuta, a căutat Bernie să mă liniștească.

Nu m-am putut abține să mă îndoiesc de sinceritatea lui. Aveam așa, ca o presimțire, că altruismul nu face parte din ADN-ul lui. El a schimbat repede subiectul.

— Uite, Sheryl, care-i treaba. Avem o ocazie de afacere cu titluri de stat, iar eu m-am gândit la Hadassah.

Voia să intre în posesia titlurilor; ca titular, putea face o tranzacție cu ele, din care să scoată un câștig de vreo două puncte procentuale, la fel ca dobânda pe un cont bancar.

— Ai avea ceva să-mi trimiți?

Atunci a fost prima și singura dată când Bernie a cerut bani.

— Lasă-mă un pic să verific ce solduri avem și te mai sun eu o dată, am spus.

Era o solicitare neobișnuită, dar de ce m-aș fi îndoit eu de mobilurile lui? Mie îmi suna ca un prilej bun de-a câștiga câțiva dolari în plus. Eram foarte mulțumită de felul în care investițiile Hadassah crescuseră de-a lungul anilor, dar mă cam deranja faptul că Bernie nu voia nici în ruptul capului să discute cu nimeni din consiliul consultativ financiar al organizației. Bunul lui prieten, Albert, proceda la fel. Mă întrebam uneori dacă nu cumva legătura cu Albert era intenționat făcută pentru ca Bernie să poată cunoaște investitori europeni. Și, la un moment dat, Henri mi-a spus că Albert declarase că el și Bernie erau parteneri.

Bernie a negat.

— Nu-i adevărat. Eu n-am niciun partener.

— Scuze, eram sub impresia că am auzit pe cineva pomenind că voi doi sunteți asociați, m-am bâlbâit eu, nevrând să trădez o eventuală confidență.

Nici prin cap nu mi-ar fi trecut că Bernie încerca să acopere realitatea subterfugiului suprem: o gigantică schemă Ponzi — un joc piramidal, în care câștigurile investitorilor nu sunt profituri reale, ci sunt alimentate de participațiile investitorilor nou-intrați în joc.

L-am sunat pe Bernie ceva mai târziu în ziua aceea.

— Avem ceva fonduri disponibile. O să ți le virez în cont.

Acum când stau să mă gândesc, îmi dau seama că oferta lui Bernie de-a ne face parte la afacerea lui cu titluri de stat a apărut cam în același timp în care anchetatorii federali începuseră să cerceteze dacă Bernie are vreo legătură cu o inițiativă de investiții din Florida, suspectată că ar fi de fapt un joc piramidal.

Ancheta federală i-a avut în centru pe Frank Avellino și pe Michael Bienes, doi contabili care înființaseră un fond de acoperire sau „fond de hedging“, neînregistrat legal, în valoare de aproape o jumătate de miliard de dolari, și canalizaseră banii investitorilor către Bernie încă de pe la începutul anilor '60. După câteva zile de la demararea anchetei SEC, ei s-au angajat să returneze toți banii adunați de la investitori și să plătească o amendă. Evident, Bernie încerca să acopere o lipsă la inventar de aproape jumătate de miliard de dolari.

Ulterior, *The New York Times* a scris că documentele arhivate despre cazul din 1992 au dat la iveală „numeroase semnale de alarmă, care ridică mari dubii în privința Comisiei Valorilor Mobiliare, care s-a arătat incapabilă să-l cerceteze... pe domnul Madoff, cu mult înainte ca sistemul piramidal al acestuia să capete dimensiuni mondiale“. Numele lui Bernie nu apărea în dosarul de anchetă al SEC, unde se făcea referire doar la un „anume broker“.

Eu n-am știut absolut nimic despre toate acestea. Dar ceva mai târziu, în aceeași lună, cineva din consiliul consultativ financiar al organizației Hadassah mi-a înaintat un articol din *The Wall Street Journal*. Citind titlul scris cu litere mari, am simțit că mi se face rău. Firma lui Bernie era implicată într-o anchetă globală asupra unei posibile scheme Ponzi.

— Doamne Dumnezeu! am îngânat în sinea mea. Organizația își va pierde banii! Iar eu o să-mi pierd slujba.

Mereu simțisem că se ascunde ceva în spatele ochilor lui frumoși. Încă de la bun început, Bernie ne ceruse să nu dezvăluim faptul că el se ocupă de banii Hadassah. Ne spusese că nu dorește să discute cu membrii consiliului consultativ financiar al organizației. Printre aceștia se numărau și câțiva dintre cei mai renumiți finanțiști ai națiunii americane. Fusese condiția lui inițială și fermă pentru a accepta Hadassah între investitorii săi. La vremea aceea, el făcuse să pară că nu vrea să fie sâcâit cu întrebări; și că era mai degrabă o favoare pe

care el ne-o făcea nouă investindu-ne banii, decât un prilej de-a câștiga el ceva. În plus, nu voia să se trezească și cu alte solicitări, din partea altora, de a participa și ei la fond. Bernie se arăta întotdeauna foarte refractar la ideea de publicitate. Și totuși, m-am întrebat, *de ce atâta secretoșenie?*

Dorința lui de-a nu intra pe ecranul radarului mă cam incomoda, dar nu era un semnal de alarmă. Mi se părea că foarte mulți oameni aflați în aceeași situație erau la fel. „Cine a fost brokerul cu talente de Midas, a cărui atingere transformă totul în aur?“, întreba articolul din ziar. „Misteriosul broker se dovedește a fi nimeni altul decât Bernard L. Madoff — un personaj de foarte mare succes, dar și controversat, de pe Wall Street.“

Mi s-a luat o imensă piatră de pe inimă, ajungând la finalul articolului. Deși povestea începuse cu o posibilă verigă de legătură spre un posibil joc piramidal, acuzațiile la adresa lui Bernie se pare că fuseseră neîntemeiate. Conform celor de la *The Wall Street Journal*, SEC-ul efectuase o anchetă amănunțită, iar Bernie fusese exonerat. Iată, deci, două autorități repute, publicația *The Wall Street Journal* și Comisia Valorilor Mobiliare din Statele Unite, declarând că Bernie Madoff nu se face vinovat de nimic. SEC-ul a afirmat că toate sumele de bani au fost justificate; totul era în perfectă regulă. Scria acolo, negru pe alb. Nu era niciun subterfugiu — Bernie Madoff fusese absolvit de orice păcat.

„Dl Madoff este unul dintre măștrii «pieței terțiare» extrabursiere și un junghi în coastă pentru Bursa de Valori din New York“, scria în articol. „El și-a construit o extrem de profitabilă societate de valori mobiliare, Bernard L. Madoff Investment Securities, care sifonează un volum imens de tranzacții dinspre bursa mare. Volumul zilnic mediu de tranzacții executate electronic de firma Madoff în afara ringului bursei, valorând 740 de milioane de dolari, reprezintă nouă la sută din cel al Bursei de Valori.“

Acest articol, care a apărut în *The Wall Street Journal* în decembrie 1992, exonerându-l pe Madoff de suspiciunea de fraudă și proclamându-l „un as în managementul portofoliului”, m-a convins, în sfârșit, că nu era niciun risc să-mi investesc la firma lui economiile mele de-o viață.

Bernie a susținut că nu știa că banii pe care el îi gestiona fuseseră „obținuți în mod ilegal” și a insistat asupra faptului că randamentele oferite de el nu erau de fapt „nimic deosebit”, dat fiind că acțiunile din coșul indicelui Standard&Poor’s 50 au generat un randament anual mediu de 16,3 la sută, între noiembrie 1982 și noiembrie 1992. „Aș fi foarte surprins să aflu că există cineva care crede că e un lucru ieșit din comun să realizezi aceleași câștiguri ca indicele S&P pe o perioadă de zece ani”, a declarat el reporterilor.

Singurul lucru care m-a surprins pe mine a fost numărul investitorilor lui Bernie. Se lăudase mereu că are un mic și select grup de investitori. Acum începeam să văd că acționa la o scară mult mai mare.

După explozia în presă privind jocul piramidal organizat de Bernie, în decembrie 2008, mii de oameni s-au întrebat cum de SEC-ul nu mirosise nimic necurat. Atât Comisia Valorilor Mobiliare, cât și Asociația Națională a Societăților de Valori Mobiliare³ pun numeroase întrebări în timpul verificărilor periodice pe care le fac. Dacă autoritățile îndrituite n-au reușit să descopere o înșelătorie atât de monumentală ca a lui Madoff, ce impact va avea acest eșec asupra încrederii investitorilor în industria financiară?

³ National Association Of Securities Dealers (NASD). (N.r.)

פרק

PARTEA 2

109

CAPITOLUL 8

În toamna anului 1992, viața mea acasă cu Ronnie începea să devină încă și mai dificilă. Eric avea șaptesprezece ani și căuta să-și afirme independența. Dorința lui de autonomie dădea naștere unei dinamici explozive între el și tatăl lui. Certurile lor ajungeau să fie atât de înfierbântate, încât le auzeam vocile din clipa în care ieșeam din lift. Simțeam cum mi se strânge stomacul ghem, înaintând pe coridor spre apartamentul nostru și auzindu-i cum se răstesc unul la celălalt. Ca să-l protejez pe Eric, mi-am asumat rolul de amortizor. Faptul că mă puneam la mijloc îl scotea din minți pe Ronnie.

Mai demult, când îmi mai trecuse prin cap gândul să-l părăsesc pe Ronnie, ideea de-a rămâne singură mi se păruse mult mai rea decât decizia de-a îndura mai departe mariajul meu frământat. Țin minte ce mi-a spus odată o prietenă. Ea era mamă singură, divorțată și știa ce probleme am eu cu Ronnie. Mi-a spus: „Oricât de rău ar fi, să știi că e totuși mai

bine decât să fii singură". Iar până acum, o crezusem. Dar, pe măsură ce încrederea mea în forțele proprii înflorea, iar Eric se pregătea să plece la colegiu, rămâneau tot mai puține motive tangibile de-a suporta în continuare.

Și totuși, viața de una singură era o noțiune care pe mine mă înspăimânta. Încercând să-mi imaginez o viață fără Ronnie, în mintea mea a apărut un gând cu totul nou. Poate că, dacă aș avea un iubit, acest lucru m-ar ajuta să fac mai ușor tranziția de la femeie căsătorită la femeie singură. Până în acest punct, varianta unei relații fizice cu Bernie Madoff nici măcar nu intrase în discuție. Nu-mi făceam nicidecum iluzii că vreo aventură cu Bernie s-ar putea transforma în ceva permanent. El era mult prea profund implicat în viața familiei lui, pentru a se lăsa atras în orice altceva decât o aventură temporară. Ceea ce pe mine nu mă deranja deloc.

Pe parcursul ultimilor cinci ani, prietenia noastră devenise una specială. Bernie părea să-mi fie recunoscător că nu-l iau prea în serios. Agenda lui de călătorie era istovitoare și, la fel ca orice alt om aflat într-o poziție cu influență, avea o întreagă coterie de indivizi care-și disputau atenția lui. Cineva voia întotdeauna ceva de la el. Când eram împreună, puteam să stăm liniștiți, cum chiar el spusese mai demult. Uneori, îmi împărtășea frustrările lui în legătură cu cei doi băieți, dacă aceștia cheltuiau cu prea mare larghețe din banii lui, sau în legătură cu ceilalți confrăți din domeniu care-l înnebuneau. Eu eram cineva cu care putea să stea de vorbă la un nivel profund personal, fără teama că aș putea dezvălui vreodată ceea ce îmi spusese. Prietenia noastră îi permitea să se descarce, iar el îmi oferea mie același lux. Totuși, eu n-am resimțit niciodată această nevoie de-a împărtăși cu el ceea ce se petrecea la mine acasă, pentru că nu voiam să-mi știrbesc imaginea, dat fiind că el mă considera o femeie foarte independentă, sigură pe ea și cu succes în carieră. Eu mă gândeam că poate și-ar schimba părerea despre mine dacă

ar ști cum stau lucrurile între mine și Ronnie. Mă gândeam că poate nu s-ar mai uita la mine cu aceeași admirație și cu aceeași hotărâre de-a rămâne inaccesibil, dacă ar ști cât de timorată mă simt în cealaltă viață a mea. Bineînțeles, ca în toate relațiile dintre oameni, întotdeauna există trei versiuni. A lui, a ei și realitatea. Eu nu voiam să dezvălui acea parte din mine. Și totuși, comunicarea reciprocă și fără cuvinte, dintre mine și Bernie era de-a dreptul palpabilă.

Cam la vreo patru luni după apariția aceluia articol din *The Wall Street Journal*, am început să discut cu Bernie despre ideea de-a investi personal în firma lui. Din 1988 încoace, rentabilitatea pe care el o realizase asupra investițiilor Hadassah se menținuse mai tot timpul între 18 și 20 la sută pe an; un randament bun și constant. Celor din consiliul consultativ financiar al organizației nu li s-a părut ceva ieșit din comun, pentru că și titlurile de valoare emise de stat aveau randamente de peste zece la sută. Ancheta SEC-ului ajunsese la concluzia că totul era pe față la firma lui Bernie. Aceasta a fost asigurarea de care aveam nevoie ca să-i încredințez banii mei.

În martie 1993, Bernie și cu mine ieșiserăm să bem ceva la hotelul St. Regis, când eu m-am hotărât să iau taurul de coarne și l-am întrebat dacă ar fi dispus să se ocupe de fondurile mele personale.

— Nu-i cine știe ce sumă, am spus. Noi am început să punem bani deoparte după ce m-am angajat la Hadassah. Mă tem că n-am adunat mare lucru... oricum, mult sub pragul tău minim.

El s-a întins peste masă și m-a mângâiat ușor pe mână.

— E firma mea, Sheryl. Eu impun regulile. Iar pentru tine, aș fi dispus să fac o excepție.

— Am foarte mari emoții, Bernie, i-am mărturisit eu. Mă înspăimântă gândul de-a da altcuiva un asemenea grad de control asupra mea.

Securitatea financiară însemna totul pentru mine. Aveam neapărat nevoie să fiu mie-n sută sigură că Bernie este cinstit până-n pânzele albe, înainte să-i dau pe mână vreo lețcaie.

Bernie a făcut ca totul să sune perfect logic.

— Înțeleg, a spus el. Dar eu, dacă am nevoie de ajutor, deleg sarcinile. Le dau mai departe celor mai bine pregătiți decât mine să le ducă la îndeplinire. Dacă eu vreau să-mi zugrăvesc casa, angajez un specialist în decorațiuni interioare. Dacă tu vrei să-ți investești banii, te duci la cel mai bun broker de investiții disponibil.

Moment în care mi-a picat fisa. Mi-am dat seama că încrederea mea în această privință trebuie să atingă un anumit grad de confort psihic, ca să pot duce mai departe relația noastră. Nici prin cap nu-mi trecea că economiile mele și ale lui Ronnie, cei 70 000 de dolari muniți cu sudoarea frunții, vor contribui la talmeș-balmeșul botezat cu numele lui Ponzi.

După cina aceea fatidică, Bernie și cu mine am oprit un taxi în fața restaurantului. Eu i-am luat mâna. Deși nu era prima oară când ne atingeam — o sărutare pe obraz, mâna lui peste a mea la masă —, de data aceasta a fost altfel și m-am simțit străbătută de un fior dulce. Nu mai țin minte despre ce vorbeam, dar, când m-am întors cu fața spre Bernie, între noi se înfiripase ceva nou.

Bernie s-a aplecat spre mine și mi-a mângâiat cu vârful degetelor conturul maxilarului, spre ureche. Eu m-am oprit din ce spuneam și mi-am apropiat ușor buzele de ale lui. Mâna lui mi-a tras fața mai aproape și i-am simțit limba cum îmi atinge buzele. Avea gustul desertului pe care tocmai ce-l împărțiserăm la masă, dulce și delicios. Nu știu cât de îndelung ne-am sărutat, dar taxiul s-a oprit mult prea repede în fața clădirii în care locuiam. Când m-am tras într-o parte, inima îmi bătea mai să-mi sară din piept și, cu toate că nu băusem decât un singur pahar de vin, mă simțeam amețită.

— Ei bine, am spus eu.

— Ei bine, într-adevăr.

Prin întinericul din taxi, reușeam totuși să-i zăresc surâsul fermecător.

— A cam venit momentul.

N-am putut decât să izbucnesc în râs.

— Noapte bună, Bernie. Pe curând.

— Poți să fii convinsă că foarte curând.

M-a tras încă o dată spre el, pentru un ultim sărut, moale și blând.

— Noapte bună, Sheryl.

Încă mai zâmbeam când am intrat în clădire.

Din clipa în care am avut sentimentul că-i pot încredința lui Bernie fondurile noastre personale, toate celelalte au mers foarte ușor. Ronnie și cu mine munceam din greu pentru banii noștri. Câștigurile financiare îmi confirmau valoarea ca persoană și-mi asigurau un oarecare grad de siguranță și de securitate. Putința de-a avea încredere în Bernie pe plan financiar mi-a îngăduit să am încredere în el și pe un plan mai intim.

A fost puțin cam angoasant, la început, dar, după ce am semnat hârtiile, am depus banii, iar extrasele de cont au început să vină, am avut un sentiment de ușurare: deciziile de investiții pentru mine, pentru Ronnie și pentru mama mea trecuseră acum în mâinile lui Bernie Madoff. Înainte de a-i preda economiile mele de-o viață, discutasem chestiunea cu amândoi. Deși eram o profesionistă a domeniului financiar, partea de investiții nu se număra printre punctele mele forte — atuurile mele erau supravegherea și managementul. Mama însă a susținut din toate puterile ideea.

— Dacă-i o investiție bună, de ce nu? a spus ea.

Mama voia să-și transfere și ea propriii bani. Investițiile ei le gestiona un broker de la David Lerner Associates, din New York. Avea și niște certificate de investiții pentru pensie, și

niște certificate de depozit bancar, iar în momentul când au ajuns la scadență, le-am lichidat și am transferat fondurile în firma lui Bernie.

Era luna iulie când am început să primesc extrasele de cont, iar cifrele de acolo îmi aduceau un zâmbet de mulțumire pe față. N-a fost o surpriză pentru mine că trebuia să introduc datele manual, în fiecare lună. La Hadassah, aveam o funcționară care introducea toate datele când soseau extrasele, la fiecare treizeci de zile. În afară de numărul de acțiuni și de solduri, extrasele mele erau identice cu cele pentru Hadassah. De regulă, se întindeau pe trei-patru pagini și erau printate pe hârtie albă hașurată cu gri, în format de 20 pe 35 centimetri. La fel ca funcționara de la Hadassah, și eu trebuia să introduc toate tranzacțiile, vânzările și cumpărările, ca să calculez câștigurile și pierderile pe fiecare acțiune. Putea să dureze între un sfert de oră și patruzeci de minute, în funcție de câte tranzacții se efectuaseră. Trebuia nu doar să introduci niște cifre, ci și să faci totalurile și să vezi dacă se bat între ele.

De obicei, cine avea cont individual de investiții la un broker nu era obligat să facă toate aceste operațiuni. Bernie a spus că, la firma lui, aceste conturi erau tratate ca niște portofolii de investitori instituționali, și tocmai de aceea ei nu furnizau niciun fel de serviciu în plus față de evidența tranzacțiilor. Extrasele de cont nu indicau nici câștigurile, nici pierderile, numai vânzările și achizițiile de titluri.

Cred că o mulțime de femei se bazează pe soții lor ca să aibă grijă de ele. În căsnicia mea, eu fusesem aceea care avea grijă de finanțele comune, dar acum mi se luase de pe umeri această responsabilitate. „Prietenul” meu era cel care avea grijă de mine. Ceea ce nu înseamnă că nu analizam atent extrasele de cont. Aveam un întreg consiliu consultativ financiar, din care făceau parte câțiva dintre cei

12/31/07

1

3-40073-3-0

3-40073-3-0

DATE	BUYER'S ACCOUNT	SELLER'S ACCOUNT	TYPE	DESCRIPTION	PRICE OR SYMBOL	AMOUNT ADJUSTED FOR COMMISSION	AMOUNT CREDITED TO ACCOUNT
12/30				BALANCE FORWARD			17,544.46
12/30				CHEVRON CORP DIV 11/16/07 12/30/07	DIV		324.00
12/30				UNITED TECHNOLOGIES CORP DIV 11/16/07 12/30/07	DIV		83.20
12/31				JOHNSON & JOHNSON DIV 11/27/07 12/31/07	DIV		1074.10
12/31				MICROSOFT CORP DIV 11/15/07 12/31/07	DIV		227.80
12/31				COCA COLA CO DIV 12/01/07 12/31/07	DIV		170.00
12/31				WACHovia CORP NEW DIV 11/30/07 12/31/07	DIV		307.20
12/31		1,790	2235	PFIZER INC	23,040		40,400.40
12/31		560	3599	AMERICAN INTL GROUP INC	55,900		30,400.00
12/31		800	6508	PROCTER & GAMBLE CO	71,300		56,600.00
12/31		530	7808	ROTC INC CO	87,310		17,454.60
12/31		320	10803	SCHLUMBERGER LTD	91,270		29,194.40
12/31		1,140	12080	BANK OF AMERICA	42		47,835.00
12/31		1,560	15094	AT&T INC	40,920		63,773.20
12/31		1,240	16378	CITI GROUP INC	31,250		38,101.00
12/31		240	19359	UNITED PARCEL SVC INC	72,250		16,775.00
12/31		420	20671	GLASS R CONCEPTS	81,280		34,962.60
				CONTINUED ON PAGE 2			

Unul dintre extrasele mele de cont, emise de Madoff Investment Securities, arată cu cât mi-au crescut economiile. Randamentele constante făceau ca orice gând de a-mi muta banii în altă parte să pară irațional.

mai buni profesioniști ai domeniului, care analizau extrasele Hadassah. Colaboram deja de cinci ani cu Bernie, iar el ne adusese niște câștiguri foarte bune. Sigur, se ridicau mereu întrebări asupra modului în care el reușea să obțină asemenea rezultate incredibile. În mod evident, conta pe complicitatea sau pe neglijența celor de la SEC. Perdeaua lui de fum era tocmai absența oricăror constatări negative din partea SEC-ului.

De neimaginat cum a reușit el să inspire un asemenea grad de încredere! Scamatoria consta în randamente. Nimeni nu știa care-i formula magică a lui Bernie. Din clipa în care mi-am dat banii pe mâna lui, am fost prinsă în plasa lui de păianjen. Nu exista nicio strategie de retragere. Ce motive ar avea oricine de pe lumea asta, dacă e în toate mințile, să-și transfere banii în altă parte, când aceștia îi aduc alți bani?! Unde altundeva putea să-i pună și să nu-i vadă cum scad, din când în când? Încă de la primul extras de cont, noi vedeam cum crește investiția noastră.

În cursul unei ședințe a consiliului consultativ financiar, care avea loc în primăvara anului 1993, câțiva membri au solicitat o întâlnire cu Bernie. Dată fiind performanța lui astrală, fondul de investiții al organizației Hadassah crescuse binișor în cei patru ani de când de gestiunea lui se ocupa firma lui Bernie. Consiliul își făcea datoria de factor însărcinat cu analiza prudentțială, prin aceea că dorea să discute cu Bernie despre metoda lui de lucru. Aceștia erau câțiva dintre cei mai reputați specialiști în investiții financiare din oraș, din țară și din lume, care-și ofereau voluntar din timpul lor pentru a se pune în slujba Hadassah. Cred că, măcar în parte, motivul care-i împingea pe membrii consiliului să ceară o întâlnire era dorința de a-l vedea pe Bernie în carne și oase. Articolul apărut în *The Wall Street Journal* în 1992, unde se spunea că Bernie este un „as în managementul portofoliului“, probabil că le ațâțase curiozitatea. Când l-am întrebat dacă s-ar putea întâlni cu ei, Bernie n-a făcut deloc nazuri, ba chiar aș spune că s-a lăsat foarte ușor. M-am gândit că, după toate probabilitățile, a acceptat doar ca să-mi fie pe plac.

Ironia sortii a făcut să mă aflu într-un autobuz, pe Fifth Avenue, îndreptându-mă spre clădirea Saks, când am zărit mașina neagră a lui Bernie oprind în fața Centrului Rockefeller. Era în prima zi a Paștelui evreiesc, iar la Hadassah toată lumea era liberă. Unul dintre membrii consiliului financiar avea un birou în Centrul Rockefeller, iar întâlnirea urma să aibă loc acolo. M-am uitat pe geam cum Bernie iese din mașină și se îndreaptă spre intrarea în clădire. Arăta foarte voios și cordial în costumul lui de culoare închisă și cu paltonul lung, kaki.

Întâlnirea din ziua aceea se pare că a mers bine. Membrii consiliului au spus că Bernie făcea o treabă minunată, deși au recunoscut că n-ar prea ști să spună cum anume reușește.

Nu mult după primul nostru sărut, Bernie și cu mine am luat masa la hotelul Palace de pe Madison Avenue. Lui îi plăcea să mănânce la restaurantele din hoteluri, pentru că era mai multă liniște, iar mesele se aflau plasate la mai mare distanță una de cealaltă. Tocmai ce comandaserăm mâncarea, când el m-a surprins cu o propunere neașteptată:

— Ai avea ceva împotrivă să mergem sus? Am rezervat o cameră pentru noi... dacă vrei.

Pulsul mi s-a accelerat și am simțit o încordare în piept.

— Glumești, nu?

— Nu, nu glumesc deloc, a râs el. Am rezervat o cameră pentru noi doi.

S-a aplecat mai aproape de mine, dar nu ne-am sărutat. El n-ar fi riscat să fie văzut de cineva care-l cunoștea. Totuși, îi puteam simți căldura respirației pe gât.

— Vrei să-ți spun numărul camerei?

— Dar nici măcar nu știu cum ești... nu-ți cunosc atingerea, mirosul... m-am bâlbâit eu.

Bernie a chicotit amuzat. În joacă, l-am tras spre mine.

— Vino încoace, i-am cerut pe un ton imperios. Dă să văd cum miroși!

În glumă, i-am amușinat gulerul, trăgând în nări parfumul lui moscat, european. Cred că a simțit că mă ia prea repede. Eu nici nu pomenisem bine de posibilitatea unei aventuri, că el a și rezervat o cameră. L-am auzit murmurând:

— E-n regulă, Sheryl. Eu nu plec nicăieri. Meriți din plin așteptarea. Dar nu mă face totuși să aștept prea mult.

Când am ajuns acasă în seara aceea, eram tare curioasă. Oare chiar rezervase o cameră? Am decis să sun la hotelul Palace, ca să-mi astâmpăr curiozitatea.

— Câte etaje aveți? am întrebat, când mi-a răspuns operatorul de la hotel.

Mai mult ca sigur, Bernie îmi dăduse un număr de cameră perfect valabil. Apartamentele de lux erau la ultimul etaj.

Câteva săptămâni mai târziu ne-am întâlnit la Library, un bar din hotelul Palace.

Vremea în ziua aceea de februarie era neobișnuit de caldă. Pe străzi și pe trotuare n-aveai loc să te miști de oameni care se întorceau de la muncă. Îmi plac la nebunie zgometele și mirosurile orașului!

N-aveam prea mult timp la dispoziție. Bernie mai avea o întâlnire în seara aceea. Ne îndreptam spre ieșire, când cineva l-a strigat pe nume. El s-a oprit, iar eu am continuat să merg, prefăcându-ne că nu suntem împreună. Afară, l-am așteptat și am mers pe trotuar împreună. Puțin mai sus pe stradă, am zărit o intrare de clădire care era puțin mai retrasă față de trotuar. Exact când treceam prin dreptul ei, l-am înhățat de reverele hainei și l-am tras înăuntru. Pentru câteva clipe, am fost singuri în întuneric. Apropiindu-l de mine, l-am sărutat. Buzele lui erau moi și supuse, iar eu mi-am dat seama că, până atunci, nu realizasem intensitatea dorinței care se acumulase înăuntrul meu. Mi-am trecut mâinile prin părul lui încărunțit, des și mățos și am tras adânc aer în piept, umplându-mi simțurile cu prezența lui. I-am simțit palmele prinzându-mă de șolduri și trăgându-mă spre el. Voiam mai mult.

Din momentul când eu i-am dat undă verde, dansul nostru lent și seducător s-a pus în mișcare. Într-o seară, la cină, m-a surprins cu anunțul:

— Nu cred că mi-ar strica și un pic de sado maso.

Habar n-aveam dacă vorbește serios. Pur și simplu i-am ignorat remarca. Altădată, m-a invitat în salonul Oak Room de la Plaza Hotel, pe Fifth Avenue, lângă Central Park South. Decorul era luxos și masculin, cu pereții lambrisați în lemn sculptat și tavanul arcuit. Luminile erau la intensitate foarte

redușă și pe fiecare masă ardea o lumânare. Intimitatea se vedea și mai mult sporită la măsuțele joase, ca de cafenea, cuibărite în colțurile încăperii.

Bernie și cu mine preferam să stăm în diagonală la masă. Nici nu ne așezaserăm bine, de câteva minute, când eu am început să-i masez partea interioară a coapsei pe sub fața de masă albă și scrobită. El nu mi-a dat mâna la o parte; a rămas acolo, mustăcînd.

— Va trebui să ies de-aici mergând de-a-ndăratelea, a glumit el.

Acum, că dusesem „prietenia” noastră la nivelul următor, tânjeam după genul de intimitate pe care-l împart cuplurile nou-formate. Voiam să stăm unul lângă celălalt și să ne ținem de mână la masă — ceea ce nu era posibil de față cu altă lume. Deși eu fusesem aceea care deschisese ușa, rămăneam în interiorul meu aceeași fetișcană de modă veche. Îl doream pe Bernie, dar încă nu eram gata să sar în patul lui.

— Ce-ar fi să luăm cina într-o cameră de hotel? a întrebat Bernie.

— Sună bine, am spus eu.

Clipele petrecute împreună erau plăcut atățătoare; amândoi ne distrăm de minune. Pentru amândoi era un teritoriu străin, obraznic și excitant. Ne plăcea la nebunie.

— Crezi că ești cu adevărat în stare să faci față pasiunii? l-am întrebat, privindu-l peste buza paharului.

Surâzând, el m-a asigurat că da.

— Ce mă fac eu cu tine? s-a văitat el în glumă. Vei fi o mare problemă pentru mine.

Nici prin cap nu-i trecea ce mare problemă mă voi dovedi a fi peste șaisprezece ani.

CAPITOLUL 9

Prima noastră întâlnire amoroasă „oficială“ a avut loc la Lowell, un hotel discret aflat pe Strada 63, în imediata apropiere a bulevardului Madison. Clădirea elegantă, în stil vechi, placată cu cărămidă roșie, se ridica pe șaptesprezece nivele, la mijlocul unei străzi liniștite, cu arbori plantați pe ambele părți, și la doar două cvartale distanță de apartamentul luxos ocupat de Bernie și soția lui la ultimul etaj al blocului.

Până în acel moment, relația noastră constase din momente furate prin restaurantele și barurile din oraș. Am decis că o cameră de hotel ne-ar oferi intimitatea după care tânjeam amândoi. Hotelul Lowell era perfect. Bernie a rezervat un apartament de la etajul al nouălea. Pe mine m-a sunat cu doar câteva ceasuri înainte de ora întâlnirii, ca să-mi dea numărul camerei. M-am îmbrăcat cu multă meticulozitate. Pe sub taior, purtam un furou de mătase foarte sexy, pe care-l cumpărasem special pentru această ocazie.

Mă simțeam puțin amețită când am coborât din taxi, pe bucata de covor roșu de pe trotuar, cu care hotelul își întâmpina oaspeții. Eram excitată și emoționată la culme pășind în holul de recepție, decorat în stil european. Bernie mă aștepta și am luat împreună liftul spre etajul al nouălea.

— Sheryl, de-ai ști ce mult îmi place cum arăți în bluza asta, a zis el zâmbind.

Înainte ca el să aibă timp să apese măcar pe buton, l-am apucat de revere și am vrut să-l sărut.

— Nu aici, m-a avertizat el. S-ar putea să fie camere de supraveghere.

Camera avea o aură antebelică de formalism, cu mobilier din alte vremuri și draperii grele. Avea un fel de salonaș cu două canapele, o măsuță joasă, un birou de scris și un șemineu adevărat, iar în dormitorul magnific trona un somptuos pat dublu. Abia se închisese ușa în urma noastră, că Bernie m-a și tras lângă el și m-a sărutat cu blândețe.

— Ah, ce senzație plăcută, să te țin în sfârșit în brațe, a murmurat el.

Strângându-mă și mai aproape, și-a apăsat buzele peste ale mele. Cât așteptasem acest moment! În timp ce-l sărutam, am observat că-și coborâse pleoapele.

— Bernie, cum se face că nu te uiți la mine? am întrebat.

— Sunt timid, a replicat el cu un surâs jenat.

Nu era primul nostru sărut, așa că m-a surprins puțin brusca timiditate a lui Bernie.

După ce ne-am agățat jachetele în dulapul de la intrare, ne-am apropiat de canapea. Un fior de excitare m-a traversat din cap până-n picioare când el m-a luat de mână și a început să-mi sărute partea interioară a încheieturii. Buzele lui și-au făcut încet drum spre gâtul meu. Avea o atingere ușoară și tandră. Bernie și cu mine comandaserăm sandvi-ciuri. Tocmai când el îmi sorbea răsuflarea, am auzit o bătaie în ușă. Era chelnerul de la room-service, cu cina noastră.

Hotelul Lowell avea un restaurant excelent, Post House, la parter. Bernie m-a învățat ce este sosul Dijonaise în seara aceea. Eram așezată la masă în fața lui, când am remarcat că își amesteca maioneza și muștarul în farfurie.

— Ce faci? l-am întrebat.

Atunci mi-a explicat ce este Dijonaise.

Îmbrățișările noastre n-aveau niciodată legătură cu mâncarea. Mâncam pentru că nu apucaserăm să luăm cina. Bernie nu făcea nimic în pripă. Nu era un om repezit. Nu mă fugărea prin cameră. Totul era ca un dans lent și senzual și fără gesturi abrupte. În camera aceea, ne cream propria noastră lume, în care ne simțeam eterni.

După cină, ne-am întors pe canapea pentru „desert”. Închizând ochii, m-am lăsat în voia sărutărilor desfătătoare ale lui Bernie. Știa la perfecție să sărute. Îmi plăcea felul cum se supunea inițiativelor mele. Dintr-odată, mă descopeream în rolul agresoarei, simțindu-mă incredibil de senzuală și ațâțată de propria-mi sexualitate trezită iar la viață. Cu gurile unite, am traversat încăperea spre dormitor și amândoi am început să chicotim nestăvilit când ne-am prăvălit în pat. Bernie era deasupra, continuând să mă sărute, când brusc am simțit că parcă mă sufoc.

— Dă-te jos de pe mine, te rog, am suflat eu cu greu. Nu pot să respir.

— Scuze, a zis el râzând, și m-a rostogolit până am ajuns eu deasupra lui. Chiar că ești o femeie foarte frumoasă, Sheryl.

Îi simțeam erecția prin pantaloni.

Se apropia de ora nouă când am decis să ne încheiem seara.

— Vrei să plec eu primul sau pleci tu prima? a întrebat Bernie.

— Pleacă tu primul, am spus.

Aveam nevoie să stau un pic singură, ca să-mi adun gândurile. După ce a plecat, m-am prăbușit pe canapea, mi-am mai turnat un pahar cu vin și am derulat din nou în minte evenimentele din seara aceea. Era pentru prima oară când aveam o legătură cu un bărbat pe care nu-l consideram frumos ca un zeu. Relația mea cu Bernie a rupt bariera înfățișării. Îmi doream să fiu cu el nu pentru sex, ci fiindcă reușeam să am cu el prima mea relație de comunicare autentică și adultă. El nu era „genul” meu, dar de data aceasta nu mai alegeam pe cineva doar după felul cum arăta.

Către sfârșitul serii, aveam fața teribil de iritată de la țepii din barba lui Bernie. Pielea mea e foarte sensibilă și se umpluse de pete roșii când am plecat de la hotel. Nu eram de fapt îngrijorată că Ronnie mi-ar putea pune întrebări. El credea că sunt la o reuniune de afaceri. Aveam adesea ședințe seara la Hadassah, atât cu personalul meu financiar, cât și cu donatorii. Plus că, la vremea aceea, Ronnie suferea de niște probleme de atenție atât de acute, încât nu părea să observe nimic din ceea ce făceam eu.

În dimineața următoare, mi-am dat seama că îmi uitasem ochelarii de soare în camera de la hotel și l-am sunat pe Bernie ca să văd cum îi pot recupera.

— O să-i găsești la recepție, m-a asigurat el.

Am luat un taxi ca să merg la serviciu în ziua aceea. Era foarte convenabil că Strada 63 mergea spre vest, așa că i-am dat instrucțiuni taximetristului să mă aștepte lângă trotuar, cât eu am dat o fugă în hotel ca să-mi iau înapoi ochelarii. (Modelul cu lentile mari și negre, stil Jackie O., era din nou la modă. Când m-am dus să-l sărut pe Bernie, a fost mai să ne ciocnim nas în nas. Bernie purta ochelari de vedere bifocali. La început a avut mari probleme cu ei. Se pare că a durat ceva timp până a reușit să și-i facă așa cum trebuie.)

Câteva săptămâni mai târziu, Bernie și cu mine am revenit la hotelul Lowell. Din nou, m-a sunat ca să-mi spună

numărul camerei noastre. Când am ajuns acolo, el era deja sus. O pusese pe Eleanor, secretara lui, să facă în numele ei rezervarea, pentru a fi sigur că nu se va trezi cu nota de plată a camerei pe cartea lui de credit. N-am idee ce anume știa Eleanor sau ce credea ea că face ori nu face Bernie la hotelul acela. În fond, putea pur și simplu să aibă întâlnire cu o maseuză în camera de la hotel. Sunt sigură că era un lucru pe care el i-l ascundea lui Ruth, dar nu știu dacă ea bănuia o aventură amoroasă. Presupun că el era destul de deștept încât să nu spună că se întâlnește cu Sheryl Weinstein ca să pună treaba în mișcare.

Deși el avea încredere în discreția lui Eleanor, mie mi se părea suficient de important ca Bernie să mă sune direct, astfel încât ea să nu știe cât de des vorbim, chiar dacă ea ne făcea rezervările la restaurant. Se arăta întotdeauna foarte prietenoasă și atentă atunci când vorbeam cu ea la telefon.

Bernie își dădea jos sacoul de la costum când mi-a arătat biletele de avion care-i ieșeau din buzunarul interior de la piept.

— Tocmai mi le-au dat de la birou, ca să le iau cu mine acasă. Sunt pentru socrii mei. Ca să vezi ce ginere de treabă sunt. Soacra mea credea că nu se va alege nimic de mine, a spus el, fluturând prin aer biletele. Mare surpriză trebuie că i-am făcut.

Stăteam la masă față în față când eu m-am ridicat, am venit lângă el, m-am așezat călare în poala lui și mi-am desfăcut doi nasturi de la bluză. El s-a uitat în jos și a gemut:

— Ți-ai făcut operație?

— Nu, am zâmbit eu. O am pe mama căreia să-i mulțumesc pentru ăștia. Dar poți verifica, dacă vrei, n-ai să găsești cicatrici.

De unde stăteam eu, începutul lui de chelie frontală era perfect vizibil. Bernie avea fire albe aproape peste tot, iar părul începuse să i se rărească în creștet.

— Te dai cu Propecia? mi-a scăpat fără să vreau.

Bernie nu era un tip efeminat. Expresia de pe fața lui, gen „cum poți crede așa ceva despre mine?“, mi-a dat de știre că înțelegea perfect la ce mă refer: soluția aceea care, chipurile, îți întărește firele de păr și-ți face și altele să crească. Privirea lui spunea tot.

Întâlnirile mele înfocate cu Bernie au continuat și pe parcursul lunilor de vară. Petreceam seri întregi sărutându-ne și dezmierdându-ne. N-am mers mai departe. „Mi s-a spus că mă pricep la sărutat și la chestii de-astea“, glumea Bernie. Întotdeauna făcea haz de orice când era cu mine. Nu se lua prea în serios. Deși el păruse să fie pregătit în seara aceea de la hotelul Palace, eu încă ezitam. Îmi făcea o nespusă plăcere hârjoana noastră seducătoare și mă simțeam perfect mulțumită să nu mă grăbesc. Între micile noastre „cine intime“, am continuat să ne întâlnim la prânz, ori de câte ori Bernie se afla în oraș. Eu voiam să-mi afirm deschis independența și, ocazional, achitam eu nota de plată pentru ceea ce mâncam și beam. Lui Bernie îi plăcea ideea de-a obține ceva pe gratis. Odată, la prânz, mi-a povestit că picase de câteva ori proba scrisă la examenul de conducere, în Florida, până când femeii de la biroul de înregistrare a permiselor auto i s-a făcut milă de el și l-a trecut.

Era în primăvara anului 1993, când Eric a primit o scrisoare de acceptare la Universitatea Emory din Atlanta, statul Georgia. Plin de entuziasm, s-a pregătit pentru primul an de studenție. Plănuia să-și petreacă vara muncind ca îndrumător la Tabăra Timberlake din nordul statului New York. La colegiu urma să plece după câteva zile de la întoarcerea din tabără.

Abia așteptam să-l văd plecat — nu eram afectată de „sindromul cuibului gol“. În sfârșit, stresul de acasă avea să

ia sfârșit. Cu o seară înainte să plecăm ca să-l ducem pe Eric în tabără, Ronnie și cu mine eram în dormitor și ne uitam la televizor. Ronnie se plimba de pe un canal pe altul; la un moment dat, s-a oprit la programul de actualități 20/20. Se difuza o emisiune specială despre ADHD (sindromul hiperkineziei cu deficit de atenție) la adulți⁴. În cadrul emisiunii erau prezentate un cuplu de oameni căsătoriți și felul în care această tulburare le afectase viețile. La sfârșit, au dat o listă a simptomelor și adresa unei organizații nonprofit denumită CHADD (Children and Adults with Attention Deficit/Hiperactivity Disorder), care se ocupa atât de copiii, cât și de adulții suferinzi. Uitându-mă spre Ronnie, am realizat că avea, practic, toate simptomele care fuseseră descrise. Am încercat să discut cu el despre bănuiala mea, dar n-am reușit să-l antrenez într-un dialog. N-a vrut nici măcar să se uite la mine.

În luna următoare, m-am dus mai devreme la birou. Imediat ce-am ajuns, am sunat la televiziunea ABC care difuzase emisiunea, ca să cer numărul de telefon al organizației CHADD. Cineva de la CHADD mi-a recomandat câțiva

⁴ Conform Institutului Național de Tulburări Neurologice și Atac Cerebral, tulburarea hiperkineziei sau hiperactivității cu deficit de atenție (ADHD) este o afecțiune neurocomportamentală. Deși simptomele pot părea, cui va care privește situația din afară, niște simple săcăieli nevinovate, dacă rămân netratate, „efectele persistente și generalizate ale simptomelor ADHD pot să perturbe în mod insidios și sever capacitatea unei persoane de a obține maximum de beneficii din educația primită, de a-și fructifica potențialul în mediul de muncă, de a înfripa și întreține relații interpersonale și, în general, de a-și păstra un sentiment pozitiv al propriei persoane”, după opinia lui J. Russell Ramsey, autorul cărții *Terapia cognitiv-comportamentală* pentru adulți. Pacienții adulți cu ADHD se plâng de dificultăți în ceea ce privește concentrarea, atenția și memoria pe termen scurt. Cele mai frecvente afecțiuni psihiatrice care pot avea simptome comune cu sindromul ADHD la adulți sunt tulburările de dispoziție, tulburările anxioase, tulburările cu abuz de substanțe care dau dependență, tulburarea de personalitate antisocială, tulburarea de personalitate la limită, dizabilitățile dezvoltamentale și anumite boli somatice, conform revistei Psychiatry. (N.a.)

psihiatri din zona New Yorkului care se ocupau de ADHD la adulți.

Spre sfârșitul săptămânii am plecat cu avionul în California, unde avea loc o consfătuire Hadassah. Înainte să pornesc spre aeroport, i-am dat lui Ronnie numele și numerele de telefon ale psihiatrilor. Întinzându-i lista, am spus:

— Faci ce vrei cu ele.

Ronnie urma să mi se alăture la Los Angeles în săptămâna următoare, pentru o vacanță de zece zile. Mă gândeam cu groază la sosirea lui. Vacanța cu Ronnie putea fi extrem de stresantă. Niciodată nu știam dacă va fi într-o dispoziție bună sau într-una proastă. Am fost surprinsă când m-a sunat în California, peste câteva zile, ca să-mi spună că s-a dus la unul din doctori, iar acesta îi prescriesese o doză redusă de Ritalin.

— Nu simt nicio diferență, a stăruit el.

În adâncul sufletului, cred că Ronnie își dădea seama cât de mult se deteriorase mariajul nostru. Relația lui cu Eric avea și ea de suferit. Dintotdeauna existase o legătură strânsă, minunată, între ei doi, dar care acum se ducea repede de râpă. Puteam, oare, crede că el se va schimba?

Următorul apel telefonic al lui Ronnie m-a informat că, în ciuda admonestărilor viguroase ale tatălui său, Eric renunțase la slujba din tabără și se întorcea acasă. Avea optsprezece ani și îi era dor de prietena lui din New York.

Uite cum se alege praful de vara mea, mi-am zis cu necaz.

După ce Eric s-a întors la New York, Ronnie l-a pus la muncă în firma lui, ca încărcător de marfă în camioane. Lui Eric îi plăcea efortul fizic — nu se simțea deloc pedepsit pentru că își lăsase slujba din tabăra de vară. Nu s-a dat în lături „să pună osul“, cum se spune, și s-a făcut repede acceptat printre „bărbații adevărați“. (După ce Ronnie și cu mine ne-am întors din vacanță, eu i-am găsit un post de birou la Hadassah, unde a lucrat pentru tot restul verii.)

Câteva zile mai târziu, Ronnie a sosit și el în California, ca să ne facem micul concediu. Am remarcat imediat o schimbare în comportamentul lui. Primul lucru pe care l-am observat a fost că-și modificase maniera la volan. Adeseori se răstrea la ceilalți care-i stăteau în drum. Putea fi foarte agresiv și-i sărea muștarul din te miri ce. Dar acum, stând alături de el în mașină, m-am minunat cât de calm putea fi. Totuși, după ce se termina efectul Ritalinului, revenea la atitudinea lui țăfnoasă uzuală. Într-o zi, a recunoscut morocănos că medicamentul s-ar putea să-i facă bine. Luase o lecție de tenis la hotel. Când s-a întors în cameră, în după-amiaza aceea, strălucea tot de mulțumire. Fusese cea mai bună lecție din viața lui. Pentru prima oară, Ronnie găsisese resursele de răbdare necesare pentru a-l asculta pe instructor. În ziua aceea, jocul lui se îmbunătățise simțitor.

La sfârșitul lunii august, Ronnie și cu mine am luat avionul spre Atlanta, ca să-l instalăm pe Eric în camera lui de cămin. M-am simțit ușurată, la gândul că veșnicul conflict se va atenua. În zborul spre casă, i-am dat lui Ronnie o carte despre ADHD. Abia decolasem de câteva minute, când el a început pe neașteptate să lăcrimeze. Citind despre semnele caracteristice ale tulburării ADHD, îi reveniseră în minte, din străfundurile tainice ale memoriei, întâmplări dureroase din copilăria lui.

Eu aveam sentimente amestecate. Iată un bărbat care, ani de-a rândul, se purtase de parcă abia dacă mă putea suporta. În sfârșit, fusese diagnosticat clinic. Ronnie avea „o afecțiune”. Eu trebuia să găsesc un mod de-a înlocui sentimentele mele negative față de el cu cele de compasiune și empatie.

Dar cum?

G10

132

CAPITOLUL 10

În septembrie, tensiunea sexuală dintre Bernie și mine atinsese noi culmi. După luni întregi de sărutări și dezmierdări înfierbântate, încă nu făcuserăm sex, dar știam că era inevitabil. Încă puțin și explodam amândoi.

Bernie fusese gata de acest pas încă din clipa când îi semnalasem că aş putea lua în considerare ideea de-a duce mai departe relația noastră. Dar eu eram măritată de foarte mult timp și aveam sentimente contradictorii în privința infidelității. Pe de altă parte, era puțin probabil ca relația noastră să poată continua așa.

În pofida diagnosticului care-i fusese pus lui Ronnie, eu tot nu puteam da la spate toate acele sentimente rănite. Îndurasem ani de-a rândul un abuz verbal și emoțional, iar acum așteptam episodul următor. Aveam senzația că mariajul meu se cam apropie de final.

Coincidența unei călătorii la Washington, D.C., mi-a oferit ocazia perfectă ca să-mi întind aripile. Eram la birou într-o

după-amiază, lucrând, pe la începutul lunii septembrie, când m-a sunat Bernie. Am făcut schimb de amabilități, după care el m-a anunțat:

— Mă duc la Washington, săptămâna viitoare, pentru o consfătuire a celor din industria valorilor mobiliare.

— A, da? Și eu am o întâlnire la Washington săptămâna viitoare. În ce zi vei fi tu acolo? l-am întrebat.

Întâlnirea mea era programată pentru data de paisprezece.

— Aș putea fi acolo încă de luni, pentru ședința de marți dimineață, mi-a răspuns el.

— Exact atunci vin și eu.

— Păi... — aici a făcut o pauză ca să-și dreagă vocea — crezi că ar trebui să stăm la același hotel?

— Absolut!

— Bine, atunci mă ocup eu de asta.

Depărtarea de ambianța existenței noastre de zi cu zi ne-ar fi dat libertate ca să ne gândim dacă să facem pasul următor. Restul săptămânii a trecut în zbor. Nu m-am văzut cu Bernie, dar am discutat pe scurt cu el despre aranjamentul de la hotel. Stăteam la Willard InterContinental Washington, unde urma să aibă loc consfătuirea lui Bernie. După ce am prins zborul expres Delta din La Guardia, am sosit la hotel devreme, luni dimineață. Aflat la câțiva pași de Casa Albă, hotelul îi găzduise pe absolut toți președinții Statelor Unite, începând din anul 1840. Atât strofele „Imnului de luptă al Republicii“, cât și cuvintele discursului „Eu am un vis“, al lui Martin Luther King, fuseseră scrise între zidurile sale cu aură de legendă.

Mă simțeam neliniștită și incitată când taxiul a oprit în fața hotelului. Fațada placată cu calcar și teracotă a clădirii, forma ei triunghiulară și arhitectura neoclasică îmi evocau imagini ale Flatiron Building, „Blocul Fier de Călcăt“, din New York. Coloane țâșnind spre înalt și pardoseli de marmură

lustruită m-au înconjurat din toate părțile când am pășit înăuntru prin ușile turnante din sticlă. Atmosfera zumzăia de entuziasm în ziua aceea. Se semnaseră Acordurile de la Oslo între Palestina și Israel, iar ceremonia publică oficială cu Yasser Arafat și Yitzhak Rabin avusese loc la doar câteva străzi distanță de hotel.

După ce m-am cazat, am căutat ascensoarele și am urcat în camera mea. Ambianța interioară la Willard era adorabilă. Draperiile din catifea roșie alcătuiau un fundal spectaculos pentru tapițeria din brocart crem cu auriu și așternuturile de-un alb imaculat. Patul era dublu, aveam și un birouaș, iar cele două ferestre dădeau către cealaltă aripă a hotelului. Nu era cine știe ce, dar nu venisem acolo pentru privilegii.

Voiam să mă spăl puțin înainte de întâlnirea mea cu Bernie, dar fără să-mi ud părul. La vremea aceea obișnuiam să-l aranjez cu uscătorul, pieptănându-l pe spate. M-am decis să fac o baie și să mă relaxez. Sentimentul de anticipație al serii mult așteptate crescuse cu fiecare zi, din clipa în care ne făcuserăm planurile. Nu discutaserăm concret despre ce-ar fi urmat să se întâmple, dar era evident spre ce ne îndreptăm. Stând cufundată în apa din cadă, am cugetat la cât de straniu ar fi să mă culc cu un bărbat care inițial nu mă atrăsese fizic deloc. Bernie avea un aer de timiditate blajină care pe mine mă înduioșa. Iar partea cea mai fermecătoare era probabil felul în care mă făcea să mă simt. Cu Bernie, întotdeauna mă simțeam râvnită, dorită ca femeie, era o senzație care-mi insufla putere. Pe parcursul ultimelor câtorva luni, fiorul — euforia — tensiunii sexuale nu făcuse altceva decât să se intensifice treptat.

Plănuisem cu multă atenție ce anume voi purta în seara aceea, până la ultimul amănunt, inclusiv neglijetul pe care-l cumpărasem de la Bloomingdale special pentru după cină (de-atunci nu l-am mai îmbrăcat niciodată). Intenționasem să port niște chiloței din mătase bej, un maiou din mătase

bej și camizolul din mătase bej cu negru. Dar la curățătorie nu aveau maioul gata când m-am prezentat să-l ridic. În ultimul moment, a trebuit să-l înlocuiesc cu un maiou negru din mătase, ceea ce reprezenta o îndepărtare de la stilul meu monocrom obișnuit. Neglijelul cel sexy era negru și avea crăpături generoase în părți. Se încheia în față cu panglici de mătase. Mi-am zis că lui Bernie o să-i placă la nebunie.

Mă gândeam când și când la Ronnie. Mi-am dat seama că mă simt vinovată de faptul că mă culc cu Bernie. Dar, emoțional vorbind, mă simțeam deja despărțită de Ronnie. Ani de-a rândul mă ocărâse și mă umilise; încă nu puteam scăpa de durerea și furia pe care mi le provocase. Ce bine e să ai numai sentimente pozitive! Când Bernie m-a sunat în cameră ca să-mi spună că a sosit, eu eram deja îmbrăcată și-mi făceam ultimele retușuri de machiaj. Am convenit să ne întâlnim jos pentru cină. Mi-a trecut prin minte gândul că va fi o bine-venită ușurare să nu ne mai temem că s-ar putea să ne vadă cineva împreună.

Pentru așa o metropolă, New Yorkul este de fapt un orașel uluitor de mic. Părea să se întindă doar între Strada 57 și Strada 86 și de la Fifth Avenue până la First Avenue. Bernie și cu mine puteam fi recunoscuți cu mare ușurință în acvariul transparent care era zona Upper East Side. Ceea ce făcea aproape imposibil să ne ducem oriunde fără a fi văzuți. Depărtarea de casă ne permitea în sfârșit să mai răsuflăm și noi și să închidem ușa în nas restului lumii. Înainte să ies din camera mea, am agățat neglijelul în cuierul interior al ușii de la baie. Aveam emoții!

Mă întâlneam cu Bernie în Sala Willard de la parter. Era o sufragerie somptuoasă, demnă de un șef de stat. Pe mine m-a surprins decizia lui de-a cina la restaurantul hotelului. A doua zi, dimineață, avea o ședință de comitet la hotel; mai mult ca sigur că unii dintre participanți aleseseră și ei să se

cazeze la Willard. Pe Bernie n-a părut să-l preocupe ideea. S-a ridicat în picioare când m-a văzut intrând în sală.

— Mi-a fost dor de tine, Sheryl, a spus el, iar când s-a aplecat să mă sărute, am inhalat o boare ușoară de colonie dinspre el.

Bernie și cu mine ne-am așezat foarte aproape unul de celălalt, ținându-ne de mână pe sub fața de masă apretată. Vestimentația lui era cea obișnuită: costum bleumarin, cămașă bleu și cravată Hermès asortată. Purta butonii lui din fir de mătase împletit, iar pe deget, verigheta lui simplă din aur. Bernie avea mâini frumoase. Pielea îi era fină și moale, iar unghiile perfect manichiurate.

Ne-am delectat cu o cină romantică la lumina lumânărilor. La un moment dat, mie mi s-a făcut îngrozitor de cald; broboane de sudoare mi-au apărut pe frunte și mi s-au adunat între sâni. Ca să mă mai răcoresc, am luat un pahar rece și mi l-am apăsas pe față și pe gât. Bernie n-a părut să observe; chiar dacă a băgat de seamă, n-a scos o vorbă.

Eram în restaurant de vreo două ore când a sosit nota de plată. Eu anticipam agitată ceea ce va urma în restul serii și m-am trezit tremurând toată, în timp ce urcam cu liftul spre etajul rezervat oaspeților de seamă. Camerele noastre erau despărțite doar de un colț al coridorului.

— Aș vrea să-mi răcoresc puțin fața, i-am spus lui Bernie, apropiindu-ne de ușa camerei mele.

— E-n regulă, a zâmbit el și a dispărut după colț, pe hol.

Am avut senzația că nu trecuse nici măcar o clipă când am auzit un ciocănit în ușa de la intrare. Deschizând-o, l-am văzut pe Bernie.

— Pot să intru?

A pășit peste prag. Odată ajuns înăuntru, am stat un pic la povești, iar el a aruncat o privire de jur-împrejur prin încăpere.

— Stai puțin. Mă întorc imediat, a spus el.

N-aveam nici cea mai vagă idee unde se duce când a ieșit din cameră.

Câteva momente mai târziu, am auzit un ciocănit în ușa din camera mea. Deschizând-o, am dat ochii cu Bernie, care stătea de cealaltă parte, surâzând. Din câte se pare, rezerve două camere alăturate care comunicau între ele. El a remarcat că a lui era mult mai spațioasă decât a mea. Puțin îmi păsa. N-aveam de gând să plec nicăieri. Această cameră era zona mea de siguranță. Aici, puteam deține controlul.

Ne-am sărutat o vreme, după care m-am scuzat. Venise momentul să dau la iveală neglijoul.

Bernise se despuia se până la boxerii din mătase când mi-am făcut și eu apariția din baie. L-am găsit stând așezat, ca un vrăbioi stingher, pe marginea patului. Expresia încântată de pe chipul lui era edificatoare.

— Sheryl, ești superbă, a declarat el.

Nu-l mai văzusem niciodată fără cămașă. Arăta bine; nu era musculos, dar avea corpul bine întreținut. Bernie fusese un schior pătimaș în tinerețe și făcuse înot de performanță. Greutatea lui tindea să varieze — cu atâtea dineuri de binefacere la care se ducea. Veșnic trebuia să-și supravegheze dieta alimentară.

Mă simțeam sexy și puternică în cămășuța mea de noapte vaporosă. Înaintând în pas elastic spre Bernie, m-am cățarat peste el. Stăteam călare peste picioarele lui, în timp ce-i sărutam buzele fără grabă. Mă atâta teribil faptul că se simțea suficient de sigur pe el, încât să lase o femeie să ia inițiativa în materie de sex. Am presupus că era din cauză că reușise în viață prin propriile forțe și se simțea bine în pielea lui. De la bun început, reacționase pozitiv la tendința mea de a-l domina sexual; întotdeauna eram perfect sincronizați, în timpul maratoanelor noastre de sărutat. În timp ce-i mângăiam pielea dezgolită, pe Bernie l-a apucat brusc un spasm

violent, din cap până-n picioare. Aproape că s-a catapultat din pat, ca și cum un cutremur interior îi zguduise tot corpul.

— Bernie, ai pățit ceva? l-am întrebat, alarmată la gândul că s-ar putea să aibă o criză de inimă.

El a clipit des și precipitat.

— Nu, nu, sunt bine.

N-am vrut să fac mare caz de acest straniu episod. Destul de curând, el s-a liniștit și s-a purtat ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. În mod evident, atingerea mea declanșase vreun soi de reacție involuntară, un tic teribil, o convulsie de nestăpânit. De îndată ce ne-am reluat hârjoana sexuală, s-a întâmplat din nou. Trupul lui a zvâcnit iarăși, violent.

— Bernie, ești sigur că n-ai nimic? l-am întrebat eu.

— Da, Sheryl, totul e în regulă.

Ne-am întors la treburile noastre și nu ne-am grăbit deloc. Bernie era foarte senzual. Cred că l-a excitat teribil, când m-am suit pe el. Și pe mine mă excita, în egală măsură. Mângâierile noastre erau lente și familiare. Totul părea perfect confortabil. Nici vorbă de stângăcia la care mă așteptasem.

Înainte de Bernie, eu nu mai fusesem decât cu doi bărbați. Și totuși, mi-am dat seama că nu era prea dotat de la natură. Dădusem luminile la minimum în cameră și nu-i puteam vedea penisul, dar simțeam că mai rămâne loc în mine. Spre marea și plăcuta mea surpriză, am reușit să ajung la orgasm. Nu duceam lipsă de sex ca lumea în viața mea, dar de orgasm, da. Aici era vorba de defularea furiei și a frustrării acumulate timp de foarte mulți ani. A fost suprema încântare să mă eliberez de măcar o parte din această povară.

După, Bernie a rămas lângă mine și m-a ținut în brațe.

— Ești și tu una dintre acele femei cărora le place ca bărbatul să stea cu ele? m-a întrebat el.

— Nu, am râs eu.

Adevărul era că aveam nevoie să diger ceea ce se întâmplase. Trecuseră foarte mulți ani de când fusesem cu altcineva decât cu Ronnie. Realmente, n-aveam nici cea mai vagă idee cum voi reacționa.

Bernie și-a tras pe el boxerii de mătase și s-a ridicat ca să-și adune hainele. Oprindu-se în ușă, cu costumul frumos împăturit și atârnat peste braț, a spus:

— Mi-ar plăcea să-ți cumpăr o bijuterică.

— Bernie, n-am nevoie de cadouri!

Eram foarte fermă în privința acestui aspect al relației noastre. Nu mă interesau banii lui Bernie. Bineînțeles că puterea și succesul lui financiar mă ațâțau, dar nu banii lui se aflau în centrul de greutate al legăturii noastre.

Deschizând televizorul, am mai prins câteva minute din premiera emisiunii de noaptea târziu a lui Conan O'Brien.

— Niciodată n-aș fi crezut că voi avea propria mea emisiune la televizor, la fel cum n-aș fi crezut că Rabin și Arafat își vor da vreodată mâna, a glumit moderatorul de talk-show-uri.

A doua zi, Bernie și cu mine ne-am văzut fiecare de treburile lui. Nu l-am mai întâlnit cât am stat la Washington și ne-am întors la New York fiecare cu alt zbor. Când l-am revăzut pe Ronnie în seara aceea, eram toată zâmbitoare în interior.

Mă aflam la birou în ziua de miercuri când m-a sunat Bernie.

— Cum ai călătorit înapoi, bine?

— Da, am spus eu. Dar întâlnirea ta cum a mers?

— Foarte bine, foarte bine.

Ne mai despărțea doar foarte puțin timp de Roș Hașana, sărbătoarea Anului Nou evreiesc.

El a făcut o pauză îndelungată. Am auzit familiarul zgomot gălgâitor pe care-l scotea Bernie când își dregea vocea.

— OK, deci acum ai aflat și tu cum stă treaba cu mine, a îngăimat el în final.

A fost cât pe-acți să mă înec cu cafeaua. Știam exact la ce se referă. Bernie avea un penis foarte mic. Nu numai că era mai degrabă scurt, dar avea și o circumferință mică. Faptul că acum îmi atrăgea mie atenția asupra acestui lucru era foarte elocvent. În mod evident, îi provoca o stare teribilă de angoasă. Voiam să fiu atentă la modul cum îi răspundeam. Bărbații au o relație bizară și singulară cu penisurile lor.

— Nu s-ar zice că aș fi avut vreo problemă cu asta, i-am spus eu, atrăgându-i atenția că ajunseseam fără nicio dificultate la orgasm.

Îmi plăcea bărbatul acesta și nu voiam să-l văduvesc de bărbăția lui. Penisul lui mititel nu mă împiedicase absolut deloc să urc pe culmile extazului.

Tonul vocii lui mi-a dat de veste că se simțea ușurat.

— Trebuie să plec o vreme, mi-a spus Bernie.

El și Ruth plecau împreună cu proprietarul echipei New York Mets, Fred Wilpon, și cu soția acestuia, Judy, doi dintre cei mai importanți donatori ai multor organizații de binefacere din New York.

— Te sun eu, după ce mă întorc.

Conform spuselor lui Bernie, erau buni prieteni cu Wilponii. (Deloc de mirare, Madoffii erau „prieteni“ cu toți clienții lor.) Cu ceva timp în urmă, Bernie se lăudase că-i invitaseră într-o călătorie în patru, pentru a sărbători aniversarea a treizeci și cinci de ani de căsătorie. Bernie părea foarte fericit să investească „banii Wilponilor“.

După ce am pus telefonul la loc, mi-a trecut prin minte un gând absolut caraghios — mi-am amintit expresia aceea cu „mare sculă pe Wall Street“. Am zâmbit în sinea mea, întrebându-mă câți dintre cei care sunt socotiți „mari scule“ pe nemiloasa piață de capital, caută practic să-și compenseze niște dimensiuni fizice minuscule.

Și m-am mai întrebat dacă nevoia lui Bernie de a discuta pe șleau subiectul între noi doi își avea cumva originea într-un sentiment de nesiguranță. La pubertate, e perfect normal să ne comparăm corpurile cu cele ale congenerilor noștri. Băieții, mai ales, acordă mare importanță mărimei „echipamentului” lor. Nu li se pare nimic ciudat să discute despre mărimea propriului penis. Cine îl are foarte mic este adesea ridiculizat de ceilalți. Studiile au arătat că adulții de sex masculin continuă să se simtă inferiori, dacă au penisul mic, iar în unele cazuri, sunt convinși că nu-și pot satisface femeia pentru că nu au un membru mai mare. Aceste convingeri și optici negative pot duce la o lipsă de încredere în sine, care se poate reflecta în comportamentul de zi cu zi al unui bărbat. Nesiguranța izvorâtă de aici îi poate afecta modul în care face față stresului și, mai departe, rezultatele profesionale. Poate chiar să conducă la un caz moderat de depresie, provocat de credința celui în cauză că alte persoane, îndeosebi soția sau iubita, îl consideră nu prea bine dotat.

Studiile au ajuns la concluzia că, pentru un bărbat, a avea un penis mic este probabil mai rău decât a fi prea scund sau a încărunți foarte devreme. O analiză desfășurată de dr. Kevan Wylie și dr. Ian Eardley, la Clinica Porterback și la Spitalul Regal Hallamshire în Sheffield, respectiv la Spitalul St. James din Leeds, Marea Britanie, a ajuns la concluzia că „în proporție de circa 90 la sută, femeile preferă un penis mai gros, în detrimentul unuia lung”. Analiza, care se bazează pe rezultatele combinate ale unui număr de peste cincizeci de proiecte de cercetare internaționale pe tema dimensiunii peniene și a dismorfofobiei peniene („sindromul penisului scurt” — SPS), derulate încă din 1942, a mai constatat și că 85 la sută dintre femei se declară satisfăcute de mărimea penisului partenerului lor, comparativ cu doar 55 la sută dintre bărbații satisfăcuți de mărimea lor.

Bărbații cu această „problemă“ pot privi ca pe o adevărată tortură fiecare situație care îi obligă „să facă paradă“ de echipamentul lor natural. Să se schimbe într-un vestiar, să înoate, chiar și să facă dragoste — toate acestea pot deveni prilejuri de care ei se tem, mai degrabă decât să le facă plăcere. Ei sunt înfricoșați de ridicolul la care s-ar putea expune, atunci când au pentru prima dată relații sexuale cu o femeie.

În cea mai mare parte a timpului, pentru femeie n-are nicio importanță. Chiar și așa, bărbatului i se poate părea în continuare un obstacol de netrecut. Imaginea despre propriul corp are efect asupra stimei față de sine. Stima de sine are efect asupra personalității, a moralității și asupra eticii muncii. Ceea ce simți față de tine însuși determină modul în care interacționezi cu ceilalți. Multe lucruri au efect asupra respectului față de sine.

În cazul lui Bernie, mie nu mi s-a părut deloc că ar fi un om care să aibă probleme cu stima față de propria persoană. Reușise în viață prin forțe proprii. De obicei, acest lucru rezolvă de la sine orice probleme. Adevărat, era devorat de preocuparea pentru el însuși. Mie îmi trebuiseră vreo câteva luni ca să realizez că majoritatea conversațiilor noastre îl aveau ca subiect pe el. Și totuși, faptul că se simțise dator să pomenească de acest lucru pe mine mă lăsase gânditoare. Poate că se simțea presat de ceva, și acesta era modul lui de-a se defula.

Să fie Bernie un om cu adevărat sigur pe sine sau, de fapt, ascundea niște sentimente de inferioritate?

CAPITOLUL 11

Le-am povestit despre relația mea extraconjugală câtorva prietene foarte apropiate. Ele știau că sunt nefericită și mi-au încurajat dorința de-a explora o relație în afara căsniciei. Clipitul permanent din ochi al lui Bernie m-a inspirat să-l poreclesc „Winky Dink”⁵. Așa-i spuneam întotdeauna eu și prietenele mele când discutam despre aventura mea. Clipea tot timpul când era cu mine, dar nu chiar atât de des și de evident când erau și alții în jur.

— Vreau să-mi reamintești că nu-și va lăsa nevasta, i-am spus unei prietene.

Sentimentele mele pentru Bernie deveniseră mai profunde și nu voiam să-mi fac iluzii deșarte, pentru că pur și simplu nu avea să se întâmple niciodată.

⁵ În traducere liberă, „Pici Clipici”. Winky Dink a fost numele unui personaj animat dintr-o emisiune TV pentru copii, difuzată la sfârșitul anilor cincizeci în Statele Unite și socotită primul program interactiv din istoria televiziunii. (N.t.)

Mă gândeam foarte mult la Bernie. Îmi era dor de el, și câteodată mă trezeam reluând în minte momente din seara petrecută împreună la Washington. Eram teribil de revitalizată și perfect stăpână pe mine. Aveam un iubit foarte puternic și foarte special. Mă simțeam realmente în formă. Acum, că își lua medicamentele pentru ADHD, Ronnie începuse să observe aspecte din comportamentul meu care altădată îi scăpaseră. Într-o zi eram în bucătărie, pierdută în gânduri, când el a întrebat pe neașteptate:

— Unde ești?

Am o figură foarte expresivă și, uneori, port conversații interioare cu mine însămi. Probabil că mormăisem ceva, cu voce tare, fără să-mi dau seama, care lui îi stârnise interesul.

— O, nicăieri, am replicat și m-am dus să iau un suc din frigider.

Bernie îmi lăsa mesaje în căsuța vocală a noului meu telefon mobil. „Hei, Bernie sunt. Mă gândesc la tine. Abia aștept să ne vedem, cât mai curând.“

Pentru mine, sexul cu Bernie se dovedise a fi surprinzător de excitant. A fost o perioadă a explorărilor — în care am învățat cum să ne mișcăm într-un fel care să fie plăcut pentru amândoi. Dat fiind că petrecuserăm atât de multe seri împreună la hotelul Lowell, deja încercaserăm marea cu degetul, ca să zic așa. Adăugarea sexului în ecuație adusese cu sine un nou nivel de intensitate. Acum, când ne întâlneam pentru prânz sau cină, orice lucru foarte simplu, cum ar fi o sărutare furată în pragul restaurantului Shun Lee Palace, era o promisiune a lucrurilor care aveau să urmeze.

Mă simțeam atât de plină de viață! Era un sentiment care lipsise ani buni din existența mea. În loc de dragoste și romantism, avusesem parte de mânie și frică. Aventura cu Bernie mi-a oferit un debușeu pentru pasiunea rămasă atâta timp latentă în mine. Când făceam dragoste, parcă luam foc. Bernie era o supapă de descărcare pentru mine, cineva

cu care puteam să dispar timp de câteva ceasuri. Cineva care-mi vorbea cu blândețe, care-mi spunea lucruri drăguțe și care mă trata ca pe o adevărată doamnă. Era un bărbat mai în vârstă și se purta curtenitor. Îmi deschidea ușile, se ridica în picioare când mă vedea intrând în restaurant și niciodată nu era în pană de complimente. Bernie era oaza mea. Puteam fi foarte feminină, fără a abdica de la respectul față de propria-mi persoană. El a fost primul bărbat semnificativ din viața mea care nu m-a făcut să mă simt nelalocul meu sau vinovată de ceva. Viața era frumoasă.

În toamna aceea, Bernie și cu mine ne-am întâlnit pentru „cină” la hotelul Palace. El o trimisese pe Eleanor să facă rezervările. (Tot el mi-a povestit că Eleanor începea să se simtă prost. Îi spusese că se simțea teribil de jenată, apărând la hotel fără niciun fel de bagaj și plătind cu numerar pentru cameră. I se părea că lumea se uită „chiorâș” la ea.)

Bernie rezervase un mic apartament de la ultimul etaj al hotelului. Accesul oaspeților se făcea printr-un ascensor separat, cu cartelă. Camera noastră avea o panoramă superbă spre orizontul brăzdat cu siluete de zgârie-nori al centrului Manhattanului. Când am ajuns acolo, pe masă erau aperitive, vin și un aranjament de flori proaspete. Lui Bernie îi plăcea să se relaxeze de îndată ce intra în cameră. Din clipa în care se afla înăuntru, își și scotea pantofii și se trântea pe canapea. Nu eram decât noi doi acolo, deci putea în sfârșit să se destindă. Trecuse aproape o lună de la ultima noastră întâlnire sexuală, dar n-am sărit direct în pat. Am petrecut ora următoare mâncând și pălăvrăgind. Pe drumul spre hotel, decisesem să mă opresc la Bergdorf Goodman și să mă tratez cu un puf din parfumul meu preferat.

— Miroși nemaipomenit, Sheryl, a comentat Bernie. Dar ar trebui să fim mai atenți. Nu vreau să-mi miroasă hainele a parfum.

Bernie a vorbit puțin despre familia lui, iar eu i-am povestit că Eric plecase la colegiu și despre nou-diagnosticata „afecțiune” a lui Ronnie.

— De fapt, nici nu-mi prea pasă mie dacă are ADHD, m-am plâns eu iritată.

Îmi descărcam amarul și voiam ca Bernie să-mi confirme că am dreptate să mă simt nemulțumită. Când colo, el a sărit în apărarea lui Ronnie.

— Știi, ești căsătorită cu el de multă vreme, s-a sfătoșit el. Iar el are o problemă medicală. Chiar că ar trebui să-ți pese.

Nu mi-a convenit deloc. Nu asta voiam eu să aud — și mai ales nu din partea lui Bernie.

Stătea întins pe pat și mi-a cerut să vin lângă el și să-l frec pe spate.

— Ce-ar fi să vii tu încoace și să-mi faci un masaj, a spus. Era încă îmbrăcat în acel moment.

— Nu, i-am spus eu. Nu-mi place să fac masaj.

Nu acesta era motivul pentru care îl refuzam. Nu-mi plăcuse tonul pe care îmi vorbise. Nu suna suficient de mult a rugămintă. Nu că mi-ar fi dat el ordine mie, dar sunase ca o comandă. Sunase mai degrabă ca și cum ar fi vorbit cu o maseuză plătită pentru serviciile ei, și nu ca un iubit care-i cere ceva iubitei.

— Mai ales genul pe care-l preferi tu, am adăugat.

Bernie îmi povestise despre micul lui obicei. Îmi spusese că-i plac masajele „dureroase și în profunzime”. Zicea că, după spusele maseuzei, există o anumită psihologie în spațele preferinței unor oameni pentru acest gen de durere. Pe mine nu mă interesa interacțiunea de acest fel. M-aș fi simțit ieftină, derizorie să-i fac lui Bernie un masaj.

El a dat înapoi cu dezinvoltură. A spus pur și simplu „OK” când eu l-am anunțat că nu mă interesează.

În noaptea aceea, am făcut dragoste pentru a doua oară. Când Bernie s-a sculat ca să se ducă la baie, am

reușit să-l zăresc pentru câteva clipe în costumul lui Adam. Circumferința penisului său părea de ajuns de mică încât să încapă fără nicio dificultate într-un borcănel de miere cu o singură porție, ca acela de pe tava adusă de la room-service. Partea bună era că sexul oral ar fi fost floare la ureche.

— Mi se întărea mai bine când eram mai tânăr, mi-a spus Bernie după ce a revenit în pat. Aș vrea să putem fi împreună mai des, a adăugat, în timp ce ne mângâiam alene, întinși alături.

— Când prindem și noi ocazia să plecăm pe undeva? am întrebat eu.

După nouăsprezece ani de căsnicie, tare mi-ar fi surâs să călătoresc și eu, să văd lumea, să mă bucur de-o aventură amețitoare, plină de romantism.

— Sheryl, nu cred că asta se va întâmpla vreodată. Nu mi se permite să călătoresc singur. Nu se poate avea încredere în mine.

— Cum adică, nu se poate avea încredere în tine?!

El a ridicat din umeri și mi-a aruncat o privire care îl făcea să semene cu un puștan care le spune prietenilor săi că părinții l-au pedepsit să stea în casă.

— De ce?

— Păi, am fost cam nebunatic în tinerețile mele, când Ruth și cu mine locuiam în Long Island. Eu țineam un apartament în oraș și adesea rămâneam să dorm acolo, când lucram până târziu. Cumva, Ruth a bănuț că e ceva necurat la mijloc.

Bernie mi-a povestit despre nopțile dezlănțuite pe care le petrecea cu amicii lui de pe Wall Street. Se ducea să danseze cu alte femei la Salonul Persan, legendarul club de noapte care funcționa pe vremuri în hotelul Plaza.

— Probabil se poate spune că lucrurile o cam luaseră razna. După un timp, am ajuns la un acord tacit că eu nu voi

mai pleca nicăieri singur. Dacă mă duc undeva pentru mai mult de o noapte sau două, atunci Ruth vine și ea cu mine.

— Ai discutat vreodată cu Ruth despre activitățile tale „extraprofesionale“?

— Nu, niciodată nu le-am adus în discuție. Pur și simplu, a fost ceva de la sine înțeles. Partea amuzantă e că nu mi-am mai trăit viața așa de ani buni, a spus Bernie, luându-mi mâinile într-ale lui, un lucru pe care rareori cutezam să-l facem în public. Vorbesc serios, Sheryl. Tu ești altfel. Nu mă joc cu sentimentele tale. Țin la tine.

Acum îmi dădeam seama de ce el și Ruth se mutaseră în oraș după ce băieții lor terminaseră liceul. Ruth voia să stea cu ochii pe Bernie. Dacă ea îl suspecta de infidelitate, atunci dorința ei de a-și ține bărbatul aproape era perfect logică. Evident, aventura fantezistă pe care eu sperasem s-o pot avea cu Bernie nu va fi nicicând posibilă. Îmi imaginasem deja, cu ochii minții, cum ne vom furișa noi doi în Europa, cum vom sta la hoteluri de cinci stele și cum vom lua masa la restaurante ultraelegante. Acum era limpede că n-aveam să plecăm nicăieri.

Nu mă așteptasem ca Bernie să accepte să se supună unor restricții atât de drastice. Călătoria pe tot mapamondul cu Ruth. Erau plecați din oraș cel puțin jumătate din timp. Iar ieșitul la restaurant fără Ruth necesita o mulțime de explicații, ca să nu mai vorbim și despre planificarea logistică. La urma urmei, Ruth lucra și ea în firmă. Era peste tot: la birou, acasă. Bernie n-avea libertatea de-a se mișca după bunul plac în timpul zilei. Iar nopțile aproape că nici nu intrau în discuție.

L-am revăzut pe Bernie la hotelul Hilton de pe bulevardul Americilor din New York. Dat fiind că nu voiam să mai afle nimeni de „seratele“ noastre, cum numea el aventura pe care o aveam împreună, făceam eu rezervările, iar Bernie

îmi dădea banii înapoi. Uneori, nici măcar nu-i ceream vreun ban. Eram trup și suflet pentru egalitate.

Făcând eu însămi rezervările, luam cheia camerei în primire și puteam ajunge prima acolo, ca să intru la duș și să mă aranjez puțin. Îmi turnam un pahar de votcă cu gheață, din minibar, după care fumam puțină iarbă ca să mă relaxez. Mirosul de marijuana plutea încă în aer când Bernie a sosit, în seara aceea.

— A, și tu fumezi? a comentat el. Și Ruth. Își cumpără iarba de la cineva din firmă.

M-am mirat; n-aveam idee dacă el inventa sau spunea adevărul.

Bernie arăta stresat și m-a anunțat că vrea să facă o baie.

— Am avut o zi grea pe piață, a spus el.

(Bănuiesc că-i extenuant să te prefaci că execuți toate acele tranzacții.) Pe mine m-a izbit ciudățenia ca un om trecut binișor de cincizeci de ani să zacă într-o cadă de baie. Bernie mi-a explicat că face deseori baie; apa îl calmează. Eu făcusem deja duș și n-aveam chef să intru în baie cu el. Și dacă aș fi vrut, oricum n-am fi încăput amândoi în cadă. În timp ce el stătea cufundat în apă, eu am aprins una din lumânărilele parfumate pe care le adusesem și m-am așezat pe marginea căzii. Următoarele cincisprezece minute le-am petrecut sporovăind, eu stropindu-l din când în când, în joacă. După ce a ieșit din cadă, m-a întrebat dacă am ceva împotrivă ca el să fumeze un trabuc.

— Adică la fel ca unchiul Izzy?

— Unchiul Izzy? a repetat Bernie, părând nedumerit.

— Da. Unchiul meu Izzy fuma țigări de foi.

— Bine, lasă. Nu mai fumez.

Bernie fuma trabuc Davidoff. Dar nu în prezența mea. Bănuiesc că nu voia să fie comparat cu unchiul meu Izzy.

În ciuda diferenței de vârstă dintre noi (Bernie avea cincizeci și cinci de ani pe-atunci, cu unsprezece mai mult

decât mine), el se străduia mereu să fie în pas cu generația mea. Într-o seară, ascultam muzică în apartamentul nostru de la hotelul Lowell. Ascultam adesea muzică și, ocazional, dansam languros unul în brațele celuilalt. La radio s-a auzit vocea inconfundabilă a lui Mick Jagger.

— Am fost și eu odată la un concert Rolling Stones, s-a lăudat Bernie.

— De-al Stoneșilor, am râs eu.

— Poftim? a întrebat el, nedumerit.

— Ai fost la un concert de-al Stoneșilor, Bernie. Nimeni nu spune „am fost la un concert Rolling Stones“. Se spune „m-am dus la Stoneși“.

Îmi plăcea să-l tachinez.

Timp de mulți ani, Bernie și cu mine am vorbit întotdeauna pe 31 decembrie. Ne făceam o datorie de onoare din a ne ura reciproc un An Nou fericit. Întotdeauna spuneam că ne vom gândi unul la celălalt când va bate miezul nopții. El mi-a spus că, prin tradiție, el și Ruth petreceau Revelionul cu aceleași cupluri, în fiecare an.

În anul acela, Ronnie și cu mine am întâmpinat miezul nopții cu prietenii, la reședința noastră de țară din Connecticut. Viața devenise acum ceva mai ușoară, de când Ronnie lua medicamente. Medicația făcea să dispară schimbările bruște de dispoziție și iritabilitatea. Nu se mai înfuria atât de des, încât să-mi strice și mie toată dispoziția. Ieșea la iveală o cu totul altă fațetă a lui. Se purta frumos și lua lucrurile așa cum sunt. Era o latură a lui pe care eu o adoram. În glumă, le spuneam prietenilor apropiați că e „al doilea soț al meu“. Lui Ronnie îi plăcea să mă audă spunând-o.

Cea de-a patruzeci și cincea aniversare a mea se apropia cu pași repezi: nu mai erau nici trei săptămâni până pe 19 ianuarie, iar eu i-am amintit data lui Bernie.

— Aș aprecia mult dacă ți-ai aduce aminte și m-ai suna ca să-mi urezi la mulți ani, i-am spus eu.

Mă așteptam să mă caute, deși știam că probabil nu ne vom vedea în ziua aceea.

Ca să sărbătorim, Ronnie m-a dus să luăm cina la Harry Cipriani, restaurantul italianesc foarte la modă din incinta hotelului Sherry-Netherland. Mai fusesem acolo, cu Bernie, să bem ceva. Mă înnebuneam după cocteilurile lor Bellini cu nectar de piersici. Localul era la intersecția Bulevardului 5 cu Strada 59, chiar pe colț, peste drum de hotelul Plaza. Decorul interior îl copia pe cel al originalului, Harry's Bar, din Veneția, nu departe de Piața San Marco.

Aveam sentimente contradictorii când am sosit la restaurant în seara aceea. Eram pusă la patru ace, de braț cu Ronnie, decepționată însă pentru că Bernie nu mă sunase. Urmându-l pe șeful de sală spre masa noastră, mi s-a părut că recunosc mai multe chipuri în jur. Tocmai începeam să mă dumiresc ce se întâmplă, când am auzit pe cineva exclamând:

— Surpriză!

Ronnie invitase zece dintre prietenii noștri pentru o petrecere-surpriză.

Mai pe la începutul săptămânii, îmi cumpărase un ceas superb. Eu îi spuseseam ce anume îmi doresc, dându-i de înțeles că n-aș fi vrut să dau bani pe el. Ronnie a înțeles aluzia mea și a scos banii direct, nu prin contul comun, de pe un cec de bonus, așa încât prețul ceasului să nu apară pe extrasul cărții noastre de credit. M-am simțit nițeluș vinovată că dau voie dezamăgirii pe care-o simțeam fiindcă Bernie nu mă sunase să se amestece cu seara minunată pe care o plănuise Ronnie.

Spre surprinderea mea, în seara aceea la Cipriani lua masa Benjamin Netanyahu (cel care avea să devină de două ori premierul Israelului). Îi fusesem prezentată prin

intermediul activității mele de la Hadassah. M-am dus la masa lui ca să-l salut.

A doua zi, am primit un apel pocăit și plin de scuze de la Bernie. Mi-a spus că murise un prieten de-al lui, care-i fusese cavaler de onoare la nuntă. Eu n-aveam nicio posibilitate să verific; trebuia să-l cred pe cuvânt. Urma să mai stea în oraș doar vreo câteva zile. Și-a făcut timp să ne vedem vineri la prânz. În drum spre restaurant, se oprise la Tiffany's, iar când a sosit la hotelul Plaza ducea în mână cunoscuta cutiută albastră cu fundă albă a celebrului magazin. Înăuntru era o broșă micuță, de pus la rever, în formă de fundiță, din argint cu abanos, în stil art déco.

— Asta înseamnă că ne prindem unul de celălalt? am glumit eu.

Bernie a început să râdă.

— Păi, îmi arătau tot felul de stilouri.

— Bernie, mai bine asta decât un stilou.

Bernie a admirat ceasul primit de la Ronnie.

— Îmi place să colecționez ceasuri, a spus el.

— O, și Ronnie are un văr care colecționează ceasuri.

Bernie și cu mine ne-am delectat cu un homar delicios la prânz. În final, s-a dovedit a fi o adorabilă sărbătorire a zilei mele de naștere, chiar și cu întârziere.

După ce am plecat de la restaurant, Bernie a oprit un taxi. Stăteam amândoi pe Bulevardul 5, când l-am auzit fluierând asurzitor. Momentul acela a avut ceva care mie mi s-a părut incredibil de sexy. Iată un magnat financiar din elita mondială a bogătaşilor care are destule deprinderi golănești încât să poată ieși în drum ca să fluiera după un taxi.

Data următoare când l-am văzut pe Bernie, eram cu Ronnie. Ne duseserăm la un cinematograf din centrul Manhattanului, ca să vedem *Șase diferențe fundamentale*, și așteptam să intrăm înăuntru, când l-am zărit la coadă în spatele nostru. Bernie era realmente un cinefil înrăit, deși

spunea că nu-i plac filmele de genul *Listei lui Schindler*, care înfățișează suferință și situații îngrozitoare. La o adică, de fapt, cui îi plac? El era cu Ruth și câțiva prieteni. Afișa un bronz de zile mari și purta o jachetă de piele alb-cenușie. Întotdeauna se îmbrăca impecabil. Eu am dat imperceptibil din cap în direcția lui, iar el mi-a răspuns la fel. Și cu asta basta, am crezut eu. Când colo, m-am trezit cu el alături în momentul următor, dând mâna cu Ronnie și prezentându-se singur. A fost o mișcare defensivă. Acum nu mai era nevoie ca eu să mă duc spre el. Efectiv și eficient, înlăturase orice posibilitate ca el să fie obligat să mă prezinte lui Ruth. Începeam să văd că tot ceea ce făcea Bernie era perfect calculat.

— Ai făcut o treabă atât de bună pentru noi, îi spunea Ronnie lui Bernie. Ți sunt realmente recunoscător.

Ronnie și cu mine am intrat înăuntru. El s-a dus să cumpere floricele, iar eu, să caut locuri. Tocmai mă așezasem lângă culoarul de trecere, când iat-o pe Ruth, cu doi prieteni, scuzându-se ca să treacă pe lângă mine. Din toate rândurile, ea alesese să se așeze tocmai pe al meu. Mai să mă pierd cu firea. Din fericire, unul din cupluri s-a ridicat și s-a dus mai aproape de ecran. Ruth s-a dus să stea la balcon. Bernie nu era cu ea. Probabil plecase și el după floricele.

Firește că eram curioasă. M-am uitat la ea cum urcă pe culoar. Nu avea o alură prea feminină. Părea țeapănă, aproape masculină, cum urca scările spre balcon, în căutarea unui loc liber.

Bernie și-a exprimat ulterior surpriza față de înfățișarea lui Ronnie.

— Nu mi-ai spus că soțul tău e atât de arătos, a zis el. Eu par un bătrânel pe lângă el.

— Ba nu, Bernie, nici vorbă.

Niciodată nu știu ce să spun când lumea comentează pe seama frumuseții fizice a lui Ronnie. E un simplu ambalaj și doar o chestiune de noroc.

12

156

CAPITOLUL 12

Bănuiesc care-i geniul rău al sistemului său, dar, din nou, nu știu când a fost legal și când a devenit un joc piramidal; el vine în mod evident cu niște randamente foarte bune pentru investitori, iar ei le arată amicilor ce câștiguri grozave au obținut, ceea ce bineînțeles că e reclama perfectă pentru el. Inițial, eu n-am avut nicio legătură acolo, dar mi-au ajuns la ureche niște zvonuri cum că oamenii obțin niște câștiguri chiar foarte bune, iar eu eram interesat, normal, la fel ca alții, să obțin un câștig cât mai mare, era aproape ca o recompensă să poți obține permisiunea de-a investi prin el.

— Adam Cohen, fost trader la firma Madoff Investment Securities, vorbind la postul de televiziune CNBC în anul 2009.

Era în prima parte a anului 1994 când Bernie mi-a spus că el și cu Ruth își cumpărau o casă în Palm Beach. Se zicea că locuința îi aparținuse într-o vreme cuiva din familia Pulitzer, cei cu afacerile editoriale. Era pe canalul de navigație intracostier al Floridei, la nici doi kilometri depărtare de

exclusivistul Palm Beach Country Club, ai cărui membri erau și el, și Ruth. Acolo putea Bernie să se bată pe burtă cu elita bogată a Floridei.

Mergeam pe jos pe lângă Centrul Rockefeller când am auzit, fără să vreau, discuția la telefon a lui Bernie cu agentul lui imobiliar. Bernie s-a numărat printre primii posesori ai unui telefon celular. Mi-a spus că vrea să cumpere casa pentru că, după părerea lui Ruth, un om în poziția lui socială n-ar trebui să-și pună nepoții să doarmă în camera de serviciu a apartamentului lor de vacanță din Florida. Suna cam prețios, dar Bernie a insistat să mă convingă că nevasta lui nu era deloc o snoabă. El era chiar mândru de simplitatea ei — spunea că pe Ruth n-o pasionează hainele create de designeri celebri sau zorzoanele pretențioase, deși, dacă mă iau după tot ce-am citit, nu pare să fie deloc așa.

Eram eident conștientă că Ruth și Bernie trăiau pe picior mare, dacă nu chiar grandios. Apartamentul lor de lux, aflat la ultimul etaj al clădirii de pe Strada 64, era atât de mare, încât au pus să se facă un plan de amplasare care să indice poziționarea corectă și exactă a tuturor mobilelor din locuință. După un timp de la achiziționarea apartamentului de sus, el și cu Ruth îl cumpăraseră și pe cel de la etajul inferior și transformaseră enormitatea aceea de apartament într-un duplex.

Într-o după-amiază, am avut ocazia să-mi fac o idee exactă despre cât de mulți bani cheltuiau ei, de fapt. Bernie și cu mine vorbeam despre îmbunătățirile la care ne gândeam pentru apartamentul meu și al lui Ronnie de pe Strada 72. Bernie mi-a explicat cât de important este să cer oferte de preț de la cel puțin doi antreprenori.

— Eu am primit oferte care variau între șaptezeci și cinci de mii și o sută douăzeci și cinci de mii de dolari, când mi-am amenajat salonul mic de la intrare, a spus el.

Bernie era o adevărată enigmă. Cheltuia sute de mii de dolari, dacă nu chiar milioane, pe renovări și îmbunătățiri. Și totuși, puțin mai devreme, în aceeași lună, se plânsese de cât de mult a trebuit să plătească pentru jucăriile destinate nepoțelului lui, la un eveniment de strângere a fondurilor de la FAO Schwartz, renumitul magazin de jucării de pe Fifth Avenue. Se dădea în vânt să vorbească despre toate acele evenimente caritabile și pentru strângere de fonduri la care participa, iar în fraza imediat următoare, se văicărea de calendarul lui social atât de plin și de agitat.

— Tot ce-mi doresc e să pot sta și eu comod, în pantaloni scurți, cu un castron de cereale în poală, și să mă uit la televizor, a spus el odată.

Nu știu dacă vorbea sincer sau dacă era doar un mod de-a se împăuna, relativ la numeroasele reuniuni simandicoase la care participa.

Bernie și cu mine am continuat să ne întâlnim, ori de câte ori el era în oraș. Nu știu din ce motiv, n-am mai revenit niciodată la hotelul Lowell din momentul în care am început să facem sex. Multe dintre hârjonelile noastre se petreceau la hotelul Hilton din New York. Întotdeauna eram în dispoziție jucăușă când ne aflam împreună. Bernie avea părul moale și ondulat, iar mie îmi plăcea nespun să-mi trec degetele prin el și să i-l fac să stea de parcă era tapat.

— N-ai un pieptăn? m-a întrebat el într-o seară.

Stătea în fața oglinzii, aranjându-și reverele, când a observat dezastrul comis de mine în capul lui. Bernie era întotdeauna impecabil pus la punct; se ducea periodic la manichiură și pedichiură, iar părul și-l aranja frecvent la un salon de lux.

Arătând spre propria-mi coamă zbârlită, am spus:

— Ție ți se pare că părul ăsta arată de parcă a trecut un pieptăn prin el?

Amândoi am izbucnit în râs.

Bernie putea să fie și cam năzuros. Uneori, se văita că e obosit sau că și-a deranjat vreo vertebră „la dans“ ori mește-rind nu știu ce prin casă. Cred că era un pretext, ca să nu am pretenții.

— Să nu te aștepți la cine știe ce nebunii din partea mea astă-seară, îmi spunea. Am ieșit să dau cu niște vopsea galbenă pe treptele casei din Montauk și iar mi-am paradit spatele.

Partidele noastre de amor erau mai dinamice atunci când luam eu inițiativa. Bernie nu-și asuma rolul de agresor în pat, deși în lumea din exterior era prin excelență agresorul. Am simțit că acest om nu se dezvăluie în fața celorlalți. Nu părea să fie rafinat din punct de vedere sexual. Desuurile sofisticate nu prea-i spuneau nimic. Zicea că pe el îl interesează persoana mea. În mod evident, își făcea griji pentru mărimea penisului lui, altfel n-ar fi pomenit de acest lucru în ziua aceea, când am vorbit la telefon.

Într-o seară, după ce făcuserăm dragoste și el încă își trăgea cu greu sufletul, a spus:

— Tu ai să mă omori.

Am fost nedumerită, pentru că, deși mă simțeam foarte bine, eu n-aș fi spus despre zbenguierile noastre că sunt „dezlănțuite“.

— Ei, ce vrei, știu că ai cam îmbătrânit, l-am tachinat eu. Glumeam, dar în glasul lui s-a strecurat un ton mai serios.

— Nu mă refer la partea fizică, a spus.

Încă stăteam întinsă peste el, iar mâinile lui mi-au mângâiat cu blândețe spatele.

— Mă refer la planul emoțional. Ai să mă omori din punct de vedere emoțional. Țin prea mult la tine.

Altă dată, cum stăteam în pat, încă legănați de căldura dulce a clipelor de extaz, Bernie, cu vocea lui joasă și ușor răgușită, a spus:

— Sheryl, ești atât de frumoasă... ca un înger.

Văzând că mă pregătesc să obiectez, mi-a pus un deget pe buze, ca să mă facă să tac.

— Chiar și nefardată, tot foarte frumoasă ești.

Eu m-am ridicat în capul oaselor ca să mă dau jos din pat, iar el s-a întins spre mine. Urmărindu-mi cu palma rotunjimile trupului gol, a murmurat:

— Senzualitatea ta e un dar de la Dumnezeu. Nu toată lumea are parte de asta.

Eu am considerat că acest comentariu al lui însemna, de fapt, că Ruth nu era deosebit de senzuală. O spusese pe un ton atât de plin de regret. Cred că ar fi vrut ca Ruth să fie mai independentă, cu interese mai eclectice și mai sigură pe sine. Personal, cred că o găsea plicticoasă. Cred că între ei doi lipsea pasiunea. Pentru oricine care a fost căsătorit multă vreme, noul este nou, iar incitantul este incitant. Bernie și cu mine ne cunoscuserăm chiar înainte ca el să împlinească cincizeci de ani. Avea cincizeci și cinci când a început aventura noastră amoroasă.

În timpul „întâlnirilor” noastre de la hotel, stăteam așezați aproape unul de celălalt pe canapea. El era în boxeri; eu, într-o cămășuță cu bretele, verde-închis. Niciodată nu ne-am aventurat în chestii prea exotice. Într-o seară, totuși, eu am venit cu o sticlută de aromă lichidă Rush. Știam că bărbații inhalează această substanță în chip de afrodiziac și mă gândeam că ar putea fi amuzant să încercăm și noi. Bernie s-a cam supărat când am scos-o din poșetă.

— Chestiile de felul ăsta or să-mi provoace o criză de inimă, s-a strâmbat el.

Din clipa în care Bernie și cu mine am început să facem sex, eu am continuat să remarc niște comportamente care mi se păreau deconcertante. Întotdeauna clipea, cu ticul acela nervos. Am observat că o făcea mai des atunci când era numai cu mine, în intimitate. Unui om cu puterea și statutul

lui social era mai ușor să-i treci cu vederea excentricitățile de acest tip. Dar când făceam dragoste, nu numai pleoapele îi zvâcneau. Erau momente când tot trupul i se zguduia. Odată ce s-a obișnuit cu hârjoneala noastră amoroasă, n-a mai fost chiar atât de rău, iar pe mine nu mă mai speria. Totuși, era ciudat să faci dragoste cu cineva care pare să sughițe cu tot corpul.

Eram în taxi, într-o seară, când eu am abordat subiectul. L-am întrebat dacă nu cumva are sindromul Tourette sau vreo altă problemă neurologică.

S-a arătat indignat.

— Nici vorbă, n-am așa ceva, a stăruit el să mă convingă. Probabil am tresărit pentru că m-a durut când m-ai atins.

Știam foarte bine că nu fusese așa. Dar n-am vrut să încep cu el o dispută. Era limpede că subiectul îl incomodează, iar eu nu voiam să-i înrăutățesc situația. Nu voiam să mă cert cu el. Îmi plăcea bărbatul acesta și voiam să-i respect intimitatea.

Bernie îmi dăduse de înțeles că nu fusese niciodată la psihiatru. Cel mai aproape de o evaluare psihologică se aflase atunci când flirta cu o prietenă care era psiholoagă; ei doi se vedeau cu diverse ocazii sociale. Mi-a povestit că, odată, ea îi spusese că este „prea bolnav” ca să aibă o aventură cu el. Nu l-am întrebat niciodată ce anume o determinase pe femeia aceea să afirme așa ceva, iar el nu s-a oferit să-mi dea detalii. După toate aparențele, eu aș zice că sesizase anumite lucruri la el cât timp au fost prieteni. Fusese învățată cum să observe indicii revelatoare; eu nu beneficiasem de o asemenea instruire.

Bernie era meticulos și ordonat. Întotdeauna își agăța pardesiul sau paltonul în dulap și avea foarte mare grijă de îmbrăcămintea lui. A existat o ocazie în care a manifestat un comportament pe care eu l-am interpretat greșit drept o fobie. Îi era sete și se uita în jur, prin camera de hotel, după

un pahar cu care să bea apă. L-am privit cum ia un pahar în mână și-l examinează cu mare atenție. La început, am crezut că se uită după urme de buze, care să indice dacă-l folosisem sau nu. Dar pe urmă am văzut cum îl miroase.

— Ce faci acolo? Ți-e frică să bei după mine din același pahar? am chicotit eu.

— Da' de unde, nu fi prostuță. Voiam doar să fiu sigur că n-a rămas alcool înăuntru, mi-a explicat el.

Pe vremea aceea, eu dădeam pe gât votcă fără fasoane, de câte ori aveam ocazia. Știam că lui Bernie nu-i place să bea, dar începea să fie din ce în ce mai limpede că îi era frică să înghită până și-un singur strop de alcool. M-am întrebat care ar putea să fie cauza, dar n-am văzut niciun motiv să-l ches-tionez mai amănunțit. Acum, când mă gândesc, poate că lua cine știe ce medicamente care nu mergeau cu alcoolul sau, și mai probabil, credea în vorba aceea cu „ține-ți limba-n gură, ca să ai friptură“.

613

164

CAPITOLUL 13

Era cam pe la mijlocul legăturii noastre sentimentale, când Bernie și-a declarat dragostea pentru mine. Ne aflam la hotelul Hilton și către finalul serii noastre împreună. De obicei, petreceam trei-patru ore pălăvrăgind, mâncând și făcând dragoste. Eu tocmai îmi făceam ultimele retușuri, iar Bernie, gata îmbrăcat, își scotea haina din dulap. Se pregătea să iasă pe ușă, când brusc s-a întors să se uite la mine.

— Sheryl, știi că te iubesc.

Eu țineam enorm la Bernie. Dar nu-l iubeam. Știam că nu va exista nicicând un al doilea act al acestei relații. El n-avea s-o părăsească niciodată pe Ruth. Iar eu eram măritată cu Ronnie. Privirile noastre s-au întâlnit și gura mi s-a lărgit într-un surâs.

— Noapte bună, Bernie, am șoptit eu.

După ce el a plecat, am stat o vreme acolo, savurând sentimentul. Aveam patruzeci și cinci de ani și eram în cea mai bună formă. Aveam o slujbă fantastică. Călătoream prin

lume, mă întâlneam cu lideri mondiali și-l aveam pe acest bărbat, extrem de influent, absolut topit după mine. Mă simțeam puternică. Tocmai îmi spusese că mă iubește. Legătura dintre noi îmi oferea un sentiment de încredere și respect față de mine însămi. Pentru o clipă, mi-am îngăduit să visez cum ar fi dacă aș trăi lângă Bernie. Avea putere și prestigiu și mă adora.

În timpul unei mese la restaurant, și-a declarat sentimentele pentru mine chiar și în fața chelneriței care ne servea, la Aquavit, localul scandinav cotate printre cele mai bune din New York. La vremea aceea, restaurantul ocupa fosta casă a lui Nelson Rockefeller de pe Strada 54 Vest; o cascadă artificială magnifică era punctul central de atracție al sufrageriei principale.

— Nu-i așa că arată formidabil? i-a spus Bernie chelneriței, când aceasta a sosit să ne ia comanda de băuturi. Mă are la degetul ei mic...

M-a surprins cât de mult o angajează în conversația noastră. Bernie nu era atât de cunoscut pe-atunci. Dar intimitatea mea era tot atât de importantă ca și a lui. Amândoi dețineam poziții sociale însemnate. Niciunul dintre noi nu-și dorea să fie dat de gol.

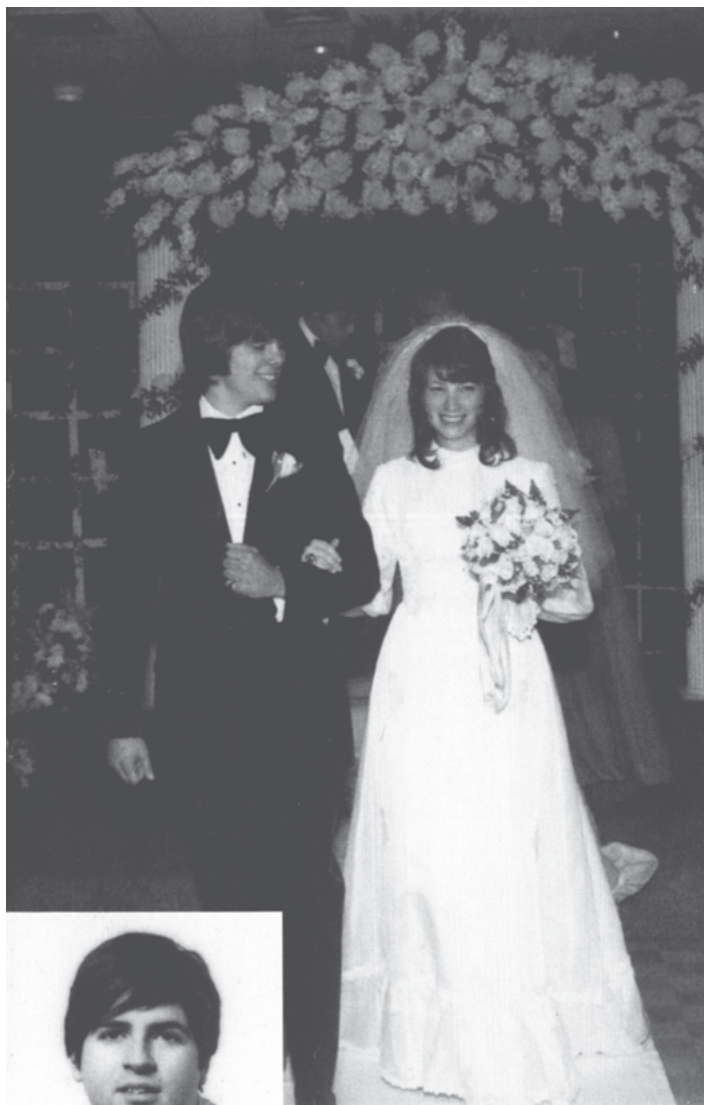
Mai târziu, în cursul mesei, discutam despre viitorul relației noastre, când Bernie m-a surprins din nou, cu încă o declarație.

— Nu merit tot ceea ce am, a afirmat el. Nici pe tine nu te merit.

— Bernie, de ce spui una ca asta? l-am întrebat.

Mă lăsase perplexă. Oamenii care s-au ridicat prin propriile mijloace socotesc, de obicei, că ei merită tot ce posedă, din moment ce au trudit din greu pentru ceea ce au obținut.

— Nu știi, mi-a răspuns Bernie rușinat. Pur și simplu, așa simt.

Sheryl și Ronnie la nunta lor, în 1972.
Prin amabilitatea lui Sheryl Weinstein

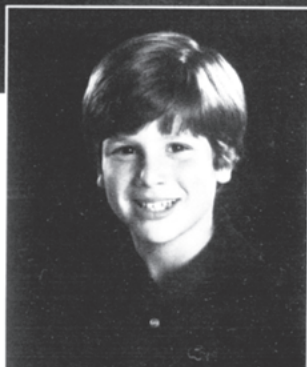
Iubitul din colegiu al lui Sheryl, Joey, în 1969
Prin amabilitatea lui Sheryl Weinstein

Birourile lui Madoff se aflau în celebra
Lipstick Building din Manhattan.

can Sheryl
Your friend at Bache should
the proper directing

Sheryl și Ronnie, dansând la
Bar Mitzvahul lui Eric, în 1998.
Prin amabilitatea lui Sheryl Weinstein

Fiul lui Sheryl, Eric, într-o fotografie
de școală, în 1985.
Prin amabilitatea lui Sheryl Weinstein

Sheryl, pe când era director financiar la Hadassah, împreună cu Christine Todd Whitman și o lucrătoare din sistemul sanitar.
Prin aabilitatea lui Sheryl Weinstein

Această fotografie a fost făcută în 1993, în Washington, D.C., când la acea vreme Sheryl și Bernie aveau deja o aventură. Madoff apare lângă Richard Grasso, președintele Bursei din New York (stânga), și fostul președinte al Comisiei pentru Securitate și Schimb David S. Ruder (centru), în fața Subcomitetului pentru Finanțe și Telecomunicații din cadrul Congresului american. *Associated Press*

The Lowell, un hotel cochet pe Upper East Side, unde Sheryl și Bernie au avut prima „întâlnire” oficială.

Portarul și ușa de la intrare în clădirea unde locuia Madoff, în Upper East Side din Manhattan.

Fred R. Conrad

The New York Times

Redux

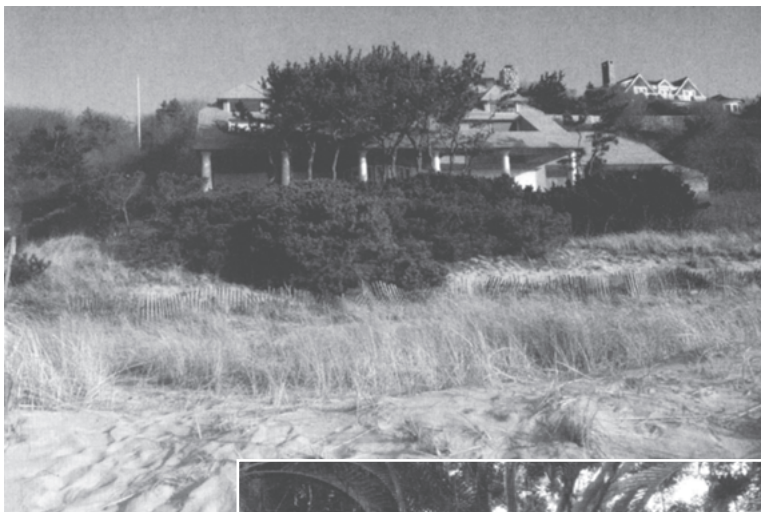

O vedere din stradă a clădirii din Manhattan în care Madoff și soția lui, Ruth, ocupau un uriaș apartament de lux.

Patrick Andrade

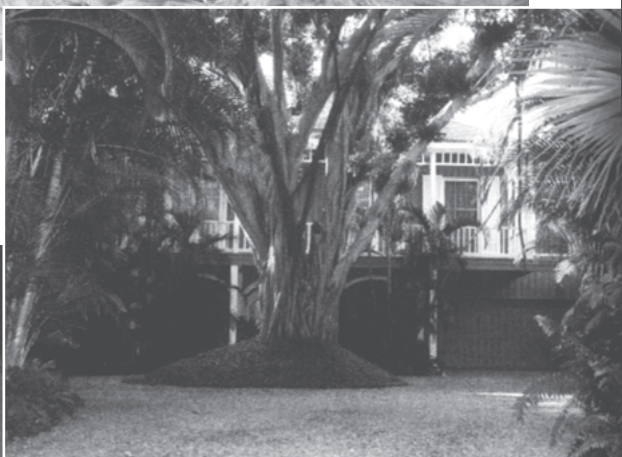
The New York Times

Redux

Casa de pe plajă din Montauk, New York, proprietatea lui Bernie și a lui Ruth Madoff, în valoare de aproape trei milioane de dolari.

Associated Press

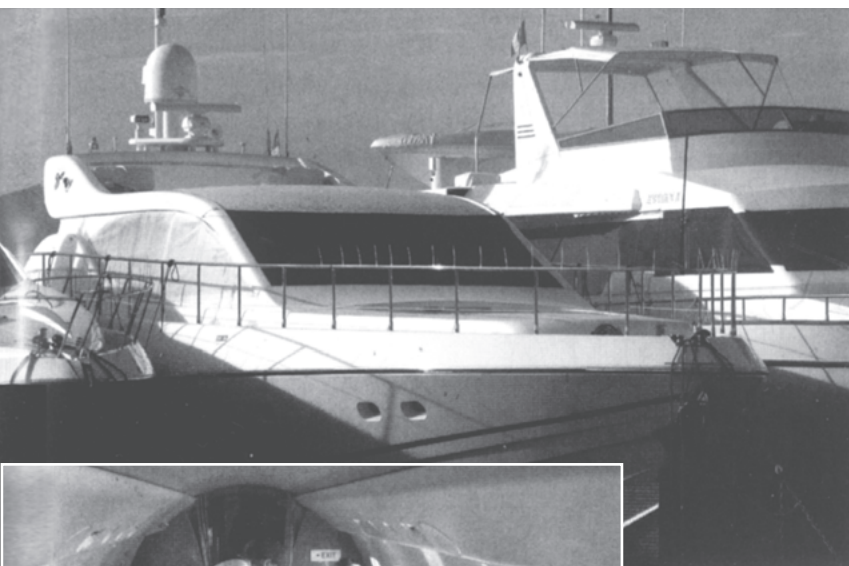
Vila lui Madoff din Palm Beach, Florida, în valoare de mai multe milioane de dolari.

Associated Press

Intrarea în vila lui Madoff din Riviera Franceză, în Cap d'Antibes.

Nora Feller The New York Times
Redux

Bull, unul dintre iahturile lui Madoff, evaluat la șapte milioane de dolari, ancorat într-un port din Antibes, Franța. Associated Press

Interiorul avionului personal al lui Madoff. Rex USA

Madoff în New York în 1999. Ruby Washington The New York Times Redux

Bernie și Ruth, la o petrecere lângă Cabo San Lucas, martie 2008. Rex USA

Madoff, intrând în Curtea federală pe 12 martie 2009, la New York.
Associated Press

Pe măsură ce lunile treceau, am început să mă enervez. În ultima clipă, Bernie mă suna ca să anuleze planurile. Cineva îi făcuse rost de bilete la concertul Barbrei Streisand de la Madison Square Garden. Altă dată, era în drum spre Florida.

— Care-i problema? Ce s-a întâmplat? am întrebat eu.

Mă îngrijora ideea că e ceva în neregulă. Bernie m-a informat că trebuia să se ducă la casa lor din Palm Beach, ca să supravegheze grădinarul cum tunde copacii.

— Poftim?! am exclamat eu, crezând că n-am înțeles bine. Și de ce trebuie să fii și tu acolo?

— Pentru că ar dura ani întregi să repara o greșeală de felul ăsta, s-a încăpățânat el.

Faptul că anula o întâlnire cu mine, ca să supravegheze emondarea grădinii, nu mi-a picat deloc bine. Nu-mi plăcea să fiu vioara a doua. Pe de altă parte, știam că niciodată nu voi ajunge pe locul întâi. Eu îmi supravegheam cu mare atenție agenda socială, astfel încât să nu fiu obligată să anulez ceva. Mie îmi venea mai ușor. La Hadassah, totul se învârtea în jurul întâlnirilor de zi și de seară.

Nu se întâmplase decât o singură dată ca eu să propun anularea unei întâlniri cu Bernie. Era în februarie 1994, iar zona New Yorkului fusese greu lovită de viscol.

Bernie a insistat să ne vedem, totuși. Când a sosit la hotel, mi-a destăinuit că fiul lui, Andrew, îl chestionase unde se duce, spunând: „Cine n-ar anula o întâlnire pe-o vreme ca asta?!“. Dintre cei doi fii ai săi, cred că Andrew îi semăna cel mai mult lui Bernie. Era tăcut și retras. Mie întotdeauna mi s-a părut că Mark era mai expansiv, la fel ca fratele lui Bernie, Peter.

Deși Bernie afișa o mare afecțiune pentru fratele lui, eu mereu mi-am pus întrebări despre relația lor.

Într-o zi, puțin înainte de Sf. Valentin, Bernie și cu mine am luat prânzul la hotelul Plaza. Stăteam într-un separeu, în

aripa care dădea spre Central Park South, când Bernie mi-a spus că Peter a venit la el și i-a spus că vrea să-și lase nevasta. Era nefericit în căsnicie și voia să divorțeze de Marion. „Un Madoff nu divorțează!” Bernie a fost foarte supărat și i-a tras un perdaf moralizator fratelui său, de să-l țină minte. Nu prea înțelegeam de ce-mi împărtășește tocmai mie această informație. Poate era modul lui criptic de a-mi da de știre că el n-avea nicio intenție s-o lase vreodată pe Ruth.

— Dacă eu aș părăsi-o pe Ruth, băieții mei n-ar mai vorbi în veci cu mine, a spus el. Tu nu ai același sentiment în privința lui Eric?

— Nu, am replicat eu. Eu niciodată n-am avut o asemenea impresie. Eu întotdeauna am simțit că Eric m-ar iubi oricum, indiferent ce s-ar întâmpla. Și că întotdeauna voi putea să contez pe el.

Bernie a fost foarte necăjit în ziua când l-am sunat la birou ca să anulez întâlnirea noastră de la prânz. I-am spus că începeam să am sentimente negative în legătură cu relația noastră. Nu-mi plăcea să tot aud ce făceau el și Ruth, unde se duceau și cu cine se vedeau. Viața lor era infinit mai fascinantă decât a mea, iar eu începeam să simt în inimă ghearele geloziei. Nu se potrivea deloc cu temperamentul meu.

Știam, în adâncul sufletului, că nu va fi niciodată mai mult decât era acum: o simplă aventură. Dar exista în mine o parte care mă făcea să mi-l doresc pe Bernie numai pentru mine. Voiam să fiu eu vioara întâi.

La început, aventura noastră a fost extrem de ațățătoare. Întâlnirile noastre clandestine îmi umpleau toată ființa de un freamăt adolescentin. Era ceva extrem de amuzant în a ne furișa ca niște spioni. Îi duceam de nas pe toți ceilalți. Pericolul era delicios, sexul căpăta un plus de intensitate. Ne purtam ca niște puștani necuviincioși și ne plăcea la nebunie senzația. Dar, după o vreme, a început să-și piardă farmecul.

Când ai sentimente puternice pentru cineva cu care nu poți să fii, până la urmă, acele sentimente se transformă din plăcute în dureroase. Într-un final, trebuie să alegi între plăcere și durere.

Bernie m-a întrebat dacă ne-am putea întâlni ceva mai târziu în seara aceea. Voia să mă vadă. Nu-i plăcea să audă cuvântul „nu”. Ne-am înțeles să ne întâlnim și să bem ceva la hotelul St. Moritz, în Central Park South. Aveau acolo un bar la parter, lângă holul de la intrare. Eu purtam bluza mea din mătase satinată, gri-argintiu, care lui îi plăcea atât de mult. Mi-a făcut un compliment din clipa în care m-am așezat la masă.

Bernie era agitat.

— Sheryl, mă ajunge stresul din urmă, a început el. Încep să mă simt lipsit de loialitate față de soția mea.

Nu-mi dădeam seama dacă era doar o mișcare defensivă din partea lui sau realmente așa se simțea.

— Lumea începe să pună întrebări despre felul cum mă port.

Am presupus că se referă la ticurile lui. Reușise să le țină sub control, înainte, dar acum, acestea se manifestau cu toată forța. Trepida și clipea mai tot timpul. Resimțea din ce în ce mai mult presiunea nervoasă, iar acest lucru îi afecta organismul. Un lucru pe care ajunsese să-l înțeleg în privința lui era că avea dificultăți în a face față tensiunilor.

— Înțeleg, am spus eu.

— Deci, crezi că ar trebui să ne oprim?

— OK, am zis eu.

— OK? Doar atât? Ce ușor mă lași să scap...

Era ultimul lucru pe care Bernie s-ar fi așteptat de la mine să-l spun. Nu cred că se potrivea deloc cu părerea lui despre sine.

— Da, am spus eu.

Dat fiind modul cum mă făcea să mă simt, relația aceasta a noastră nu merita efortul. În fond, nu se punea problema să trec mai departe la vreo existență plină de strălucire și grandoare. Aventura noastră fusese un lucru pe care eu îl încercasem, iar acum venise momentul să-i pun capăt.

Bernie rămăsese fără grai.

— Trebuie să plec, am spus eu. Am de rezolvat niște chestii la birou.

— Bine. Ne auzim curând, a spus Bernie.

Ridicându-se de la masă, m-a urmat spre ieșire.

N-a fost ușor să pun capăt relației, dar am trecut cu bine hopul. Aceasta era probabil prima oară, în toată viața mea, când făceam ceva ca mă protejez pe mine însămi, prin aceea că nu mă agățam de o relație în momentul când era cazul să ies din ea. Era pentru prima dată că plecam de la petrecere cât încă mă distram foarte bine.

După ce Bernie și cu mine am părăsit barul împreună, eu m-am întors la birou.

Peste câteva zile, Ronnie și Eric urmau să plece la schi împreună, în vacanța de primăvară a lui Eric. Ajungând acasă în seara aceea, am aflat că planul se schimbase. Acum se duceau la Cancún. Zăpada nu era bună de schiat în Utah. Așa că plecau în Mexic, ca să stea cu burta la soare. Suna bine, foarte distractiv. Probabil că m-aș fi dus și eu cu ei dacă mi-ar fi spus mai din timp.

În plus, Ronnie și cu Eric păreau nerăbdători să se bucure de o vacanță în doi, ca între tată și fiu. Medicația lui Ronnie părea să facă adevărate minuni pentru relația dintre ei. Iar eu nu voiam să fiu a cincea roată la căruță. Probabil că era mai bine așa. Aveam și eu nevoie de ceva timp, ca să mă împac cu ideea că relația mea cu Bernie s-a sfârșit.

Trecuseră câteva zile când Bernie m-a sunat la birou.

— Chiar nu există nicio cale să rezolvăm problema? s-a rugat el. Poate că reușesc totuși să plec. Poate reușim să ne ducem împreună undeva.

— Nu cred că există nicio cale, Bernie.

— Hai să ne vedem la prânz și să discutăm, m-a implorat el. Mi-e dor de tine, Sheryl.

N-a fost o ceartă. Eu îi oferisem lui Bernie o cale ușoară de-a scăpa. Dar se pare că el nu asta voia. Cu toată sinceritatea, cred că nici măcar Bernie nu știa cu adevărat ce anume voia.

Niciunul din noi doi n-avea de gând să-și strice căsnicia. În ceea ce mă privea, nu mai era nimic de adăugat.

P3

PARTEA 3

181

G.14

182

CAPITOLUL 14

Bernie căuta toate pretextele posibile ca să mă sune. Cu ceva timp în urmă, avusesem grijă ca toate interacțiunile mele profesionale cu el să fie reduse la minimum. Una dintre asistentele mele de la Hadassah se ocupa de transferurile bănești și de celelalte solicitări. Ronnie și cu mine eram mulțumiți de rentabilitatea consistentă pe care o vedeam la investițiile noastre personale. Ocazional, mai erau și pierderi. În cea mai mare parte însă, câștigurile se acumulau constant. Bernie obținea rezultate deosebit de bune când piața se arăta volatilă.

Verificarea extraselor de cont îmi mânca atât de mult timp, încât am angajat pe cineva să facă acest lucru în fiecare lună. Când mă gândesc, acum, la cât timp și câți bani am cheltuit ca să introduc în calcul toate acele tranzacții fictive, mă simt ca o proastă. Privind lucrurile în retrospectivă, probabil că, pur și simplu Bernie nu voia ca nimeni de la firma lui să facă programarea necesară pentru bilanțul lunar. S-ar fi consumat prea mult timp de muncă și ar fi fost nevoie

de implicarea prea multor oameni ca să genereze genul acela de extras. În continuare, nu-mi vine să cred că toate aceste situații de cont frauduloase, pe care în ziua de azi nu le poți folosi decât ca hârtie de ambalaj, se emiteau în fiecare lună cu tranzacții imaginare. Nu numai că Bernie habar n-avea să lucreze cu tehnologia, dar trebuie să fi fost nevoie de-o armată întreagă de oameni ca să se creeze atâtea tranzacții-fantomă, lună de lună, an de an. Numai așa se poate să fi fost generate aceste extrase, în timp ce Bernie călătorea spre diversele sale locuințe din toată țara și în Europa, timp de trei săptămâni la rând, ba chiar și o lună.

Simțind că aventura noastră se apropia de sfârșit, îl rugasem pe Frank DiPascali, mâna dreaptă a lui Bernie la firma de brokeraj, să se ocupe de conturile noastre personale. Frank era al doilea în ierarhie pentru partea de consultanță financiară a afacerilor lui Bernie. Ori de câte ori telefonam acolo ca să vorbesc cu Frank pentru o retragere sau pentru un transfer pe care aș fi vrut să-l fac, Bernie era acela care mă suna înapoi. Pe mine nu mă deranja. Nu voiam ca el să dispară de tot din viața mea. Țineam la el. Pe lângă asta, nicio dată nu m-am priceput prea bine să pun punct lucrurilor. La urma urmei, și-acum mai țineam legătura cu iubitul meu din facultate, Joey.

Era primăvară când Bernie și cu mine ne-am întâlnit să bem ceva la Harry's Bar. Spectaculosul decor în lemn și catifea al localului ocupa un colț din etajul al doilea, în hotelul Helmsley Park Lane de pe Central Park South. În meniul găseai cocktailuri exotice, cum ar fi Big Apple, o combinație ultratare cu votcă și rachiu de mere, și Lemon Drop — votcă, suc proaspăt de lămâie și Cointreau. Eu mi-am comandat vinul roșu obișnuit. Bernie a luat o Cola dietetică.

Am stat pe una din banchetele tapițate cu pluș, ținându-ne discret de mână și discutând cu voce scăzută despre posibilitatea unui rendez-vous în Florida. A reieșit

că eu mă duceam la Miami, ca să-mi vizitez cea mai bună prietenă, Carla W., în același timp în care Bernie o lua spre sud pentru o vacanță pe insula Fisher. El avea propriul iaht, cu care urma să vină dinspre Palm Beach, ca să viziteze niște clienți. Eu urma să-l sun după ce ajungeam la hotel, în Miami Beach. Atunci aveam să stabilem și detaliile finale.

Bernie s-a lansat din nou într-una din lungile lui discuții despre toți acei oameni interesanți și importanți pe care-i întâlnea.

— Nu mi-am dat seama că ai niște mânuțe atât de mici, a declarat el brusc.

— Mi s-a spus că am și o gură foarte mică.

— Asta n-am observat niciodată, a spus el.

Eu i-am surâs cu subînțeles. El a priceput mesajul și și-a dres glasul, încurcat. A fost o înțepătură răutăcioasă. Dar îmi plăcea, din când în când, să-l readuc cu picioarele pe pământ, când începea să se umfle prea tare în pene.

Aveam o rezervare la Fontainebleau, fabulosul complex hotelier de litoral oceanic de pe Collins Avenue. După ce m-am cazat, l-am sunat pe Bernie ca să văd cum stăm. El avea o zi foarte agitată. Ruth luase avionul înapoi spre New York. Nora lor tocmai ce le mai născuse un nepot. Dar Bernie nu putea să plece și el imediat. „Întreținea“ un client. Clientul căzuse în timp ce încerca să urce la bordul vasului. Se lovise rău și avea nevoie de îngrijiri medicale.

Bernie avea un vas de pescuit, din lemn, cu lungimea de șaisprezece metri, pe care îl botezase *Bull*. Firma Rybovich&Sons, faimoasă în toată lumea pentru ambarcațiunile de lux și de cea mai înaltă calitate pe care le făcea, construisese acest iaht în anul 1969. Bernie dăduse pe el 462 000 de dolari în 1977, când îl cumpăraseră. (Conform informațiilor din presă, vasul a fost permanent întreținut și era într-o stare perfectă atunci când autoritățile federale i l-au confiscat, în 2009.)

Bernie n-a ajuns la mine la hotel decât târziu în după-amiaza aceea. Avea guturai și se simțea cam indispus, drept care am sunat la recepție să ne trimită ceai fierbinte. Am rămas în cameră și am stat de vorbă. Mi-a povestit despre accidentul care se petrecuse ceva mai devreme în cursul zilei. Cățăratul la bordul ambarcațiunii lui de pescuit sportiv, special construită în acest scop, putea fi o operațiune dificilă, mai ales pentru unii dintre clienții lui mai în vârstă.

Nu știu cum am ajuns să discutăm despre propriul lui accident de navigație, cât pe-aci să-i fie fatal. Bernie susținea cu tărie că ceasul lui Rolex îi salvase mâna, precum și viața, într-o zi când era singur pe mare, în larg, și căzuse peste bord. Elicea îl tăiașe la mâna stângă, dar ceasul împiedicase paletele ascuțite să-i reteze venele de la încheietură. Ceea ce l-a salvat, în realitate, a fost faptul că făcuse înot în tinerețe și, deci, a fost în stare să ajungă singur la mal. Mi-a spus că făcuse atunci niște promisiuni. Eu am presupus că lui Dumnezeu, în timp ce înota spre uscat. Nu mi-a spus în ce constaseră promisiunile. Pe Bernie îl impresionase profund lungimea iahtului său. Odată s-a lăudat că vasul lui e mai mare decât cel al regelui Spaniei, lângă care se pare că stătuse la masă în timpul unui dineu, odată, când se vântura prin Europa. Eu i-am reamintit că regele era foarte probabil să aibă o flotă întreagă.

Nu mai stătusem de mult la soare, iar picioarele îmi erau albe ca brânza. Ca să mai ascund din paloare, îmi trăsesem pe mine o pereche de dresuri fără cusături, pe sub pantalonii scurți. Nici prin cap nu-mi trecuse că Bernie ar putea încerca vreun gest romantic. Dar, pe neașteptate, s-a întins și a început să-mi mângâie coapsa.

— Ce ai pe tine? a întrebat el, luat prin surprindere, când și-a dat seama că nu atinge piele goală.

— Ciorapi, am spus eu, continuând prin a-i explica despre picioarele mele prea palide.

— Nevastă-mea folosește cremă autobronzantă.

— Am încercat și eu. Nu-mi iese o culoare bună.

Până aici am mers în ziua aceea. Bănuiesc că, dacă n-aș fi avut ciorapi pe mine, se poate să fi mers și mai departe. Bernie și cu mine am făcut o plimbare pe plajă. Se făcuse târziu când l-am condus spre parcare. Venise cu microbuzul lui Mercedes și trebuia să prindă un feribot înapoi spre insula Fisher. Îmi era teribil de ciudă că trebuie să-i spun la revedere.

În general, suportam greu ruptura noastră. Decizia de a pune punct relației fizice nu a pus punct și prieteniei dintre noi. Chiar și după ce ne-am încheiat socotelile ca amanți, Bernie și cu mine am continuat să ne vedem și să vorbim la telefon la fel ca înainte. Legătura noastră emoțională rămânea foarte puternică. Și, cu toate acestea, îmi venea greu să aud ce făceau el și Ruth.

Eram deprimată. Aventura noastră durase ceva timp, iar în ultimii câțiva ani fusese un lucru pe care să-l aștept cu nerăbdare, un grăunte de încântare în viața mea. Strădaniile mele de-a da totul la spate se dovedeau anevoioase. Bernie, practic, nici nu m-a părăsit vreodată; pur și simplu, am încetat să mai facem sex, ceea ce a dus la diminuarea tensiunii și a stării de conflict, dar și a freamăntului incitant. Ca să mă ajute să trec hopul, începusem să iau antidepressive. Medicația avea însă și efecte secundare sexuale, despre care mie nu-mi spusese nimeni nimic, și era mai greu să ajung la orgasm cu soțul meu, iar libidoul, practic, mi-a dispărut. Terapeuta mea neglijase să-mi spună și cât de greu va fi să scot medicația. În momentul când am fost în sfârșit pregătită să reduc doza, am suferit simptome grave de sevraj. Cam în perioada aceasta, am decis să plec de la Hadassah.

Ronnie mi s-a alăturat în Florida după câteva zile. Am petrecut noaptea la Fontainebleau. A doua zi, am închiriat o mașină și ne-am dus la Boca Raton. Ne-am cazat la hotelul

Marriott din Boca Towne Center și am petrecut câteva zile vizitându-ne prietenii din Boca și pe socrii mei, care stăteau în Boynton Beach. A fost o călătorie agreabilă, iar Ronnie și cu mine ne-am înțeles foarte bine. Antidepressivul pe care-l luam reușea cumva să mai netezească asperitățile.

Odată reîntoarsă la New York, am rezervat un apartament la hotelul Hilton pentru convenția anuală Hadassah. Bernie și cu mine plănuiam să se întâlnim la hotel și să ieșim la cină. Lui Bernie îi era veșnic teamă că Ruth va afla. Acum, când mă gândesc, poate că ea știa ce se petrece — și nu mă refer neapărat la relația cu mine. Nu divorțezi dacă știi că poți fi dat de gol. Din clipa în care divorțul e pe rol, părțile trebuie să pună „cărțile” pe masă. Poate că spaima aceasta era cea care-i ținea în frâu pe toți cei din familia Madoff. De ce altceva s-ar fi putut teme Bernie cu atâta intensitate?

L-am întrebat pe Bernie dacă-i spusese lui Peter despre noi.

— Bineînțeles că nu, a ripostat el. Cum aș putea eu să-l dăscălesc că nu trebuie să divorțeze, iar pe urmă să-i povestesc despre aventura mea?

Când Bernie mi-a pomenit prima oară despre această discuție cu Peter, am presupus că-l sfătuisese pe fratele lui să nu-și strice căsnicia din rațiuni morale. Acum, în retrospectivă, mi se pare mult mai probabil ca rațiunile de afaceri să fi jucat un rol mai însemnat.

După cină, ne-am dus în cameră, iar eu l-am împins în joacă pe Bernie să cadă pe pat. S-a ridicat imediat.

— Nu pot sta pe pat cu tine, a bâiguit el.

— Păi, și-atunci, ce cauți aici?

Bernie era sfâșiat de impulsuri contradictorii. Avea un acces de vinovăție. Din nu știu ce motiv bizar, cu cât ținea mai mult la mine, cu atât mai vinovat se simțea în privința lui Ruth și a familiei.

— Mă gândeam că poate ne prostim și noi puțin, a spus el.

Era de parcă ar fi încercat să dea înapoi filmul relației noastre, spre zilele de început, ale flirtului nevinovat. Nu voia să renunțe la ceea ce avea, dar începuse să cedeze sub presiune. Mă pregăteam să spun ceva, când s-a auzit un țuit care-ți spărgea timpanele. Era alarma de incendiu. Ne-am uitat unul la celălalt, nevenindu-ne să credem.

— Ce facem? am întrebat eu.

— Stăm aici. Poate e numai o alarmă falsă.

A fost de toată groaza. Bernie și cu mine am rămas împietriți pe canapea. Urletul sirenei era asurzitor. Pe coridor se auzeau uși trântite și tropăitul celorlalți din hotel, reperezându-se spre ieșirile de urgență.

— Ce facem, stăm aici să fierbem în suc propriu? am întrebat eu.

Până la urmă, tuturor li s-a permis accesul înapoi în clădire. Dacă ar fi fost cu adevărat un incendiu, Bernie și cu mine ne-am fi prăjit probabil ca niște miei la frigare.

Seara noastră de la Hilton a fost ultima ocazie în care Bernie și cu mine ne-am aflat vreodată împreună într-o cameră de hotel. Eu încercam să fac ceva rațional, ieșind din relația noastră înainte ca aceasta să devină distructivă. Mă străduiam să găsesc o cale prin care să păstrez o relație profesională și o prietenie. Bernie continua să vorbească despre găsirea unei căi prin care relația noastră sentimentală să meargă mai departe. Când ne-am întâlnit data următoare să luăm prânzul la Shun Lee Palace, el m-a prins în brațe și m-a sărutat. Era greu pentru amândoi.

Eram la Plaza, luând prânzul, când Bernie a ridicat din nou în discuție posibilitatea ca noi doi să plecăm undeva împreună.

— Bernie, vrei să te termin complet din punct de vedere emoțional? am întrebat eu fără ocolișuri.

O expresie terifiată a trecut ca o umbră peste fața lui. Câteva clipe, a rămas mut, uitându-se la mine parcă fără să mă vadă.

— Fiindcă, dacă asta vrei, asta am să fac, l-am amenințat eu.

Bernie a dat înapoi în momentul acela. Dar n-a renunțat.

Chiar și după ce am căzut de acord să nu mai facem dragoste, nu era ca și cum am fi putut să încetăm să ne mai vedem. Eram împreună de ani buni; aveam o prietenie intimă și țineam cu adevărat unul la celălalt. În plus, firma lui Bernie continua să se ocupe de investițiile mele, iar lucrurile mergeau chiar foarte bine. La un anumit nivel personal, eu nu vedeam niciun motiv pentru ca prietenia noastră să se termine. Se prea poate ca Bernie să mă fi agasat, din când în când, dar adevărul adevărat era că n-aveam decât amintiri frumoase.

Îi acordam sută la sută încrederea mea.

615

192

CAPITOLUL 15

Eric fusese acceptat la Universitatea Cornell pentru semestrul de primăvară, iar eu îl convinsesem să-și facă transferul pentru cea de-a doua jumătate a primului său an de studii. Se simțea foarte bine la Universitatea Emory, deși materia de curs nu i se părea că i-ar pune în mod deosebit la încercare capacitatea intelectuală. Eu eram de părere că ar avea parte de o experiență mai bine echilibrată, ca tânăr student, la Universitatea din Ithaca, statul New York, care făcea parte din prestigioasa organizație Ivy League.

În vara aceea, Bernie i-a aranjat lui Eric să lucreze în firma lui de brokeraj. Făcea câte puțin din toate, uitându-se la traderi cum lucrează și dând o mână de ajutor atunci când era nevoie. Pe Eric nu-l atrăgea deloc atmosfera de tip „vulpoi bătrâni” — coteria profesională exclusiv masculină. Era încă foarte tânăr și nu se potrivea cu firea lui. Dar Bernie avea o mare slăbiciune pentru el. Îmi povestea mereu că fiul meu nu se dă în lături de la muncă și că întotdeauna e dornic să

ajute și să învețe. La câteva săptămâni după ce Eric începuse serviciul în firmă, Bernie l-a invitat să-l însoțească, împreună cu cine dorea el, la un eveniment simandicos. Lui Eric i-a plăcut la nebunie. Eu am fost un pic geloasă. Când l-am întrebat pe Eric cum s-a distrat, nu mi-a spus mare lucru — tipic pentru un băiat de vârsta lui.

Firma lui Bernie continua să funcționeze la etajele șaptesprezece și optsprezece din Lipstick Building când Eric și-a făcut acolo practica de vară. Abia mai târziu s-a extins Bernie, luând în stăpânire și etajul al nouăsprezecelea. Toate operațiunile legale se făceau la etajul optsprezece, iar schema Ponzi, așa cum știm deja, el o administra de la etajul al șaptesprezecelea.

În toamna anului 1995, participam la o ședință a consiliului consultativ financiar de la Hadassah, când cineva a ridicat din nou problema practicilor investiționale ale lui Bernie. La fiecare trei-patru luni, membrii consiliului analizau rezultatele și vedeau cât de mari sunt câștigurile pe care Bernie le aducea pentru Hadassah. Ratele rentabilității și investițiile în sine erau constant foarte bune, ceea ce făcea mai ușoară întocmirea bugetului pentru organizația noastră nonprofit. Dar întotdeauna persistau semne de întrebare. Fondul devenise mai mult decât consistent, iar noii membri ai consiliului, mai puțin dispuși să se încline în fața condiției puse de Bernie: „Fără întrebări“. Dat fiind ritmul constant în care el câștiga, ei insinuuau că poate metodele lui Bernie nu erau chiar atât de cinstite.

La vremea aceea, cam zece la sută din volumul titlurilor de la Bursa din New York se pare că treceau prin firma lui Bernie. Acțiunile pe care le alegea el și momentul când alegea să le tranzacționeze erau impecabile, de parcă ar fi avut o bilă de cristal în care putea să ghicească viitorul. Nimeni nu reușea să-și dea seama cum de-i ieșea lui totul atât de bine. Din nou s-au lansat speculații cum că Bernie

s-ar putea să „șunteze“, adică să folosească niște informații de analiză financiară înainte ca acestea să fi ajuns la cunoștința celor de pe piață. Am ieșit din ședința aceea întoarsă pe dos și timorată.

Înainte de weekend, am pus-o pe secretara mea să sune la biroul lui Bernie și să ne aranjeze o întâlnire. Stăteam pe terasa casei mele din Connecticut, la taclale cu prietenii, când el m-a sunat. Se întâmpla foarte, foarte rar ca partenerii mei de afaceri să mă caute acasă. Dar era tipic pentru Bernie. El chiar mi-a lăsat numărul lui de telefon fix, să-l sun la reședința din Montauk.

Am simțit un bolovan în stomac când mi-a răspuns Ruth, dar am cerut să vorbesc cu Bernie. Cred că-i dădea un fior pe șira spinării s-o pună pe femeia cu care avusese o aventură să sune și să vorbească cu nevasta lui.

— De ce vreți voi o întâlnire? m-a descusut Bernie. Cine urmează să vină?

Bernie n-avea absolut nicio rețineră să mă sune oriunde m-aș fi aflat. Într-o seară, am fost teribil de iritată când mi-a telefonat la apartamentul meu din oraș și i-a răspuns Ronnie. Eu nu eram acasă, iar Ronnie a zis, în glumă:

— Mda, se prea poate să aibă cineva noroc în seara asta.

M-am simțit îngrozitor când Ronnie mi-a povestit cum chicotiseră amândoi pe seama comentariului lui nesperios.

Ne apropiam de toamna anului 1995, când m-am dus la o întâlnire cu Bernie și cu membrii consiliului consultativ financiar, în Lipstick Building. Frank DiPascali se afla deja în sala de ședințe când am sosit eu, în dimineața aceea. Era prima oară când îl vedeam în carne și oase. Frank și cu mine aveam o relație cordială, chiar dacă numai prin telefon. Întotdeauna fusese amabil cu mine, iar eu n-aveam nicio nemulțumire în ceea ce-l privea. Ulterior, am aflat de la alți investitori că putea să fie un adevărat marțafoi. Din câte se pare, unul din rolurile lui în firmă era acela de a-i intimida

pe investitorii care puneau la îndoială strategiile de investiții ale lui Bernie. Dacă nu erai mulțumit, n-aveai decât să-ți iei banii și să-i duci în altă parte. Atitudinea lui agresivă, „ori-ori“, avea efectul scontat cu majoritatea oamenilor. Se temeau că firma nu va mai continua să investească pentru ei. Aparent, aceasta era metoda de intimidare folosită de Frank pentru a le închide gura investitorilor.

M-am simțit ciudat să fiu din nou în sala de consiliu, după toți acești ani. Aici începuse totul. De data aceasta însă, m-am așezat cu spatele la fereastră și am așteptat răbdătoare să sosească membrii consiliului. Au participat patru sau cinci în ziua aceea. Toți, oameni foarte cunoscuți și foarte respectați în lumea finanțelor. Se numărau printre cei mai buni profesioniști din domeniu, unii chiar cu averi personale importante.

Bernie a fost și el la întâlnire în ziua aceea, dar cea mai mare parte a discuției a purtat-o Frank. Vorbea cu un puternic accent newyorkez, dar a dat impresia unui om foarte bine pregătit când a descris tehnica folosită de firmă pentru investirea fondurilor Hadassah.

Membrii consiliului financiar au plecat de la întâlnire mulțumiți de ceea ce auziseră. Încă o dată, fondurile Hadassah au rămas la firma lui Bernie.

Interesant este faptul că unul dintre membrii consiliului consultativ, care făcea investiții prin propria-i firmă și care investise pentru Hadassah în trecut, participase și el la întâlnire. Ulterior, a testat metoda lui Bernie cu o parte din banii Hadassah, prin propriile lui canale de tranzacționare. Cu rezultatele în mână, el a spus consiliului că n-a putut să realizeze ratele de rentabilitate ale lui Bernie. Eu am considerat, la vremea aceea, că pur și simplu nu e atât de priceput și cu fler ca Bernie. N-avea acel simț fără greș al momentului și nici capacitatea lui Bernie de a „mirosi“ piața. Consiliul a gândit la fel și a încetat să-l mai folosească în calitate de

investitor, dând banii altei firme. În retrospectivă, e limpede că omul a fost cinstit. La urma urmei, el n-a scos rezultate din burtă.

Mult mai târziu, i-am povestit lui Bernie despre aluziile și comentariile făcute de unii dintre membrii consiliului financiar. Pe el n-a părut să-l deranjeze nici cât negru sub unghie. De fapt, n-a manifestat niciun fel de preocupare, cel puțin în exterior. Dimpotrivă, a insinuat că unii din membrii consiliului consultativ financiar, și exact aceiași care „făceau gălăgie“, fie aveau bani investiți în firma lui, fie veniseră la el ca să investească în numele vreunui client de-al lor. Am fost în același timp surprinsă și nedumerită. Dacă ei investeau prin Bernie sau încercau să devină investitori de-ai lui, ce rost mai avea să ridice semne de întrebare și să lanseze aluzii negative? N-avea niciun sens.

— De ce ai mai fi tu de acord să-i lași să investească în firma ta, din moment ce eu îți spun că astea sunt lucrurile pe care ei le comentează despre tine? am întrebat.

— Dă-i încolo, că sunt invidioși, a ridicat Bernie din umeri.

Mie mi se părea foarte stresant. Voiam să-i iau apărarea lui Bernie. Dar nu voiam să cad la mijloc. Până la urmă, am interpretat lipsa lui de reacție drept o atitudine realistă: așa-i în afaceri. Și nu mi-am mai bătut capul.

Ceva mai devreme, în același an, avusese loc o schimbare de gardă la Hadassah. Marlene P., fosta noastră trezorieră și cea cu care călătorisem la Paris în 1992, era președinta nou-aleasă a organizației. Întotdeauna o plăcusem pe Marlene și, la început, relația noastră a fost foarte bună. Dar, după ani întregi în care mă străduisem să le țin în frâu pe numeroasele noastre voluntare și să le determin să nu cheltuiescă prea mult (e așa de ușor să cheltuiești banii altor oameni!), începeam să resimt efectele surmenajului profesional prelungit. Mașinațiile psihologice de la Hadassah

începeau să semene teribil cu alte tipare distructive din viața mea.

După treisprezece ani de muncă în funcția de director financiar, am început să caut în jur și altceva ce-aș fi putut să fac. Ronnie demarase o revistă în toamna trecută și voia ca eu să fiu editorul ei. Felul cum descriesese el slujba mea o făcea să pară floare la ureche. Ca un galop de sănătate; voi avea un venit frumușel, cât să trăim confortabil, și fără să mă extenez — practic, va fi ca un fel de semipensionare.

Mi-am anunțat demisia pe data de 19 ianuarie 1997 (cea de-a patruzeci și opta aniversare a zilei mele de naștere), la o adunare generală a conducerii organizației, care a avut loc la hotelul Radisson din New Jersey, lângă Aeroportul Newark. După reuniune urma să plecăm cu toatele în Israel. Am continuat să lucrez la Hadassah până pe 31 martie. După care m-am mutat la noul meu birou din centrul orașului. Curând, am descoperit că Ronnie făcuse foarte puțină muncă de cercetare înainte de-a hotărî să devină proprietarul unei publicații de specialitate din domeniul echipamentelor industriale de spălătorie și curățătorie. Revista avea deja dificultăți când el m-a rugat să mă implic. M-am simțit dezamăgită. Dar eram hotărâtă să n-o las să capoteze.

Când am plecat de la Hadassah, acumulasem o mulțime de beneficii. Puteam încasa salariul pe doi până la trei ani, ca indemnizație de desfacere a contractului de muncă, și am pus cât de mult am putut în contul pe care-l aveam la firma lui Bernie. Ronnie și cu mine nu trăiam pe picior mare. Întotdeauna cheltuiserăm mai puțin decât câștigam. Începuserăm să economisim din clipa în care salariul meu începuse să crească. Tot ceea ce aveam pus deoparte Ronnie și cu mine era rezultatul unei vieți de muncă fără preget. A trebuit să plătim taxe de studii pentru Eric, în sistemul de învățământ privat, încă de pe vremea când băiatul nostru era

mic. În plus, era un copil de la oraș care în vacanțe se ducea în tabără, de asemenea plătită.

Amândoi am fost extrem de plăcut impresionați că, până și în perioadele când piața părea să primească lovituri grele, investițiile noastre la Bernie rămăneau sigure și constante.

După ce am plecat de la Hadassah, mie și lui Bernie ne-a fost mai greu să ne vedem. Nu mai aveam un motiv care să stea în picioare pentru a ne întâlni. În trecut, Bernie îi spusese mereu lui Ruth că se întâlnește cu „doamnele de la Hadassah“. Acum nu mai avea această scuză. Îmi lipseau momentele noastre împreună, nerăbdarea și emoția cu care le așteptam și legătura noastră de comunicare afectivă. Relația noastră se schimbaseră treptat în timp. Bernie și cu mine ne vedeam mai puțin, dar continuam totuși să ne ținem la curent. El mă suna din când în când, ca să-mi dea de știre că se gândește la mine. În continuare, eu n-aveam nicio problemă în a-l suna pe el când voiam să-i cer vreun sfat. Dacă se putea, ne întâlneam să luăm prânzul sau cina împreună. La un moment dat, mi-a mărturisit că are o problemă cu trombocitele. Mi-a spus că-și făcuse analizele de sânge și că nivelul trombocitelor lui era „în afara limitelor normale“. Mi-a mai spus și că făcuse niște promisiuni în fața lui Dumnezeu — și cred că acestea se refereau la noi doi. Trombocitele lui s-au întors la normal. Eu cred că problema fusese provocată de suplimentele nutritive pe care soția lui îl puneă să le ia și care îi dăduseră peste cap concentrațiile de celule sangvine. Tot timpul se aștepta să fie pedepsit. Pe mine m-a deranjat faptul că el încerca să dea vina pe relația noastră pentru problemele lui medicale.

— Nu face din mine motivul pentru care se ți întâmplă ceva rău, i-am spus eu.

Dezavantajul întreruperii relației noastre fizice a fost că am acumulat îngrozitor de multă pasiune refulată — atâta

emoție în stare primară și niciun debușeu pentru ea! Într-o seară, când Bernie și cu mine luam masa la hotelul Park Lane, i-am vorbit despre cât de frustrată mă simt.

— Tu cum faci față acestei lipse de pasiune? Nu ți-e dor de ea?

Știam că nu se poate să nu simtă și el, măcar în parte, ceea ce simțeam și eu.

A scos din buzunarul de la haină un carnețel, a zâmbit și l-a deschis la o anumită pagină. Prima însemnare care mi-a sărit în ochi a fost „MIA“. Alături era scris un număr de telefon. Am crezut că găsisese o fată pe nume Mia, care să fie noul lui „debușeu“. În final, s-a dovedit că MIA însemna Miami.

— De fiecare dată când mă duc la Miami, pot să sun aici. Femeia în cauză mă ajută cu „lipsa de pasiune“.

Mie Bernie putea să-mi spună tot ceea ce nu-i putea spune soției lui. Eu am avut impresia că se cam laudă, ca un păun care-și înfoaie coada. Avea o grămadă de orașe trecute pe pagina aceea. Erau cel puțin zece sau douăsprezece nume abreviate, cu numere de telefon alături. Nimic mai normal, mi-am zis în sinea mea, pentru cineva care călătorește atât de des.

— Mai am pe cineva care vine și acasă la mine, de două ori pe săptămână, pentru un masaj. Pot aranja să vină cineva și la tine, dacă vrei.

Din câte îmi dădeam eu seama, vorbea sincer, ca și cum voia realmente să mă ajute. Dar până în acel moment al relației noastre, eu n-avusesem habar de acele masajе pentru domni care-i plăceau lui, cărora li se mai spunea, eufemistic, și „masaje cu final fericit“. Mi-a dat de înțeles că maseuza îl aducea până la orgasm. M-a lăsat cu gura căscată sugestia lui de-a aranja „o mână de ajutor profesionistă“ și pentru mine.

— Nu, Bernie, nu vreau să aranjezi nimic pentru mine.

— Bine, cum vrei, dar poți să-mi spui oricând, dacă te răzgândești, a surâs el, vârând carnețelul la loc în buzunar. Dacă tu mă întrebi, de fapt, dacă mă mai culc cu cineva, răspunsul meu este nu. Ți-am mai spus, Sheryl, nu mă mai interesează așa ceva. Ai intrat în viața mea pe neașteptate, iar intensitatea sentimentelor mele pentru tine m-a prins cu garda jos. Înaintea ta nu-mi mai făcusem de cap cu nimeni, de multă vreme, iar acum cred că m-ai terminat de tot. Ruth, de bine de rău, are fidelitatea mea. Tu, draga mea, ai luat ce mai rămăsese din inima mea.

16

202

CAPITOLUL 16

Pe data de 11 septembrie 2001, m-am trezit fugind din toate puterile ca să scap cu viață, în partea de sud a Manhattanului. Ar fi cu totul imposibil să uit vreodată unde eram și ce făceam atunci când primul avion s-a izbit de turnul nordic al complexului World Trade Center. Ronnie și cu mine eram într-o mașină închiriată, în drum spre tribunalul din Lower Manhattan, ca să compărem în fața judecătorului, privitor la un proces al firmei noastre. Vremea era minunată. Abia ce ieșisem din pasajul Roosevelt și ne îndreptam spre tribunal, înspre vest, când, dintr-odată, Ronnie m-a atenționat să privesc în direcția Turnurilor Gemene. Vocea lui a căpătat un ton de uluială, pentru că ceea ce vedea el era sticla care zbura din ferestrele clădirii, milioane și milioane de cioburi sclipind în soare.

Când am ridicat și eu privirea, am văzut mingea aceea de foc, portocaliu-roșiatică, părând să reteze vârful turnului. Dar, odată cu mingea explozivă s-au răspândit în aer

și milioane de bucăți de hârtie, fluturând în lumina soarelui. În loc să-i spunem șoferului să întoarcă și să ne ducă înapoi acasă, noi am început să ne ciorovăim. Ronnie nu voia să mergem mai departe cu mașina. Spunea că vor fi prea multe mașini în zona tribunalului. Eu nu voiam să merg pe jos, fiindcă eram pe tocuri. Niciunul nu înțelegea enormitatea a ceea ce tocmai se întâmplase. Mintea noastră nu putea cuprinde ceea ce văzuserăm. Atunci am priceput și eu sensul expresiei „nu mi-a venit să-mi cred ochilor”. Mașina a mai înaintat câteva cvartale, după care am coborât să mergem pe jos pentru restul drumului. Trecătorii de pe stradă ne-au spus că turnul fusese lovit de un mic avion de pasageri. În timp ce ne apropiam de tribunal, am auzit o explozie și am simțit vibrațiile. Nu puteam vedea nimic, din cauza celorlalte clădiri înalte care ne blocau câmpul vizual. Ne-am uitat unul la celălalt și ne-am zis că probabil explodase fuzelajul. Nici prin cap nu ne trecea că fusese lovit al doilea turn. Am ajuns la tribunal, la doar șase străzi distanță de locul unde se desfășura groaznica scenă a atentatului, și așteptam să vorbim cu grefierul, când au început să evacueze clădirea. Avocatul nostru ne informase că urma să compărem în fața unui judecător exact în dimineața aceea. S-a vădit în final că procesul nostru nici măcar nu era pe lista de audieri din data respectivă.

Am luat-o la fugă pe Church Street. A fost prima și singura dată când am avut sentimentul că viața mi-e pusă în pericol. În mintea mea, mă gândeam că turnul nordic este pe cale să se prăbușească din moment în moment, și cine poate ști în ce direcție se va apleca.

Am rămas aproape de Ronnie, în timp ce sprintam ca nebunii — eu în pantofi cu toc înalt! — pe străzile din Lower Manhattan, vârandu-ne pe sub schele de construcție, în căutarea unui loc sigur unde să ne adăpostim. La un moment dat, ne-am despărțit și m-am temut că nu-mi voi mai vedea soțul niciodată. Mă simțeam de parcă aș fi fost brusc

transportată într-un film din acelea vechi, cu Godzilla, și voi sfârși în gura șopârlei uriașe, cu picioarele atârnându-mi pe-afară dintre buzele ei, dacă încetineam pasul.

Țin minte că mi-am zis în sinea mea: *Sheryl, oricât de deșteaptă ai fi, din asta chiar că nu știi cum să scapi!* Nu, nu era vorba despre panică sau disperare; mintea mea trecuse automat, și imediat, pe un mod de funcționare calat pe supraviețuire, în timp ce alergam pe străzi, încercând să dibui strategic o cale de ieșire. A fost o experiență care-ți schimbă viața; până și-n ziua de azi tresar și îngheț când aud un zgomot puternic.

Câteva zile mai târziu, m-am întâlnit cu Bernie la un restaurant de pe Strada 53, după colț față de biroul lui. A fost o întâlnire foarte emoționantă. La masă, i-am spus cât de recunoscătoare îi sunt pentru securitatea pe care o adusese în viețile noastre. Îi mulțumeam din tot sufletul că avea grijă de finanțele noastre.

— Nu fi prostuță, a spus el.

A părut jenat. Cred că laudele mele îl făceau să se simtă stingherit. A părut că vrea să schimbe subiectul. Acum știu de ce!

În anii din urmă, Bernie realizase randamente între 8,5 și 12-14 la sută. Cele mai bune rezultate le avea în perioadele de volatilitate a pieței, pentru că putea profita de urcările și scăderile bruște ale cotațiilor. Cu opțiunile de vânzare și cele de cumpărare, putea face bani și din acțiunile ale căror prețuri scădeau, și din cele care se scumpeau. De asemenea, părea să știe întotdeauna care cal va ieși pe primul loc. Își alegea la perfecție momentul. A vândut acțiunile AIG chiar înainte să se prăbușească. Uau, ce cronometrare perfectă. Uluiitor! Titlurile AIG aproape că nu mai valorau nimic, dar noi ne debarasaserăm de ele cu trei zile înainte, judecând după confirmările de tranzacție ale lui Bernie. Firește, acum știm că el le-a antedatat și că le-a printat post factum.

Pentru noi, investitorii lui, importante nu erau atât câștigurile foarte mari, ci faptul că aveam mereu rentabilitate. A fost o așa de mare ușurare să știm că el se dovedise destul de deștept încât să vândă titlurile AIG înainte de cădere...

Ani de-a rândul, Ronnie mi-a tot spus:

— Alții câștigă o groază de bani din acțiunile firmelor de înaltă tehnologie. Noi de ce n-o facem?

Iar eu îi spuneam ceea ce îmi spusese și mie Bernie:

— N-o să dăm lovitură cu cine știe ce câștig, dar nici n-o să ne trezim scoși pe tușă.

Majoritatea clienților lui Bernie erau oameni foarte conservatori. Oamenii se concentrează pe investitorii direcți, și nu pe investitorii indirecți.

În 2003, am pierdut-o pe mama. Noi două ne cam îndepărtaserăm una de cealaltă, după ce eu descoperisem că are o problemă cu jocurile de noroc. Cam în perioada în care eu am început să lucrez la revistă, am aflat că făcuse retrageri din contul ei deschis la firma lui Bernie. Sumele nu erau deloc neglijabile: de ordinul zecilor de mii. Într-un an, scoșese aproape 70 000 de dolari. Nu aveam nici cea mai vagă idee ce se petrece. Mama locuia într-un mic apartament din Long Island. Niciodată nu fusese cheltuitoare. Fuma și cam atât.

După moartea tatălui meu, Ronnie și cu mine o trimiseșerăm într-o excursie în Israel, unde ea se simțise nemaipomenit. Dar, din câte știam, nu mai făcuse și alte călătorii, așa încât nu puteam înțelege nici să mă tai, ce anume se întâmplă cu ea. Ceea ce am aflat curând a fost că mama mea, Edie Wasserman, contabilă, avea o problemă cu jocurile de noroc. Acesta era secretul ei cel tainic și întunecat.

Începuse ca o simplă distracție, cu sume foarte mici. După moartea tatei, începuse să-l viziteze pe Eric la colegiu și își făcuse un obicei din a se opri la rezervația indiană de

lângă Syracuse, ca să joace. Mai târziu, a trecut de la băgatul unui dolar în automatele cu manetă la fisele de douăzeci și cinci de dolari. Era fiorul de emoție, nerăbdarea de-a vedea rezultatul, senzația că face un lucru temerar. Se simțea importantă — *macher*, VIP-ul vorbitorilor de idiș.

Într-un weekend, s-a dus în Atlantic City și a câștigat o grămadă de bani. Dintr-odată, în fața casei ei din Long Island, au început să se alinieze limuzine lungi și lucitoare, iar cazinourile se întreceau s-o „cadorisească” permanent cu camere de hotel și mese la restaurant. Plângeam când am înfruntat-o la telefon:

— Mamă, nu așa m-ai crescut tu pe mine, m-am rugat eu de ea. Nu așa am trăit noi.

Ronnie și cu mine ne dăduserăm atâta osteneală ca să-i asigurăm un trai confortabil și securitate financiară.

— Mamă, totul este pregătit pentru tine. Îți poți permite să cheltuiești cât vrei, dar nu-ți poți permite să arunci pur și simplu banii pe geam.

— Ai dreptate, mi-a spus mama.

M-am simțit ușurată. Am continuat să-i supraveghez situația contului și am văzut că nu mai scotea bani. Am presupus că totul era în regulă.

Am fost distrusă când mama a primit diagnosticul de carcinom peritoneal primar — „fratele vitreg și rău” al cancerului ovarian, cum i se mai spune. Probabil era același tip de cancer agresiv care-o ucisese și pe bunica mea. N-am aflat despre a doua ipotecă pe casă a mamei, nici despre avansurile enorme luate pe cărțile de credit, decât după ce s-a internat pentru ultima oară în spital. La începutul anului 2003, cancerul îi invadase zona cervicală a coloanei vertebrale și două porțiuni din creier. Era la centrul medical de îngrijire paliativă aparținând de Universitatea New York. Părerea mea este că tumorile din creier i-au afectat mult judecata. Nu mai exista nicio speranță de tratament la ora respectivă, dar

mama nu știa acest lucru. Încerca să dea de-o prietenă de-a ei, ca să-i intercepteze corespondența. Se temea că eu voi descoperi situația ei financiară, în clipa când voi deschide pli-curile. Am început să văd facturile și extrasele de cont de la bancă, după care au pornit să vină cambiile. Mama încetase să mai retragă bani de la Bernie, dar, în schimb descoperise site-ul de credite rapide Ditech.com. Își ipotecase a doua oară casa, luase avansuri în numerar pe cărțile de credit. În săptămâna când s-a internat, a sosit o cambie pe 15 000 de dolari, iar aceste polițe semnate de ea au continuat să sosească și după ce a murit.

Era o femeie foarte onestă, deci trebuie să-i fi fost teribil de greu să păstreze acest secret.

Când bunica era pe moarte, mama a păzit-o în fiecare zi pe patul de spital. Eu voiam să fac același lucru pentru ea. În momentul acela, o trecuseră pe morfină. M-am așezat pe scaun lângă patul ei și am întrebat-o dacă poate să înțeleagă ceea ce spun. Ea a spus că da.

— Știi totul despre Atlantic City și știi totul despre bani, i-am spus. Tu și tata ați trudit din greu pentru banii voștri. Tu i-ai câștigat, prin munca ta, și sunt ai tăi, poți face cu ei ce vrei tu. Eu n-am nevoie de ei și nu-i vreau pentru mine. Tot ce-mi doream era ca tu să fii fericită și în siguranță. Știu foarte bine că oamenii nu pot fi fericiți atunci când pierd.

Mama era chinuită de remușcări. I-am simțit ușurarea, odată adevărul ieșit la lumină. Ba chiar a recunoscut că aveam dreptate.

Din fericire, îmi puteam petrece fiecare zi cu ea. Asta ne-a făcut să fim foarte apropiate. Când trebuia totuși să mă duc la birou, veneau Ronnie și Eric ca s-o vegheze. Ronnie a fost extraordinar.

Mama și cu mine am avut parte de o despărțire cu adevărat afectuoasă. Țin minte cum o așezam pe patul ei de spital, pe o parte, în poziția lingurii, și o țineam în brațe. Nu

voiam decât ca ea să știe că eu sunt acolo. Primea o doză mare de morfină; a murit pe 19 februarie 2003. Avea șaptezeci și șase de ani. A rămas o ființă puternică, independentă și plină de curaj, până în ultima clipă.

Dependența de joc a mamei mele — efectul, poate, al tumorilor din creier, a fost un lucru pe care eu am ales să nu i-l împărtășesc lui Bernie. El și familia lui se confruntau cu propria tragedie.

În timpul unei conversații la telefon, Bernie îmi mărturisise faptul că Roger, fiul fratelui său, Peter, fusese diagnosticat cu leucemie, în 2002. După ce a îndurat doi ani de chimioterapie și de radioterapie, de transplanturi cu celule stem și numeroase tratamente cu imunosupresoare, Roger s-a apucat să scrie o carte intitulată *Leucemia pentru fricoși*. Peter era înnebunit de supărare. Roger Madoff a murit apoi, în urma complicațiilor apărute la cel de-al doilea transplant. Avea treizeci și doi de ani. Bernie mi-a povestit că Peter devine tot mai evlavios, iar după moartea fiului său, a început efectiv să adune grupuri de câte zece bărbați, *minyan*, cum cere tradiția evreiască, pentru a se ruga în memoria lui Roger, la birou. Bernie a chicotit, ceea ce mie mi s-a părut o măgărie. În mod evident, Peter căuta cât de cât consolare. Bernie mi-a povestit și că propriul lui fiu, Andrew, fusese diagnosticat cu cancer limfatic non-Hodgkin cu celule de manta, iar o strănepoată, nepoata surorii lui, Sondra, avea și ea leucemie. Slavă Domnului, strănepoata lui s-a vindecat, iar Andrew a intrat în remisie. În ianuarie 2008, Andrew a devenit președintele Fundației de Cercetare a Limfomului, dar și-a dat demisia la scurt timp după arestarea tatălui său, în decembrie. Cam în perioada în care a fost diagnosticat fiul lui și i-a murit nepotul, Bernie a început să-mi spună că „se simte lipsit de energie“. Se ducea mai devreme la culcare și nu mai ieșea în oraș.

— Probabil că te simți deprimat, am spus eu.

La care el mi-a replicat:

— Nu.

Nu pot crede că nu era tulburat de ceea ce se întâmpla în familia lui. Mă gândesc doar că bărbații văd în depresie un semn de slăbiciune, considerând că, de fapt, deprimarea nu face altceva decât să-ți mănânce energia. În conversații ulterioare, Bernie mi s-a plâns că îmbătrânește și s-a văicărit că nimănui nu-i pasă de el. Mai târziu, când au apărut informații publice despre organizațiile caritabile de la care firma lui Bernie „furase”, printre ele nu se numărau fundațiile pentru leucemie și limfom, dar organizația Gift of Life, care se ocupa de înregistrarea donatorilor de măduvă osoasă, da.

Într-o zi, când luam prânzul, Bernie mi-a spus, destul de mândru, că i-a cedat lui Peter o mică parte din firmă. Mi s-a părut un gest generos față de fratele lui, până când am aflat că, practic, se referea la un singur procent. Trebuie să fi fost mai mult decât părea la prima vedere cuiva din afară. Dar atâta i-a dat Bernie lui Peter.

Fiica lui Peter, Shana, s-a măritat pentru a doua oară în 2007. Bernie și cu mine ne amuzaserăm copios împreună, în urmă cu câțiva ani, când anunțul despre prima ei căsătorie apăruse în *The New York Times*. Luam cina la Pierre într-o seară și el mi-a spus că nunta nepoatei lui va avea loc tot acolo. Îmi relatase esența unei conversații avute cu un prieten, care-l sunase ca să comenteze pe seama titlului deținut de Shana în firma lui Bernie. Amicul în cauză văzuse anunțul din ziar și i se păruse teribil de amuzant că o fătucă de douăzeci și șapte de ani îndeplinește funcția de responsabil cu controlul normelor legale la Bernard L. Madoff Securities. Noul soț al Shanei, Eric Swanson, fusese timp de zece ani oficial de rang mediu la sediul central din Washington al Comisiei Valorilor Mobiliare.

În toamna anului 2007, Bernie și cu mine am luat prânzul la restaurantul Brasserie din centrul Manhattanului. Inițial, n-am fost prea încântată să mergem acolo, fiindcă poate fi mare gălăgie. Deși nu eram decât noi doi, Bernie rezervase o masă de patru persoane. Aveam un întreg separeu la dispoziție, mare și spațios. În timpul conversației, eu am pomenit de croaziera pe care o plănuiam împreună cu Ronnie. În ultimii câțiva ani, începuserăm să călătorim. Pentru excursia de acum, urma să plecăm cu avionul în Thailanda, iar de acolo, cu vaporul spre Vietnam și mai departe, spre Hong Kong.

— Eu n-am fost niciodată într-o croazieră, s-a lamentat Bernie.

Ceea ce pe mine m-a făcut să zâmbesc, iar apoi chiar să izbucnesc în râs.

— Cum adică? Ai mai multe ambarcațiuni, nu una singură. Tu tot timpul pleci în croazieră, chiar dacă în particular, nu în grup organizat.

— Da, bine, se poate spune și așa, dar prietenii mei povestesc o grămadă despre croazierele lor.

— Păi, du-te și tu. Ce te oprește?

— Mă rog, dintr-un motiv sau altul, treburile continuă să fie aglomerate la birou. Credeam că voi putea și eu să mai răsuflu un pic. Dar sunt slabe șanse.

Am început să vorbim despre copii. El mi-a povestit că Andrew e pe cale să se despartă.

— Îmi pare rău să aud asta, am spus eu.

— Ba nu, e mai bine așa, mi-a replicat Bernie. Nevastă-sa e incapabilă de sentimente. E rece ca un bolovan.

— Ce păcat, am spus eu.

Bernie mi-a povestit că Mark se recăsătorise și că avea o fiică. Fetița mergea la grădiniță și se pregătea pentru o serbare de Yom Kippur. Bernie și Ruth se duceau s-o vadă.

Mi-am zis în sinea mea: *Ce grădiniță o fi aceea, în zona New Yorkului, care să organizeze o serbare de Yom Kippur?*

Cam pe la sfârșitul mesei, am vorbit puțin și despre Eric. Eu aveam o problemă care-mi stătea greu pe suflet în legătură cu fiul meu și i-am cerut sfatul lui Bernie. A fost unul din ultimele lucruri pe care le-am adus în discuție. Am șovăit îndelung. Cred că a fost singura dată, în toată relația noastră, când eu mi-am putut manifesta nevoia de-a obține ceva ce el putea să-mi ofere. Bernie m-a ascultat cu mare atenție. Mi-a spus să-l pun pe Eric să-l sune și să stabilească modul în care Bernie să-l trimită la niște persoane cu care fiul meu putea discuta anumite probleme de afaceri. În fapt, persoanele respective s-au dovedit a fi foarte utile. I-am fost recunoscătoare. Bernie mi-a spus în timpul prânzului că îi este realmente foarte dificil să se mai vadă cu mine. Cum să mai explice el faptul că ne întâlnim, când eu nu mai lucrez la Hadassah?

— De ce nu te duci înapoi la Hadassah? a glumit el.

Îmi făcea plăcere să-l văd și să facem schimb de noutăți. Ne consideram unul pe celălalt prieteni vechi.

Ultima mea conversație la telefon cu Bernie a avut loc în preajma zilei lui de naștere, în aprilie 2008. Eu l-am sunat ca să-l felicit. Mi-a spus că urmează să plece, timp de câteva luni, în Europa. El și Ruth își luau o vacanță prelungită.

— Te caut eu, după ce se termină vacanța de vară, a spus el.

Atunci a fost ultima dată când am vorbit cu el.

G.17

214

CAPITOLUL 17

Până în momentul acela fatidic, ziua de 11 decembrie 2008 decursese cum nu se poate mai bine. Ceva mai devreme, pe la începutul după-amiezii, îmi introdusesem în calculator cifrele de pe cele mai recente situații financiare primite de la Bernard L. Madoff Securities și văzusem că ajunseserăm în sfârșit acolo unde ne doriserăm dintotdeauna. Ardeam de nerăbdare să-i spun lui Ronnie că ne-am atins țelul financiar pe care ni-l fixaserăm cu atâția ani în urmă.

Ronnie și cu mine plănuiam o călătorie în Florida pentru săptămâna următoare. Ne duceam la nunta ficei uneia dintre cele mai vechi prietene ale mele. Abia așteptam să petrec un pic de timp cu amicii și să mă bucur de vremea mai caldă de acolo. În pregătirea călătoriei, aveam planificată o ședință de manichiură-pedichiură pentru ora cinci și jumătate, în după-amiaza aceea. Cam pe la cinci fără un sfert, m-am apucat să „închid prăvălia“. Urma să lipsesc de la

birou mai multe zile, așa că am început să-mi adun în geantă dosarele de care știam că voi avea nevoie.

Tocmai mă pregăteam să-mi sting calculatorul de serviciu, când a început să-mi sune telefonul direct. Am zâmbit, văzând pe ecran numărul de telefon al băiatului meu.

— Mamă, mamă, ai auzit ce-a pățit Bernie? m-a întrebat Eric.

Avea vocea stinsă și gătuită de neliniște. Într-o primă fază, m-am gândit că Bernard Madoff avusese un atac cerebral sau că suferise un infarct.

— Ce-i? Ce-a pățit Bernie?

Surâsul mi s-a evaporat, sesizând anxietatea din glasul lui Eric. Eram un pic îngrijorată, dar nu alarmată.

— Un prieten tocmai mi-a trimis pe e-mail un articol. Bernie a fost arestat.

— Stai, Eric, am spus eu, să nu ne pripim. Acum niște ani, SEC-ul l-a investigat și n-a găsit nimic dubios, absolut nimic care să-i poată fi reproșat. Tot timpul sunt cu ochii pe el. E ok.

Vorbele mele nu au reușit să-i atenueze temerile lui Eric.

— Bernie s-a predat singur.

Nu voiam să cred ceea ce auzeam. Nu se poate, trebuie să fie o greșeală. Instinctiv, m-am străduit să-l liniștesc pe Eric. Imposibil, ceea ce spunea el n-avea cum să fie adevărat.

— Mamă, îți trimit și ție pe e-mail articolul. Poți să-l citești singură, să vezi cu ochii tăi.

M-am uitat fix la ecranul monitorului, așteptând să apară iconița care anunță un mesaj nou. Mâna îmi tremura când am pus-o pe mouse și am dat click pe linkul spre *The Wall Street Journal*. Brusc, pe monitor a clipit poza lui Bernie, sub un titlu mare care suna așa:

*Broker de top, acuzat de fraudarea a 50 de miliarde de dolari.
Propriii fii îl denunță pe Madoff, după ce el le-a spus, se pare,*

că firma lui de consultanță financiară pentru bogătași era de fapt „un gigantic joc piramidal“.

— Cerule mare!

M-am lăsat moale în scaun, încercând să cuprind cu mintea inimaginabilul.

— Nu-i nicio greșeală, mamă, a gemut Eric. Totul a fost o imensă păcăleală. Banii... banii noștri... s-au dus.

Vestea era imposibil de priceput. Era de neînțeles. Bernie „investise“ banii familiei mele timp de peste cincisprezece ani. Acest om îmi era prieten drag de peste douăzeci de ani.

— Mamă, trebuie neapărat să trimiți un fax la biroul lui Bernie, chiar acum! Mamă, mamă, mă auzi? Trebuie să le spui să ne scoată banii! Mamă! Mamă!

Îl auzeam pe Eric cum devine frenetic la telefon, dar eram paralizată și abia dacă-i puteam răspunde.

— Scumpule, totul va fi bine, am încercat eu să-l liniștesc.

Deși eu nu simțeam acest lucru, instinctele mele materne au preluat conducerea, iar primul meu gând a fost: „Trebuie să-l liniștesc pe fiul meu“.

— Chiar acum le trimit un fax, am spus.

Bineînțeles că n-am făcut-o. Dar el era de neînduplecat.

Trebuia să închei discuția la telefon cu fiul meu. Trebuia să mă gândesc la ce aveam de făcut. În momentul acela, am decis să sun la firma Bernard L. Madoff Investment Securities. Nu mi-a răspuns nimeni. Mi-am zis că nu era nimic ciudat. În fond, trecuse de ora cinci, iar toată lumea plecase acasă până a doua zi.

Pentru o clipă, mi-a trecut prin cap să-l sun pe Bernie, pe telefonul mobil. Aveam numărul; era în memoria telefonului meu. El răspundea întotdeauna când îl sunam eu. Iar dacă nu putea să răspundă, mă suna el, imediat ce se elibera. Dar acum îmi era mult prea frică. Și dacă era adevărat ceea ce se spunea? Nu voiam să risc ca numărul meu să apară pe

evidența apelurilor primite. Bernie făcea obiectul unei anchete penale și, cu toate că eu nu știam absolut nimic despre ceea ce făcuse el, brusc mi-a fost teamă că, dacă îl sun, voi ajunge să fiu și eu cumva implicată.

Am stat acolo, la birou; dosarele pe care mă apucasem să le bag în geantă mi-au căzut din mâini și s-au răspândit pe toată masa. Simțeam că-mi explodează capul. Într-un vâlmășag amețitor de senzații, mi-am adus aminte de ziua aceea de iarnă din 1988, când l-am întâlnit prima oară pe Bernard Madoff. Știam că trebuie să-l sun pe Ronnie. În timp ce formam numărul lui de mobil, mă simțeam ca în transă. Ronnie era în mașină, întorcându-se acasă de la serviciu. Deși nu plângeam, glasul mi-era răvășit de emoție. Știam că n-are niciun rost să-l iau pe departe, așa că, atunci când a răspuns, am zis:

— Ronnie, trebuie să-ți spun ceva.

— Ce este? Ce s-a întâmplat?

— Bernie a fost arestat. Se pare că totul a fost o schemă Ponzi. Un joc piramidal.

A urmat o pauză, în care Ronnie a sesizat pe deplin întreaga semnificație a ceea ce-i comunicasem.

— Doamne-Dumnezeule! O, Doamne-Dumnezeule... În fine, măcar bine că n-a murit nimeni.

Și, într-adevăr, nu prea mai era nimic altceva ce-am fi putut să spunem, oricare dintre noi, în acel moment. Ronnie s-a oferit să treacă și să mă ia de la birou. Mișcându-mă ca un robot, am terminat de împachetat, mi-am anulat programarea la manichiură și am coborât la parter ca să-l aștept. Pe drumul între biroul meu de pe Strada 57 și apartamentul nostru din Strada 72, am ascultat la radioul din mașină emisiunile de actualități: peste tot, numai și numai subiectul Madoff. Stând acolo și ascultându-i pe reporteri cum readuc pe tapet detaliile care continuau să apară și încearcă să de-

scrie dimensiunile scandalului, sentimentul că sunt undeva în eter, afară din corpul meu, devenea tot mai puternic.

Ironia faptului că, doar cu o oră înainte, crezusem că Ronnie și cu mine ne-am atins țelul financiar de-o viață mă îmbolnăvea. Dar nici nu prea conta, de fapt, cât de mult pierduserăm, pentru că era totul. Întotdeauna e prea mult, să pierzi totul.

Mi-am lăsat capul pe spate, sprijinindu-l de tetieră, și am respirat adânc de câteva ori. Nu puteam nici să țip, nici să plâng. Am stat pur și simplu acolo, cu un milion de întrebări fugărindu-se prin mintea mea. „Cum vom supraviețui? Din ce vom trăi? Unde vom locui? Cum de nu mi-am dat seama? De ce n-a știut SEC-ul nimic până acum? Și cum se poate ca unica mea aventură sentimentală, în peste treizeci și șase de ani, să fie cu cel mai mare escroc din lume?”

Acasă, în seara aceea, după ce am socotit ce și cât ne-a mai rămas, ne-am simțit aproape de parcă ne murise cineva. De fapt, chiar asistasem la o moarte: a visurilor noastre, a ceea ce urma să ne aducă viitorul. Viața pe care crezuserăm noi că o vom avea se văzuse ștearsă de pe fața pământului, dintr-o mișcare. Secretul pe care el îl păstrase cu strășnicie strâns la piept, atâta timp, se transformase într-o otravă amară, care amenința să mă distrugă.

În ciuda amorțelii din capul meu, am revenit totuși la realitate. Nu ne mai rămăsese mare lucru. Făcusem o retragere în urmă cu vreo trei luni, deci vom avea bani să ne plătim impozitele. Mai aveam un cont cu ceva valori, în altă parte, nu cine știe ce, și asta era tot.

Venitul meu de la revista de specialitate pe care o editam împreună cu Ronnie scăzuse drastic în anul acela, pentru că firmele care-și făceau publicitate în paginile noastre încasaseră din plin efectul dificultăților cu care se confrunta economia americană. În așteptarea pensionării, Ronnie își redusese foarte mult volumul de muncă. Drept rezultat, și venitul

lui se diminuase. Cu câțiva ani înainte, luasem un credit cu dobândă redusă, garantat cu ipotecă pe apartamentul nostru, și-i dădusem banii lui Bernie ca să-i investească. Periodic, făceam retrageri din contul nostru de investiții ca să ne subvenționăm necesarul de bani lichizi, plata ratelor la ipoteca pe apartament și plata ratelor la creditul pentru o a doua locuință, pe care o cumpăraserăm într-un complex rezidențial destinat celor peste cincizeci și cinci de ani, în partea estică a insulei Long Island. Acum, fără sursa aceasta de venit și dacă munceam amândoi, abia dacă reușeam să plătim cele două credite ipotecare, darămite să ne mai per-mitem și chiria pentru spațiul meu de birou.

Stând în salonul meu de acasă și uitându-mă la televizor, unde emisiunile de știri povesteau a nu știu câta oară subiectul, îmi venea foarte greu să concep cum anume s-a putut întâmpla una ca asta. Declarațiile de activitate ale lui Bernie fuseseră analizate anual de Comisia Valorilor Mobiliare și de multe alte autorități competente și, cu toate acestea, nimeni nu sesizase nimic suspect?! Pe mine să mă fi întrebat cineva dacă s-ar putea întâmpla așa ceva, în mod sigur aș fi răspuns că nu. Dar, în mod evident, există un gol real în sistemul nostru de reglementare. Iată-l, în toată splendoarea, desfășurându-se în fața ochilor mei.

Ronnie și cu mine credeam că avem suficienți bani pentru pensie. Credeam că avem mai mult decât ne închipuiserăm vreodată că vom avea. Că ne atinseserăm obiectivul. Dar în ziua aceea am aflat că nu aveam decât credite de plătit și facturi. Conturile noastre de investiții erau în număr de șapte, inclusiv cele ale părinților mei și ale fiului meu. Zicala cu să nu-ți pui toate ouăle în același coș nu prea se potrivea în cazul nostru. Fuseserăm convinși că avem un portofoliu foarte diversificat, alcătuit și din acțiuni ale unor companii foarte stabile, și din titluri guvernamentale. Ideea de furt nu-mi trecuse prin cap niciodată. La urma urmei, câți

oameni au mai mult decât un cont de investiții la o casă de brokeraj?

În toți acei ani, Bernie ne trimitea tranzacții și confirmări care nu existaseră niciodată. Banii noștri nu se aflau în mâinile unui consultant de investiții, ci în administrarea unei firme de brokeraj al cărei proprietar și conducător efectiv, Bernie Madoff, funcționase ca președinte al pieței electronice extrabursiere NASDAQ timp de mai mulți ani. Nu era nicidecum vreun escroc de doi bani, un găinar mărunț de la colțul străzii, care te trage de mânecă să joci alba-neagra cu el. Deși, la o adică, poate că era, dar într-o supremă deghizare.

EP LOG

223

REALITY SHOCK

Când cineva aude că am fost victimele lui Bernie Madoff, prima întrebare pe care ne-o pune este: „Cât ați pierdut?“. Eu o consider și interesantă, nu numai indiscretă. În mod normal, nu-i întrebăm pe oameni nici câți bani au, nici câți câștigă — și-atunci, de ce atâta lume nu-și face nicio problemă să te întrebe câți bani ai pierdut? Mărimea sumei face ca pierderea să fie mai importantă? Faptul că n-a fost o sumă mare o face mai puțin importantă? Ceea ce unii oameni par incapabili să priceapă este că, în fond, contează cu ce ai rămas. Credeți-mă pe cuvânt când vă spun că e cumplit să rămâi, practic, fără nimic.

Știam cum mi s-a întâmplat mie, deci întrebarea nu era cum de s-a putut întâmpla, ci, poate, de ce. Cum a fost posibil ca Bernie să facă acest lucru vreme atât de îndelungată, fără să fie prins? Până în ziua de azi, mi-e aproape cu neputință să cred că acest om, pe care l-am cunoscut și la care

am ținut, a furat miliarde, și miliarde, și miliarde de dolari. Magnitudinea fărădelegii lui a fost și încă este de neînțeles.

Incapabilă să accept ceea ce ni se întâmplase nouă, ceea ce mi se întâmplase mie, am căutat o explicație cât de cât plauzibilă. Din cauza modului în care eu reacționam, Ronnie a crezut că îl apăr pe Bernie. Dar eu nu încercam să-i iau apărarea — pur și simplu, nu aveam sentimentele acelea intense de ură. Mă simțeam pierdută și confuză.

Ronnie și cu mine eram în stare de șoc. Erau prea multe lucruri de cuprins cu mintea dintr-odată. Mă puteam gândi la scuze pentru Bernie. Când l-am rugat prima oară să investească banii noștri personali, el nu-și putea asuma riscul de a mă îndepărta spunând că nu, iar dacă ar fi încercat să mă scoată din joc ulterior, nu-și putea asuma riscul ca eu să-i fac probleme vizavi de Ruth. Nu că mie mi-ar fi putut trece vreodată prin cap să fac așa ceva — până acum. Dar chiar așa, de ce m-aș obosi să găsesc scuze pentru ceea ce este de neiertat — nu există nicio scuză admisibilă.

Privind lucrurile în retrospectivă, începe să-mi fie destul de clar că totul s-a învățat mereu în jurul lui Bernie și al nevoilor sale. Cu ochii minții, mi-l imaginez cum trebuie să fi fost când era mic — un băiețel cu o paletă întreagă de probleme neurologice: clipitul des din ochi, obiceiul de a-și drege tot timpul vocea, eventual o tendință spre bâlbâială și, poate, și alte trăsături fizice ieșite din comun. Pe părinții lui mi-i imaginez ca pe niște oameni nu foarte calzi sau iubitori — poate stânjeniți de comportamentele bizare ale băiețelului lor. El mi-a vorbit despre spaima pe care o avea de „cureaua“ bunicului său (a folosit-o vreodată pe Bernie?) și despre nevoia lui de ordine exagerată încă de la o vârstă fragedă. N-am idee care a fost cauza acestor temeri sau nevoi, pentru că eu nu l-am întrebat niciodată și el nu mi-a spus, dar ele erau acolo. Apoi mi-l imaginez crescând și ajungând la pubertate și începând să-și dea seama că penisul lui este mic, pe lângă

toate acele gânduri, și motive de stânjeneală în plus, și sentimente de inferioritate împovărându-i psihicul deja afectat, încă unul între multele secrete pe care le avea de ascuns.

Bernie nu mi-a vorbit aproape niciodată despre părinții lui. Ceea ce totuși mi-a împărtășit a fost mândria pe care o resimțea la gândul că atâtia dintre clienții lui îl vedeau ca pe un fiu și îl tratau ca atare. Părea să aibă nevoie de o apropiere, de acest fel și de o permanentă recunoaștere explicită din partea altora. Să fi fost aceasta o formă de autovindicare sufletească pentru el, dat fiind că nu avusese parte nici de acceptare, nici de dragoste, nici de mândrie sau apropiere, din partea propriilor părinți, în timp ce se maturiza? Să fi satisfăcut în el o nevoie de-a se simți demn de respect, sentiment care se prea poate să-i fi lipsit în toți acei ani de formare a lui ca om?

În cadrul declarației pe care a făcut-o în timpul procedurii de pronunțare a sentinței, a spus că a continuat cu înșelătoria pentru că nu putea accepta ideea eșecului. Cu alte cuvinte, nu-și putea recunoaște eșecul în fața celorlalți — așa încât, a preferat să fure mai departe de la ei.

Eu cred că, atunci când se va face cunoscut întreg adevărul, va ieși la iveală faptul că înșelătoria lui a durat mult mai mult, în timp, decât a admis el. Lipsa respectului față de sine și nevoia lui, în consecință, de a-și păstra imaginea exterioară a unui om de succes au cântărit mai mult decât orice alte considerente morale. Va rămâne în seama psihologilor și a psihiatrilor să-l definească pe Madoff în termeni mai exacți sau profesionali, indiferent dacă îl vor numi sociopat sau vor folosi vreo altă denumire. Problema cu sociopatii este că nu-i identifici ca atare decât după ce e prea târziu.

Pe data de 29 iunie 2009, m-am numărat printre cei nouă martori chemați să facă o declarație de impact asupra victimelor, în cadrul ședinței de pronunțare a sentinței împotriva lui Madoff, într-o instanță federală din Lower Manhattan.

Am fost de părere că era important să pot sta față în față cu el și să-i spun ceea ce simt. Pe de o parte, mă simțeam foarte bucuroasă că judecătorul îmi acordase permisiunea de a lua cuvântul. Pe de altă parte însă, eram temătoare și căutam scuze cât mai plauzibile ca să nu mă prezint. În cele din urmă totuși, am decis că este un lucru pe care trebuie să-l fac. Eram agitată și n-am dormit deloc bine în noaptea dinainte.

Nu știam în ce ordine vom lua cuvântul, dar am aflat curând că vom fi chemați în ordine alfabetică și că eu voi fi ultima. Începeam să fiu ușor nervoasă — mai ales când s-a apropiat ora la care ne așteptam să-și facă Bernie apariția. Când a intrat în sala de judecată, arăta așa cum îl știam — poate un pic mai slab, poate un pic mai cărunt, dar era Bernie. M-am gândit că arată chiar prea bine pentru cineva care a stat la închisoare în ultimul timp; mă așteptam să pară mult mai stors de puteri. În înghesuiala de acolo, privirile noastre nu s-au încrucișat. După nici o clipă, se și așezase cu spatele la noi. El și toți cei prezenți în sală stăteau cu fața la judecător. În timp ce mă uitam fix la ceafa lui, am remarcat în sinea mea că tunsoarea nu-i mai este la înălțimea standardelor lui anterioare.

În sfârșit, judecătorul mi-a pronunțat numele. Ronnie și cu mine ne-am ridicat și am pornit spre microfon. Nu trebuia să urc pe niciun podium. Multe gânduri îmi treceau prin cap. Cea mai mare spaimă a mea era să nu sufăr un acces neașteptat de panică — acea senzație de ieșire din trup, în care îți se pare că vocea îți plutește în derivă și dispare. Mă întrebam și ce-ar putea să fie în mintea lui Bernie. Era îngrijorat că-l voi da de gol în fața întregii lumi? Gândul acesta și probabila lui anxietate m-au făcut să zâmbesc în sinea mea. În picioare în fața curții de judecată, pregătindu-mă să-l înfrunt — să-mi înfrunt propriul coșmar personal –, nu mi-a fost frică. Eu nu făcusem nimic rău.

Cu Ronnie stând în picioare lângă mine, am făcut următoarea declarație în instanță:

Onorată instanță,

I-am fost prezentată lui Bernard Madoff în urmă cu douăzeci și unu de ani, în cadrul unei întâlniri de afaceri. La vremea aceea, eram directoarea financiară a organizației Hadassah, o fundație de caritate a femeilor. Acum mă gândesc la ziua aceea ca fiind cea mai lipsită de noroc, probabil, din toată viața mea, din cauza evenimentelor pe care le-a pus în mișcare și care au dus în final la cel mai profund și mai devastator efect asupra mea, a soțului meu, a copilului meu, a părinților mei, a părinților soțului meu și a tuturor celor care au depins de noi pentru a-și duce existența.

Ați auzit și veți auzi în continuare de la mulți dintre noi — bătrâni și tineri, sănătoși și infirmi — despre dimensiunea inimaginabilă a tragediei și a distrugerii provocate în viețile noastre. Conform unui articol din revista *Time*, există peste trei milioane de oameni în toată lumea care au fost afectați, direct sau indirect.

Mass-media afirmă despre noi că am fi niște indivizi lacomi și bogați. Cei mai mulți dintre noi suntem oameni obișnuiți, care muncesc pentru a-și câștiga existența. Soțul meu și cu mine suntem acum amândoi sexagenari și suntem împreună de treizeci și șapte de ani. În cea mai mare parte a vieților noastre am făcut economii, trăind sub nivelul mijloacelor noastre, tocmai în ideea de-a pune bani deoparte pentru pensie. Joia trecută, la ora două după-amiază, soțul meu și cu mine ne-am vândut locuința în care trăiam de douăzeci de ani. Lumea ne întreabă mereu câți bani am pierdut. Răspunsul meu este că, atunci când ai pierdut totul, nici nu mai contează cât a fost, pentru că n-ai mai rămas cu nimic. Iar noi am pierdut totul. Mulți ne-au spus că am avut noroc — nici nu mai știu cum se definește norocul — că

am putut să ne vindem casa pe această piață în depreziune, chiar dacă la un preț mult, mult mai mic. A trebuit să vindem, fiindcă în urmă cu patru ani ne-am refinanțat ipoteca, iar banii în plus i-am dat lui Madoff să-i investească. Pe scurt, n-a mai rămas decât foarte puțin.

E greu de descris ce anume simți atunci când te vezi practic dat afară din propria-ți casă, din cauza unor împrejurări independente de voința ta, atunci când trebuie să pleci fără să vrei. Marțea trecută, am ieșit în urma celor care ne mutau lucrurile, cu gândul că mă voi întoarce înainte de perfectarea transferului către noii proprietari, dar știind în adâncul sufletului meu că n-o voi face. Soțul meu a fost ultimul care a părăsit casa noastră. El mi-a mărturisit ezitățile lui, dorința lui de-a nu pleca, dorința lui de-a rămâne, dar realizând în același timp că nu are de ales. Am decis să nu ne ducem la întâlnirea de transfer cu noii proprietari, fiindcă ar fi fost pur și simplu mult prea dureros, pentru oricare dintre noi, să fim de față.

Luni întregi, după data de 11 decembrie, mă trezeam în toiul nopții sau către dimineață, și, spre marea mea groază, îmi dădeam seama că nu există vorbe liniștitoare pe care să mi le spun, pentru că nu era un vis urât. Monstrul care mă vizita era unul adevărat. Exact aceleași gânduri îmi treceau prin cap și când mă trezeam dimineața, și în timpul zilei. O deprimare profundă mă înconjura, ca un nor de plumb care nu voia să dispară. Așa am trăit luni întregi. Pășeam ca prin vis, practic incapabilă să pun ceva în gură, îngrețoșată de simpla vedere a mâncării, neputând să evadesc din realitatea dezastrului meu personal. Au existat momente când nu puteam îndura nici măcar ideea de-a sta singură. O rugam pe prietena mea, Selita, să stea cu mine, la birou, chiar dacă nu era prea mare lucru de făcut. Măcar mă împingea să ridic telefonul și să-l sun pe soțul meu, pentru a-l liniști că nu sunt singură.

Această situație a durat până pe 12 martie, când Madoff și-a afirmat intenția de a se recunoaște „vinovat“. Am început să discut cu mass-media, iar sentimentele mele de neputință și disperare au pornit și ele să bată în retragere. Am început să mă simt stăpână pe mine. Mintea mea s-a luminat în timp ce eram interviuată de Kate Couric. Ea m-a întrebat: „Nu te-ai simțit stânjenită că tocmai tu, o profesionistă în finanțe-contabilitate, ți-ai pierdut toți banii?“.

În clipa aceea, mi-am dat seama și am răspuns: „Nu, nu m-am simțit stânjenită, pentru că nu eu mi-am pierdut banii. Banii mei mi-au fost furati“.

Doamna Couric a spus: „Pari furioasă“, iar eu am spus: „Da, ai dreptate, când cineva fură de la tine, te înfurii“. Acela a fost începutul procesului meu de vindecare.

Am considerat că este important să vorbească deschis cineva care l-a cunoscut personal pe Madoff. Familia mea și cu mine nu suntem niște fețe anonime pentru el. El știe că numele soțului meu este Ron și că pe fiul meu îl cheamă Eric. Și, de fapt, Eric a lucrat pentru el într-o vară, când era student la colegiu, cu mulți ani în urmă. Eric a continuat să-l sune de-a lungul anilor, ca să-i ceară sfatul și părerea. Eric i-a încredințat propriii lui bani, pentru care a muncit și pe care i-a economisit. Cu câteva luni înainte să se întâmple toate acestea, Eric vorbise cu el și-i mulțumise pentru faptul că face o treabă atât de bună.

Aș vrea acum să-mi dați posibilitatea de-a vă împărtăși sentimentele mele personale în legătură cu Madoff și de-a le vorbi celor care urmează să-i dea sentința. Îmi amintesc când fiul meu avea vreo câteva săptămâni, iar eu mă uitam la el cum doarme, și cum el scâncea în somn — nu plângea de foame, ci scâncea de frică.

Chiar și la vârsta de numai câteva săptămâni, exista ceva în subconștientul lui care putea să-l înspăimânte. Mă uimea faptul că un copil atât de mic, un bebeluș, putea avea

coșmaruri. Cu toții ne amintim acele momente din copilăria noastră când teroarea, monștrii, spiridușii răi veneau să ne bântuie visele din timpul nopții. Până la urmă, frica devenea atât de mare, încât ne trezeam din somn, câteodată țipând și chemându-i pe părinții noștri, atât de îngroziți eram. Ce ușurare să-i avem pe părinții noștri alături, care să ne aducă aminte că n-a fost decât un vis.

Apoi, de-a lungul timpului, adulți fiind, ne puteam trezi singuri din somn și tot singuri să ne liniștim că n-a fost decât un vis. Teroarea aceea, monstrul acela, oroarea aceea, fiara aceea are pentru mine, acum, un nume, iar acesta este Bernard L. Madoff.

Voi încerca acum să vă explic natura acestei bestii pe care eu o numesc Madoff. El se preumblă printre noi, se îmbracă la fel ca noi, stă la masă și mănâncă, și bea, și vorbește, dar sub această fațadă se ascunde cu adevărat o fiară. El este o fiară care a înghițit, ca să-și satisfacă poftele, mijloacele de trai, economiile, viețile, speranțele, visurile și planurile de viitor ale altor oameni, într-un dispreț total. El s-a hrănit din noi ca să-și satisfacă dorințele. Indiferent cât ar lua și de la cine, el nu va fi sătul niciodată. Este un distrugător al egalității de șanse.

Am simțit că este important ca dumneavoastră să știți că, la prima vedere, el pare să fie la fel ca toată lumea, și tocmai din acest motiv vă cer, onorată instanță, să fie ținut într-o cușcă, după gratii, pentru că și-a pierdut privilegiul de-a fi ca noi și de-a umbla printre noi, ceilalți, ființe umane pieritoare. Lui nu trebuie să i se mai dea vreodată posibilitatea de-a se amesteca atât de lesne printre membrii societății noastre.

Aș vrea să emit aici părerea că, atât timp cât încă mai pășesc pe pământ unii dintre bărbații, femeile și copiii care au fost afectați de fărădelegile lui odioase, Madoff Bestia să nu

mai fie liber să se plimbe printre ei. Domnia Voastră trebuie să apărăți societatea de cei asemenea lui.

Am recitat declarația făcută de Madoff pe data de 12 martie către Domnia Voastră. Anumite exprimări mi-au sărit în ochi — felul în care continuă să-și servească interesele, afirmând că „tranzacțiile făcute în nume propriu și activitățile de formator al pieței, desfășurate de fratele său și de cei doi fii, au fost legale, profitabile și administrate cu succes, din toate punctele de vedere“. Sau că s-a simțit „obligat moral să satisfacă așteptările clienților săi, cu orice preț“. Sună ca și cum ar arunca vina pe așteptările clienților săi, fără să recunoască nicio clipă adevărul — și anume că a furat de la acești clienți și că le-a ruinat viața. Chiar dacă admitem că încearcă să-și protejeze familia, n-ar trebui să i se dea această ocazie, pentru că noi, victimele lui, nu am avut această posibilitate, de a ne apăra familiile. Madoff Fiara ne-a jefuit de această capacitate de a ne proteja ființele cele mai dragi. Nici el nu trebuie să aibă șansa de a-și proteja familia.

Noi, victimele, continuăm să fim dezamăgite de acele agenții și autorități înființate tocmai pentru a ne proteja pe noi. Societatea de Protecție a Investitorilor în Valori Mobiliare (SIPC) a definit din nou drepturile care ni se cuvin, Administrația Fiscală a aprobat solicitarea lui Madoff de a acționa în calitate de custode nebanca pentru certificatele și fondurile noastre de pensii, iar Comisia Valorilor Mobiliare pare să fi închis ochii pur și simplu cu numeroase ocazii.

Aceasta este o tragedie umană de proporții istorice și noi vă rugăm — nu, vă implorăm — ca acele agenții de reprezentare, care în trecut nu și-au făcut datoria față de noi, măcar acum să își intre în atribuții și să se achite de responsabilități.

Vă mulțumesc, onorată instanță, pentru bunăvoința arătată și am încredere că veți face dreptate.

Din fericire, vocea mi-a fost puternică și clară. Încrederea în mine mi s-a deșteptat, iar tăria interioară a pus stăpânire pe mine, ajutându-mă să trec cu bine prin acele momente dificile. Am fost capabilă să vorbesc cu emoție și convingere. Când am terminat, în sală s-au auzit aplauze. Alte „victime” s-au ridicat în picioare și m-au întâmpinat cu îmbrățișări și mulțumiri, când mi-am reluat locul pe scaun. Am fost extraordinar de ușurată, pentru că am simțit că am reușit să vorbesc, nu doar în numele meu, ci și al miilor de alți oameni cărora nu li s-a oferit prilejul de-a lua cuvântul, într-un mod hotărât, relevant și rațional.

Nu eram dominată nici de furie, nici de ură. Exista în sufletul meu un anumit sentiment de compasiune pentru Bernie, pentru că el n-avea pe nimeni lângă el, nu-i stăteau alături nici rude, nici prieteni. Judecătorul a menționat concret acest lucru, remarcând faptul că nu primise nici măcar o singură scrisoare în favoarea lui Bernie. Judecătorului i s-a părut foarte elocvent.

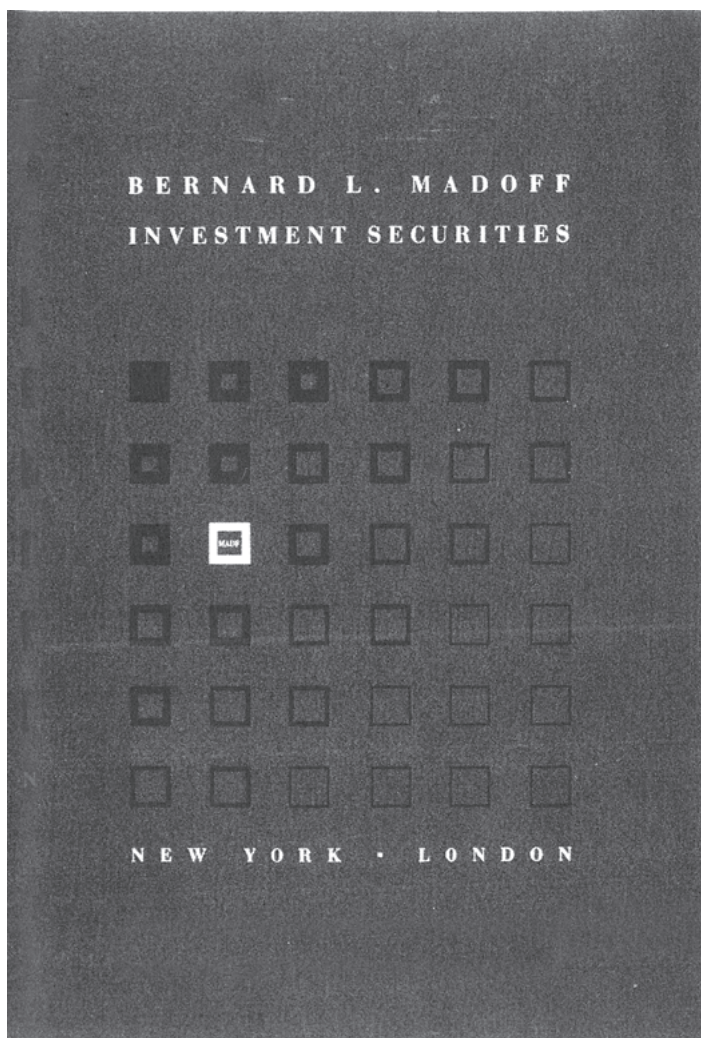
Pentru fărădelegea lui, Bernie a fost condamnat la 150 de ani de închisoare, maximum de pedeapsă conform reglementărilor federale. Pe data de 14 iulie 2009, a fost transferat la Penitenciarul Federal Butner din Carolina de Nord, unde își va petrece restul vieții ca deținutul cu numărul 61727-054. Ceea ce nu schimbă, practic, nimic pentru noi. Noi trebuie în continuare să facem față multelor probleme pe care crimele lui ni le-au provocat și ni le vor provoca, probabil, pentru tot restul vieților noastre. Ieșind din sala de judecată, am simțit cum îmi recapăt mândria. Eu sunt o persoană foarte discretă cu propria-mi viață, dar aveam o poveste de spus. Experiența m-a învățat că te simți mai puternic, nu mai slab, atunci când împarți cu alții ceea ce îți stă pe suflet. Acest lucru a făcut parte din procesul prin care mi-am recăpătat forța opiniei, precum și respectul de sine, greu încercat în ultima

vreme. Refuz să mă consider o victimă. Sunt hotărâtă să-mi recapăt viitorul.

236

ANEXE

Această broșură promoțională pentru Madoff Investment Securities se asorta cu designul masculin, în negru și argintiu, al birourilor firmei. Ambele erau menite să le inspire încredere și siguranță clienților actuali și potențiali ai lui Madoff.

Anexa A2

Bernard L. Madoff Investment Securities

Lider mondial în tranzacții cu acțiuni americane

În lume, Bernard L. Madoff Investment Securities este cel mai mare formator de piață în domeniul tranzacționării extrabursiere a acțiunilor americane listate la bursă. Firma și-a câștigat această poziție de lider mondial pentru ceea ce face în beneficiul clienților săi: Madoff Securities garantează cumpărarea sau vânzarea de până la 5 000 de acțiuni, pentru oricare dintre companiile care alcătuiesc indicele Standard&Poor's 500 (S&P 500), la cel mai bun preț de piață. De asemenea, le oferă clienților posibilități de îmbunătățire a prețului, precum și oferte competitive de vânzare sau cumpărare asupra unor ordine de tranzacționare în volum mai mare.

Printre clienții Madoff Securities se numără zeci de firme de valori mobiliare și bănci importante din Statele Unite și din toată lumea. Firma noastră nu este doar formator de piață pentru toate acțiunile S&P 500, precum și pentru alte peste 100 de acțiuni emise pe piața NASDAQ, ci și cel mai mare formator de piață în ceea ce privește obligațiunile americane convertibile, acțiunile preferențiale, certificatele de cumpărare pe termen lung, unitățile de fond mutual și drepturile de preempțiune. Firma este recunoscută pentru performanța în materie de obținere a prețului optim, precum și pentru capacitatea de a executa majoritatea ordinelor de tranzacționare în câteva secunde. Dat fiind că toate tranzacțiile le desfășoară în nume propriu, Madoff Securities nu trebuie să intre pe nicio bursă pentru a găsi cealaltă parte a

operațiunilor. Cotațiile de preț sunt în valoare netă, fără taxe și comisioane.

Calitatea superioară a serviciilor oferite de Madoff Securities este posibilă grație unui personal înalt specializat, dublat de cea mai avansată tehnologie a domeniului. La baza lor se află angajamentul personal din partea fondatorului firmei, dl. Bernard L. Madoff, a fratelui său, dl. Peter B. Madoff, care este directorul executiv al firmei și șeful diviziei de operațiuni, și a echipei celor 150 de angajați.

Devotamentul cu care ei se străduiesc să asigure cele mai bune prețuri și cea mai rapidă execuție a ordinelor a permis firmei să devină de departe liderul „pieței terțiare” din Statele Unite, care tranzacționează valori mobiliare americane listate în exteriorul spațiului fizic al bursei de valori.

Madoff Securities este o societate juridică americană având ca obiect tranzacționarea de valori mobiliare în nume propriu și în numele clienților și este reglementată de Comisia pentru Bursă și Valori Mobiliare (SEC) și de Asociația Națională a Societăților de Valori Mobiliare (NASD), organizația de autoreglementare a pieței de capital. Madoff Securities International este membră a Bursei de Valori din Londra și este reglementată de Autoritatea pentru Valori Mobiliare și Contracte la Termen.

De la înființarea ei, în 1960, compania Madoff a înregistrat un ritm de creștere neîntrerupt, care i-a permis să-și consolideze continuu resursele financiare. În prezent, se numără printre primele 75 de societăți de valori mobiliare din Statele Unite, în funcție de capitalul total, și printre primele 50, în funcție de după capitalul excedentar, care este un indicator al solidității financiare.

Anexa A3

Numele proprietarului e trecut pe ușă

Într-o eră a organizațiilor fără chip, deținute de alte organizații, de asemenea, fără chip, Bernard L. Madoff Investment Securities te duce cu gândul la o perioadă anterioară din lumea financiară: numele proprietarului e trecut pe ușă. Clienții știu că Bernard Madoff este direct și personal interesat să păstreze nepătată reputația de valoare avantajoasă, tratament corect și de înalte standarde etice, reprezentând dintotdeauna semnul distinctiv al firmei.

Bernard L. Madoff a fondat compania de investiții care îi poartă numele în anul 1960, la puțină vreme după ce a renunțat la studiile de drept. Fratele lui, Peter B. Madoff, a absolvit facultatea de drept și s-a alăturat firmei în anul 1970. Având drept țel consolidarea firmei ca factor semnificativ în industria valorilor mobiliare, cei doi s-au implicat cu toate forțele în dirijarea procesului de transformare prin care a trecut domeniul tranzacționării acestor valori în Statele Unite.

Bernard L. Madoff s-a numărat printre personalitățile de vază ale Asociației Naționale a Societăților de Valori Mobiliare (NASD), principala organizație de autoreglementare pentru companiile de brokeraj din Statele Unite. Firma a fost printre cele cinci societăți de brokeraj care s-au implicat cel mai profund în dezvoltarea pieței extrabursiere NASDAQ. Dl Madoff a fost președinte al consiliului director pentru piața extrabursieră NASDAQ, membru în consiliul guvernatorilor pentru NASD și membru în numeroase comitete și comisii NASD.

Una dintre cele mai importante publicații financiare din Statele Unite l-a omagiat pe Bernard Madoff pentru rolul jucat în „transformarea NASDAQ într-un sistem mai rapid, mai transparent, mai eficient și în mai mare măsură internațional“. De asemenea, el a îndeplinit și funcția de membru al consiliului director al Asociației Patronale din Industria Valoriilor Mobiliare.

Reflectând gradul crescând de implicare internațională a firmei, când Madoff Securities și-a deschis un birou la Londra, acesta a devenit unul dintre primii membri americani ai Bursei de Valori din Londra. Bernard Madoff a fost de asemenea, membru fondator în consiliul director al Societății Internaționale de Compensare a Titlurilor de Valoare de la Londra.

Peter B. Madoff a fost, și el, profund implicat în activitatea NASD și a altor organizații de reglementare a serviciilor financiare. El a îndeplinit funcția de vicepreședinte al NASD, cea de membru al consiliului guvernatorilor și cea de președinte al regiunii New York. De asemenea, s-a implicat activ în activitatea pieței extrabursiere NASDAQ, ca membru al consiliului guvernatorilor și al comitetului executiv, precum și ca președinte al comisiei de tranzacționare. Totodată, a fost președinte al Asociației Traderilor de Valori Mobiliare din New York.

Bernard și Peter Madoff au jucat amândoi un rol hotărâtor în dezvoltarea sistemului integral computerizat al Bursei de Valori din Cincinnati. Tot aici, Peter Madoff a fost membru în consiliul guvernatorilor și membru în comitetul executiv. Amândoi au ajutat Bursa din Cincinnati să devină bursa de valori cu cel mai rapid ritm de creștere din Statele Unite.

Pozițiile de conducere ocupate de-a lungul timpului indică nu doar interesul profund pe care Madoff Securities l-a manifestat pentru dezvoltarea propriului domeniu de activitate, ci reflectă și respectul pe care firma și conducerea sa managerială și l-au câștigat în cadrul comunității financiare.

Anexa B

212 593-9434
800 221-0249
Telex 880260
Fax 212 666-8178

BERNARD L. MADOFF
Investment Securities

15 martie 1993

Dnei Sheryl Weinstein

Portofoliu de acțiuni acoperit contra riscului

Alcătuirea unui portofoliu cu acțiuni din cadrul indicelui S&P 100 și acoperirea acestui portofoliu prin achiziționarea unor opțiuni de vânzare OEX și vânzarea unor opțiuni de cumpărare OEX.

Lista titlurilor de valoare disponibile și prețurile de exercițiu ale opțiunilor vor fi determinate de o serie întreagă de circumstanțe, în funcție de poziția noastră pe piață și de așteptările pe care le avem privind evoluția pieței, dar și de mărimea primelor curente de vânzare și de cumpărare, împreună cu volatilitatea implicată a acestor instrumente.

Pentru realizarea unei acoperiri perfecte, ar trebui să achiziționăm toate cele 100 de titluri care alcătuiesc indicele OEX. Cumpărarea tuturor acestor 100 de titluri ar fi însă inutil de anevoioasă și de costisitoare, dar, având în vedere că OEX este un indice ponderat de capitalizare, putem să realizăm o corelație de 90% față de acest indice, prin deținerea a circa 20 dintre cele 100 de titluri S&P.

Un element-cheie al acestei strategii constă în monitorizarea permanentă a corelației de acoperire și în ajustarea portofoliului, prin modificarea în consecință a combinației de titluri, a ponderii relative pe care o deține fiecare poziție și a prețurilor de exercițiu ale opțiunilor OEX.

Pe o bază de calcul anuală, cumpărarea opțiunilor de vânzare ar trebui să limiteze orice pierdere din scăderea prețurilor pe piață la aproximativ 5%, pe de altă parte însă, vânzarea opțiunilor de cumpărare a căror primă de preț este utilizată pentru a compensa costul opțiunilor de vânzare vă limitează potențialul maxim de profit din creșterea prețurilor pe piață la aproximativ 20%.

O regulă principală a strategiei noastre constă în a nu fi niciodată descoperiți în fața riscului de volatilitate a pieței, așadar, nu vom deține titluri fără a deține și opțiuni de vânzare a acestora, cotate pe piață, și nici nu vom vinde opțiuni de cumpărare cotate fără a deține titluri.

Din nou, vin și reiterez faptul că aceste strategii sunt destinate să fructifice o serie întreagă de climate investiționale diferite și să nu depindă exclusiv de alegerea direcției corecte în care se mișcă piața. Noi încercăm să profităm de o combinație între volatilitatea pieței și diferențele de preț, în paralel cu primele curente aferente opțiunilor și volatilitatea lor implicată.

Afiiliată cu:
Madoff Securities International Ltd.
43 London Wall, London England EC2M 5TR 071-374 0891

Firma noastră este o societate înregistrată ca formator de piață în privința tuturor acțiunilor care alcătuiesc indicele S&P, iar în această capacitate, derulăm aproximativ 10% din totalul tranzacțiilor cu titluri din Statele Unite. Datorită acestui fapt, beneficiem de un avantaj semnificativ în materie de costuri și de rapiditate, relativ la monitorizarea și executarea acestor strategii, ceea ce ne sporește foarte mult performanța.

Creșterea randamentului pe portofoliul cu titluri de stat americane

Obiectivul acestei strategii este acela de a crește randamentul instrumentelor emise de Trezoreria Statelor Unite, prin vânzarea de opțiuni, ceea ce va genera un venit suplimentar din primele încasate asupra acestor instrumente. Portofoliul curent de titluri de stat americane se analizează pentru determinarea unui cupon ponderat și a duratei până la maturitate. O combinație de opțiuni (asupra livrării la termen pentru bonuri de tezaur, a livrării la termen pentru biletele la ordin cu scadența la 2 ani și pentru biletele cu scadența la 5 ani) permite echilibrarea pozițiilor de investiții cu opțiuni, în raport cu portofoliul ponderat de titluri de stat având scadența pe termen lung.

Anexa C

Investment Securities
885 Third Avenue New York, NY 10022
Bernard L. Madoff

ianuarie 1995

Doamnei Sheryl L. Weinstein

244

Dragă doamnă Weinstein,

Bernard L. Madoff Investment Securities este o societate de valori mobiliare autorizată de Comisia pentru Bursă și Valori Mobiliare a Statelor Unite (SEC) și de Asociația Națională a Societăților de Valori Mobiliare din Statele Unite (NASD). În consecință, suntem obligați să respectăm în totalitate reglementările acestor organisme, referitor la custodia titlurilor care aparțin clienților noștri. Prin prezenta scrisoare confirmăm faptul că toate titlurile de valoare, inclusiv instrumentele emise de Trezoreria Statelor Unite, sunt păstrate de noi, în calitate de custode al dumneavoastră, în cadrul unui cont separat deschis la Societatea de Depozitare (DTC). Mai departe, confirmăm prin prezenta că valorile deținute în contul dumneavoastră nu fac în niciun moment obiectul vreunui împrumut sau al vreunui angajament de plată.

Bernard L. Madoff

Dacă vă putem fi de folos în orice alt mod, vă rugăm să ne contactați.

Cu stimă,
Bernard L. Madoff

Cuprins

Motto	5
Mulțumiri	9
Prolog	15
Partea 1	21
Partea 2	109
Partea 3	181
Epilog	223
Anexe	236

**„Crime“ este o colecție
de povestiri inspirate
de experiențele
neobișnuite pe care
le-a trăit Ferdinand
von Schirach, avocat
însărcinat să apere
deopotrivă drepturile
unor indivizi acuzați
de grave infracțiuni
sau ale unor inocenți
care s-au trezit sub
incidența legii.**

REALITY **SHOCK**

CRIME

Împărtășește experiența
unui avocat însărcinat să
apere infractori, criminali
și diverși alți oameni intrați
sub incidența legii!

**FERDINAND
VON SCHIRACH**

